

MINA DE IDEI ANINA

Scenarii de revitalizare post-industrială prin turism cultural: recomandări ilustrate de intervenție la nivelul fondului construit

Revitalization scenario through cultural tourism: illustrated intervention recommendations concerning the built environment

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN
ROMÂNIA

Oana Țiganea, Marius Barbieri, Alexandru Damian, Laura Damian,
Irina Rotaru, Francesco Toso, Mark Watson

MINA DE IDEI ANINA

Scenarii de revitalizare post-industrială prin turism cultural: recomandări ilustrate de intervenție la nivelul fondului construit

Revitalization scenario through cultural tourism: illustrated intervention recommendations concerning the built environment

Proiect cultural inițiat de Asociația Alba Verde, finanțat din taxa de Timbru sesiunea proiecte culturale Martie 2014 Ordinul Arhitecților din România, susținut de Primăria orașului Anina | The cultural project was initiated by the Alba Verde association, founded by the Architects' Chamber of Romania (cultural project March 2014 founding session), and supported by Anina Town Hall.

Asociația
Alba Verde

Primăria
Orașului Anina

Coordonatori proiect / Project coordinators:
arh. Marius Barbieri, dr. arh. Oana Țiganea

Colaboratori / Collaborators:
urb. Alexandru Damian, urb. Laura Damian, Ilie Chincea, Mircea Gligor, dr. Francesco Carlo Toso

Studenti participanți la *Atelierul interdisciplinar* / Participant students to the *Interdisciplinary Workshop*:
Laurențiu Artugyan, Sofia Paulina Balaure, Adrian Bucin, Cristina Filca, Iulia Gălinescu, Henrietta Hmenya, Alin Ianoși, Lucian Lighezan, Cristina Merciu, Laura Poară, Ionuț Popescu, Constantin Tudurache, Radu Vit, Simona Zinca

Specialiști invitați / Invited specialists :
Diana Belci, Irina Iamandescu, Gabriela Pașcu, Mark Watson

Concept grafic, ilustrații, tehnoredactare / Graphic :
urb. Alexandru Damian, urb. Laura Damian, arh. Oana Țiganea

Sursa materialelor folosite / Source of used materials, unless otherwise specified:

Plan Urbanistic General Anina / Anina Masterplan - Capitel Proiect SRL (Alba Iulia) & Urban Synapse SRL-D (Alba Iulia)

Atelier interdisciplinar de regenerare post-industrială Anina (27 Iulie - 3 August 2014) / Anina interdisciplinary workshop of post-industrial revitalization (27th July - 3rd August, 2014)

Imagini: Toate fotografiile și ilustrațiile utilizate în acest album fac parte din arhiva fotografică a Capitel Proiect SRL, Alba Verde, Urban Synapse SRL-D și a participanților la workshopul organizat în 2014. Toate drepturile sunt rezervate. Excepție fac imaginile la care este menționat creditul fotografic.

c u p r i n s

04 Oana Țiganea, Marius Barbieri Mina de idei Anina: între exercițiu didactic și putere decizională Anina Mine of Ideas: between didactic exercise and decisional power	Anina Workshop, 27 July - 3 August 2014 Scenarii de revitalizare prin turism cultural Revitalization Scenario through Cultural Tourism	50
14 Irina Rotaru Despre condiția arhitecturii industriale în România și rolul sectorului non-guvernamental și al culturii în înțelegerea și destinul ei On the situation of industrial architectural heritage in Romania and the role of the non-governmental sector and culture in its understanding and fate	Trasee turistice: Faza I - Muzeu industrial in aer liber Touristic Paths Phase I: Open Air Industrial Museum	56
30 Mark Watson Peisajul minier din Anina, Banatul Montan The coal mining landscape at Anina in the mountainous Banat	Trasee turistice: Faza a IIa - Anina industrială din interior Touristic Paths Phase II: Industrial Anina from Inside-Out	86
40 Francesco Carlo Toso Abordarea peisajului industrial Approaching the Industrial Landscape	Trasee turistice: Faza a IIIa - Muzeul mineritului din Anina Touristic Paths Phase III: Anina Mining Museum	122
	Trasee turistice tematice în teritoriu Thematic Touristic Territorial Trails	134
	Referințe bibliografice Bibliographical references	148

Mina de idei Anina: între exercițiu didactic și putere decizională

Anina Mine of Ideas: between didactic workshop and decisional power

Oana Țiganea, Marius Barbieri

Primul act legislativ adoptat după schimbările politico – economice din 1989 și îndreptat spre definirea practicii conservării în România este din 2000, reprezentând și primul act legislativ cu atenție spre patrimoniul cultural după dizolvarea Direcției Patrimoniului Cultural Național din 1977. Prin legea din 2000 (L.5/ 2000 S.III- Zone protejate) s-a introdus noțiunea de “zonă protejată” într-un context mai amplu de restructurare a practicii de arhitectură și urbanism post-1989. Un an mai târziu, în 2001, a fost aprobată Legea monumentelor istorice (L.422 / 2001), marcând începutul unui interes continuu și constant în practica prezervării patrimoniului cultural din România, ajungându-se până în contextual actual, când legislația românească oferă o varietate de instrumente de protecție și conservare. Această evoluție s-a desfășurat într-un ritm mai lent decât schimbările de mentalitate și inițiativă civică în domeniul patrimoniului construit.

Mai mult, sub presiunea schimbărilor politice, economice și sociale post-1989, evoluția cadrului legislației românesc s-a dezvoltat într-un ritm mult mai lent decât transformările teritoriale desfășurate cu consecințe directe în dispariția unor anumite tipologii de patrimoniu construit.

Cu toate acestea, în contextul internațional de interes spre prezevarea valorilor cultural identitare europene, a început să se contureze din ce în ce mai clar o atenție direcționată spre categoria patrimoniului industrial românesc. Diferiți actori

The act concerning the consolidation of a preservation framework at Romanian national level was adopted for the first time in 2000 after the 1989 political and economic shifts, for the first time after the dissolution of the monuments committee in 1977. Through this act, a definition and nomination of 'protected areas' in a context of re-organisation of post-1989 planning activity was now in place. A year later, the Historic Monuments Act was issued, marking the beginning of the crescendo of the preservation practice in the Romanian context. Even though at the present moment the Romanian legal framework offers a wide variety of tools concerning the safeguarding and preservation of the built heritage, this evolution occurred at a slower pace as compared to the change in the mentalities and civic attitudes towards the built environment.

Through the recent history, and under the pressure of the post-1989 political, economic and socio-cultural shifts, as well as the increasing interest in this aspect of the practice, the development of a legal framework in preservation occurred at slower pace than the transformation of the built environment with direct consequences on the disappearance of certain typologies of built legacies.

However, in the general European context of growing interest on the patrimonial preservation of European cultural identities, a strong social initiative directed towards the matter of identification and preservation of the Romanian

din scena civică românească, preocupați de comunitățile locale puternic afectate de procesul de deindustrializare, au început să-și orienteze atenția spre promovarea și protecția moștenirii industriale. Printr-o serie de inițiative civice, specialiștii în domeniu au văzut oportunitatea de expunere și diseminare în fața comunității a principiilor complexe ale patrimoniului industrial, perceput ca resursă de revitalizare socio-economică. Nu în puține cazuri însă aceste inițiative se nasc din situații de criză când vechile situri industriale devin ținta demolărilor în masă în cadrul amplelor procese de *ecologizare* înțelese în contextul Românesc prin intervenția unidirecțională de *tabula rasa*.

Proiectul cultural de față – Mina de idei Anina - este orientat la rândul său spre patrimoniul industrial: spre identificarea patrimoniului industrial al orașului Anina (Banatul Montan) ca sursă de regenerare socio-economică. Proiectul s-a născut din inițiativa asociației culturale Alba Verde care a obținut sprijinul și suportul Ordinului Arhitecților din România, dar și susținerea Primăriei orașului Anina.

Anina, ca și multe alte realități post-industriale românești, s-a confruntat cu trecerea bruscă de la o zonă productivă din punct de vedere economic la statutul de zonă defavorizată în contextul decizional de închidere a activității mineritului la nivel național în perioada 2002 – 2007 (vezi Valea Jiului, Bazinul minier Maramureș). Spre deosebire de alte zone ex-miniere aflate în situații similare, Anina este recunoscută pentru valoarea sa patrimonială atât la nivel național cât și internațional. În mod concret, pe teritoriul administrativ al Aninei la momentul actual se (mai) poate regăsi o gamă variată de elemente de patrimoniu industrial recunoscute și

industrial heritage emerged. Various actors, concerned on how the local communities were drastically affected by the widespread deindustrialisation, started to orient their civic actions towards the endorsement and protection of the industrial legacy. Through this new call to action, specialists started to see the opportunity to express and disseminate the concepts of industrial heritage, together with their potential in the economic and social revitalization process of the local communities. However, not few are the cases in which the initiatives emerge from the crisis situation issued by the mass demolitions of ex-industrial sites generated by wide reclaim projects, where in Romanian context, almost in unanimity, the reclaim project is unidirectional understood through the *tabula rasa* solution of intervention.

The cultural project 'Anina Mine of Ideas' is oriented towards the identification of the industrial heritage of the town of Anina (Banatul Montan) as a socio-economic resource. The project was made possible also by an important initiative of the cultural association Alba Verde, with the support of the Romanian Architects' Order and of the Anina Town Hall.

The town of Anina faced a sudden passage from a productive and economic/efficient area to being a site deprived. Indeed, even other important post-industrial realities like the Jiu Valley mining basin or the Maramures mining basin saw their mining activity closing during the years between 2002 and 2007. However, despite the similarities, only Anina received a large national and international acknowledgement of its patrimonial value. In fact, on the administrative territory of Anina there are still a variety of industrial elements component of the local industrial legacy listed as historic

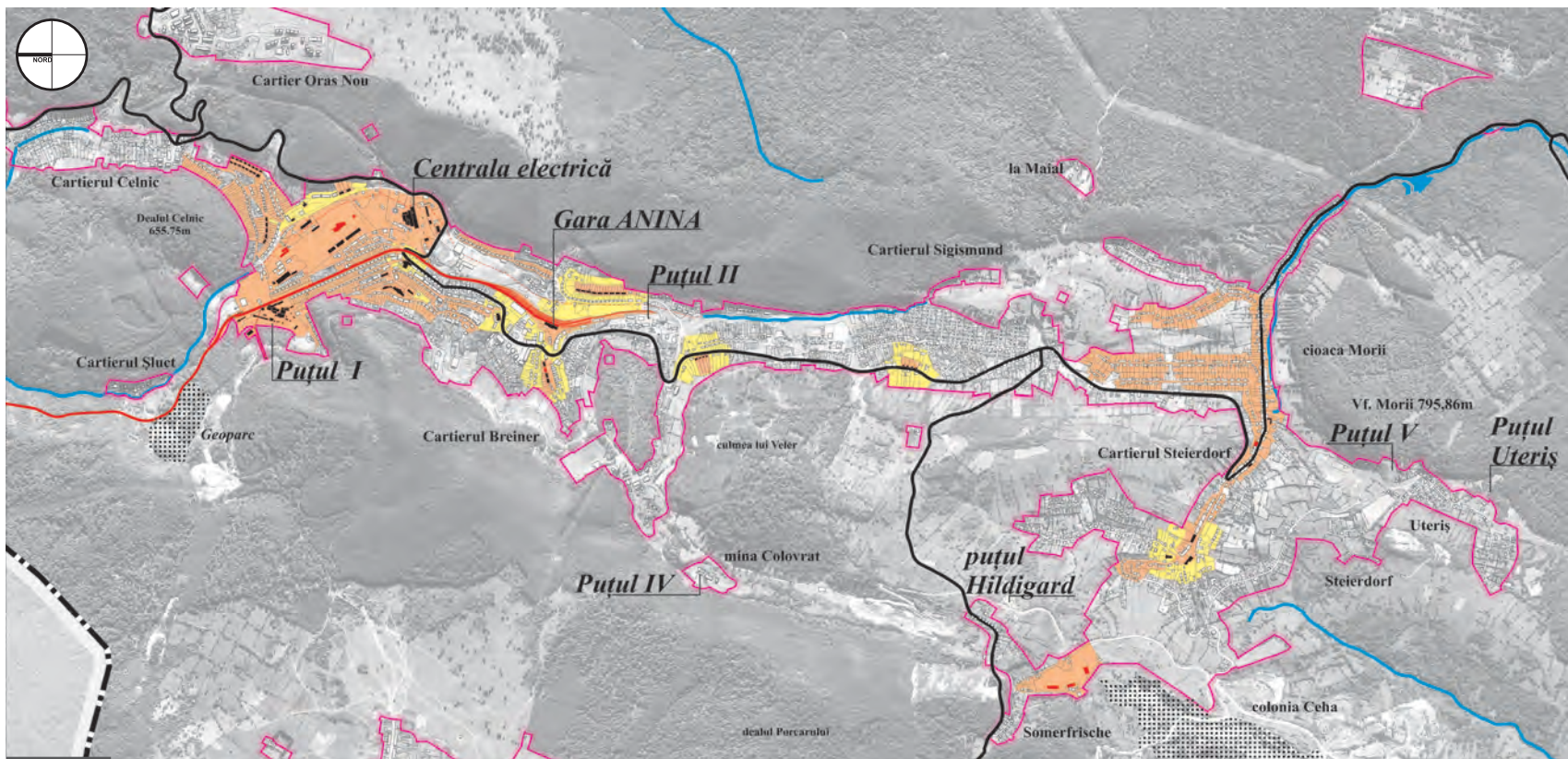

Vizite de teren (Anina, Iulie 2014) / Site seeing (Anina, July 2014)

Pe teritoriul administrativ al oraşului Anina se regăsesc 49 de obiective înscrise pe Lista Monumentelor Istorice (LMI 2010) direct legate de dezvoltarea industrială a oraşului şi a perioadei de avangarda a infrastructurii feroviare a Banatului Montan (pentru detalii vezi site-ul Ministerului Culturii - Lista Monumentelor Istorice 2010, <http://www.cultura.ro/page/17>).

On the administrative territory of Anina are to be found 49 objective listed on the Historic Monuments List (LMI 2010) acknowledged for their patrimonial value connected directly with the town's industrial development and the avant-gard railway network of Banatul Montan (for further details see the Ministry of Culture site - Historic Monuments List 2010, <http://www.cultura.ro/page/17>)

	Monumente de arhitectură (LMI 2010)
	Historic Monuments (listed)
	Monumente de arhitectură (ruine)
	Historic Monuments (ruins)
	Ansamluri urbane protejate (LMI 2010)
	Protected urban areas (listed)
	Zone de protecție ale monumentelor
	Historical monuments' buffer zones

clasate ca monumente istorice și/sau situri protejate (*vezi plan pagina alăturată*). În ciuda acestei recunoașteri oficiale a valorii sale patrimoniale, Anina continuă să se confrunte cu problematicile generale ale zonelor (ex)mono-industriale cu o comunitate puternic afectată de deindustrializare și cu manifestări vizibile la nivelul fondului construit aflat în abandon, subiect al degradării materiale, al vandalismului și al demolării necontrolate.

Pe de altă parte, datorită juxtapunerii pe teritoriul său administrativ a numeroase obiective naturale și antropice cu valoare patrimonială, orașul Anina este considerat ca având un foarte mare potențial turistic insuficient valorizat (O.G. 142/2008). Acest fapt este pus pe seama infrastructurii turistice și edilitare defectuoase, dar și a lipsei inițiativelor în acest sens la vremea respectivă.

Pornind de la aceste premise și profitând de cazul ,fericit' al Aninei unde patrimoniul industrial este deja recunoscut și protejat, dar și de colaborarea cu Primăria orașului Anina, proiectul de față a pornit de la premisele elaborării unui scenariu de revitalizare post-industrială prin turism cultural. Ideea dezvoltării turismului cultural în Anina, cu accent pe evidențierea identității industriale, vine de altfel într-un amplu context de politici de coeziune la nivel european unde inițiativele de acest gen sunt pe agendele politico-economice regionale și / sau naționale de multă vreme. Nu de puține ori succesul occidental în acest sens a devenit exemplu de urmat în contextul românesc, în special cu referire directă la rezultatele obținute. Ceea ce însă nu trebuie neglijat este întregul proces de studiu, cercetare, analiză și negociere aflat la baza ,reușitei vestice' și care în majoritatea cazurilor

monuments to be found, together with several sites and protected urban areas (*see the map on page beside*). Despite its patrimonial acknowledgement, however, Anina continues to face most of the issues common to the ex-mono-industrial areas, with a community drastically affected by the deindustrialisation and a built environment subjected to abandon and material decay, with acts of vandalism and uncontrolled demolitions.

Beside the industrial monuments, other cultural and patrimonial elements such as natural reservations and a paleontological park can be found in the territory of Anina. Due to this juxtaposition of various landmarks, the town of Anina is considered to have a high touristic potential, although insufficiently capitalised, most likely due to a lack of touristic infrastructures and initiatives.

Starting from these premises and from the support of the Anina public administration that made the case of Anina a virtuous example where the industrial heritage is (partially) acknowledged and legally protected, the present project took into consideration a scenario of local revitalisation throughout cultural tourism as its starting point. The idea of the development of the cultural tourism in Anina, with an accent on the enhancement of its industrial identity comes in a larger European context of cohesion policies where similar approaches are to be found on the political and economical national and regional agendas of Western Europe for quite a while. Not few are the cases in which the western success in matter of urban revitalisations of ex-industries became a reference point for the Romanian context. However, what appears to be constantly neglected is the entire process of

,exemplelor de urmat' apare trecut cu vederea.

Astfel, unul din obiectivele directe ale acestei inițiative a fost tocmai sensibilizarea factorilor decizionali locali, a comunității, în ceea ce privește abordarea unei realități post-industriale complexe precum Anina, pornind de la diseminarea noțiunii patrimoniului industrial în diferitele sale manifestări materiale și imateriale; diseminarea unui vocabular specializat în acest sens, dar și conștientizarea necesității concentrării pe fazele de studiu și analiză *pre-intervenție*.

Alt obiectiv direct a fost acela de a crea ocazia unui atelier didactic adresat arhitecților în formare și nu numai (studenți ai facultăților de arhitectură și urbanism, geografie, mediu) privind tematica patrimoniului industrial încă insuficient abordată la nivelul școlilor de profil. Astfel, prin intermediul unei abordări interdisciplinare, dar și internaționale, s-a încercat întâi de toate familiarizarea cu noțiunea patrimoniului industrial, cu complexitatea unei intervenții într-un mediu construit precum Anina și cu sensibilizarea înțelegerii contextului *pre-intervenție*. Concluziile atelierului interdisciplinar apar grupate și sintetizate în publicația de față, fiind transformate într-o serie de sugestii și recomandări de intervenție ilustrate la nivelul fondului construit din Anina.

Astfel, publicația se dorește a avea un rol **formativ** cu referire directă la noțiunea de patrimoniu industrial și la modalitățile de abordare, percepție și intervenție, dar și **informativ** privind posibile scenarii de intervenție. Evident, aceste scenarii (de intervenție) pot fi multiple și variate, ridicând la rândul lor o serie de dezbateri (constructive). Însă ceea ce este

study, research, analysis and negotiations found at the base of this success.

Therefore, one of the main objectives of this initiative is to draw attention towards the complex needs of a post-industrial reality such as Anina, looking both at the local and regional stakeholders, and the local community. The first step to achieve this result was the dissemination of a specific specialist vocabulary associated with the concept of industrial heritage regarding all its tangible and intangible realities and manifestations. At the same time, the importance and need of pre-intervention studies and research was stressed.

On the practical side, an interdisciplinary workshop was organised in Anina, open to students enrolled in various academic institutions, such as the Faculties of Architecture and Urbanism from Cluj Napoca and Timisoara, or those enrolled in courses with geography and environmental sciences from Timisoara and Bucharest. Through the participation of international and interdisciplinary specialists in the field, the students were introduced to the concepts and general principles of the industrial heritage and its forms of manifestations in a context in which the industrial heritage itself is still not sufficiently approached at an academic level. Thanks to the case of Anina, more specific elements of the mining landscape and the complex reality of *in situ* analysis were also discussed and approached by the students.

This publication represents the conclusion of the interdisciplinary workshop. The concepts elaborated during the activities were further elaborated, transformed, and interpreted, with the aim of drafting suggestions and recommendations concerning possible intervention scenarios

Participanții la atelierul interdisciplinar - Casa motorului de extracție & motorul de extracție (Anina, Iulie 2014) /
The participants to the Anina interdisciplinary workshop - Engine house & steam extraction engine (Anina, July 2014)

important de reținut este respectul față de mediul construit existent ca mărturie palpabilă a unui identități locale care atrage după sine problematica eticii de intervenție și transmitere a valorilor patrimoniale.

Desen tehnic - Centrala electrică (Anina, Iulie 2014) /
Technical drawing - Electric Power Station (Anina, July 2014)

on the built environment of the case-study. Therefore, the present publication intends to have a **formative** role, with a great focus on the issue menacing the industrial heritage in the Romanian context, together with its approach and perception. Moreover, an **informative / educational** function can be found in this document, concerning the variety of intervention scenarios. All the possible scenarios developed collect a diversity of possible approaches, potentially raising a wide series of debates concerning *how* conservation, restoration or re-use of the industrial legacy can be approached.

Finally, it is in our intentions to highlight how the respect towards the inherited built environment and its elevation to a tangible testimony of the local communities' identity. Open themes of discussion regarding the issues of the patrimonial intervention ethics and culture nurtured towards a material culture of the architectural preservation are still, however, present and represent interesting points of discussion for future research.

Despre condiția arhitecturii industriale în România și rolul sectorului non-guvernamental și al culturii în înțelegerea și destinul ei

On the situation of industrial architectural heritage in Romania and the role of the nongovernmental sector and culture in its understanding and fate

Irina Rotaru

Deși au trecut 25 de ani de la revoluția din decembrie '89, în România, înțelegerea curentă a arhitecturii industriale este încă într-o fază incipientă. Aceasta are în primul rând o problemă de imagine, cauzată pe de o parte de asociațiile negative cu urbanizarea și industrializarea forțată impuse de regimul comunist și pe de alta de aspectul său tehnic și brutalist. Situația este agravată de gândirea pe termen scurt a majorității reprezentanților locali ai administrației publice și ai sectorului afacerilor.

Într-un orizont limitat, pe moment, dezmembrarea clădirilor dezafectate, vinderea lor pe bucăți și folosirea terenului rămas pare cea mai avantajoasă opțiune. În localitățile mono-industriale o decizie de acest fel este adesea motivată și de necesitatea de a găsi o variantă rapidă de a supraviețui. Într-un anumit sens, este o decizie de urgență, oamenii fiind stresați de lipsa de timp pentru a se gândi și a aștepta implementarea unor soluții avansate. În plus, în majoritatea cazurilor, patrimoniul industrial nefiind recunoscut drept valoros nu există vreo posibilitate eficientă de control.

Despite the 25 years that have passed since the '89 revolution, in Romania the common understanding of industrial architecture is still in an incipient phase. It has first of all a problem of image owed on the one hand to a negative association with the forced urbanisation and industrialisation imposed by the communist regime and on the other hand to its usually technical and brutalist appearance. The problem is aggravated by the short term thinking practiced by most of the local representatives of the public administration and business sector.

In a short perspective it is more convenient to dismantle what is no more in use, sell it rapidly by pieces and deploy the remaining land. In the mono-industrial settlements such a choice is also motivated by the necessity to find a fast solution to survive. It is an emergency decision in a certain sense, people being persuaded by the lack of time to think and wait for the implementation of advanced solutions. Besides, in most of the cases, the industrial architecture not being officially recognised as a value, there is no effective

Totuși, pe parcursul ultimului deceniu a fost vizibil un anumit progres al concepțiilor în domeniu. Conectarea treptată la gândirea, interpretarea, teoriile și practicile internaționale s-a datorat în mare măsură implicării voluntare a cetățenilor (de regulă tineri cu educație artistică) care au cunoscut direct ori indirect cazuri similare mai evoluat. Schimbarea a fost în general implementată prin contribuții mici, alternative ca mod de inițiere, strategie, concept, proces și actori implicați. Inițiativele au fost atent pregătite, eforturile fiind orientate spre înlocuirea înțelegerii ruinelor industriale drept o problemă la nivelul teritoriului cu interpretarea lor ca veritabile resurse pentru dezvoltare.

Am ales să analizăm trei experiențe recente considerate relevante pentru ilustrarea situației și a celor mai avansate abordări în ceea ce privește înțelegerea și capitalizarea incipientă a patrimoniului industrial din România, și anume: seria de **atelieri de la Petrila, proiectul NOD de la Baia Sprie și Halele Carol din București** (1).

În cazul **Petrilei**, elementul declanșator al reacției nonguvernamentale a fost decizia Ministerului Economiei de a închide și demola minele nerentabile de pe Valea Jiului (2). În 2012 a fost înființată o companie dedicată, finanțată printr-un împrumut de la Banca Mondială și având drept scop închiderea exploatărilor miniere din zonă și demararea procesului de ecologizare tradus printr-o veritabilă operațiune de *tabula rasa* care însă nu va putea stopa declinul economic al zonei. În ciuda importanței minei pentru istoria și identitatea locală, varianta reabilitării și conversiei complexului industrial a fost complet ignorată. Răspunzând preocupărilor locuitorilor și la inițiativa artistului local Ion

possibility of control. However, over the last decade a certain advancement of the conceptions in the field was noticed. This progressive connection to the international thinking, understanding, theories and practices was largely owed to the voluntary involvement of people (generally young persons with artistic education) who have directly or indirectly come into contact with more evolved similar cases. Commonly, the change was implemented through small highly alternative inputs – as inception, strategy, concept, process and actors involved. Each initiative has been carefully prepared, efforts being made to produce a shift from the understanding of the remains of the former industrial activities as a problem of the territory to their interpretation as an asset, veritable resource for the development.

We have chosen to analyse three recent experiences considered relevant for illustrating the state of arts and the most advanced approaches concerning the understanding and the incipient capitalisation of industrial heritage in Romania, namely: the series of **workshops from Petrila**, the **NOD project in Baia Sprie** and **Carol Factory in Bucharest** (1).

In **Petrila** the trigger of the non-governmental reaction was represented by the decision of the Ministry of Economy to close and dismantle all the low performing mines in Valea Jiului (2). A dedicated company was created in 2012, funded through a loan from the World Bank and aiming to put an end to the industrial activities in the area and start a process of territorial reclaim, translated through a veritable operation of *tabula rasa* which yet cannot stop the economic decline of the area. Despite the relevance of the mine for the local history and identity, the rehabilitation and conversion of the

Colaj panoramic - mina Petrila | Petrila mine - panoramic view towards the industrial area (montage)

Organizatorii și participanții la workshop-ului StartUp Petrila 2014 | StartUp Petrila 2014 workshop organizers and participants

Sursa / Source: StartUp Petrila

Barbu, mai multe asociații din România (Asociația Plusminus, Societatea Culturală „Condiția Română” și Clubul copiilor din Petrila) și Franța (Asociația Studenților și Doctoranzilor Români din Franța) s-au mobilizat începând cu 2011 pentru a găsi o soluție sustenabilă pentru viitorul Petrilei și al Văii Jiului (3).

Eforturile lor s-au concretizat într-o serie de ateliere anuale cu participarea unor specialiști și studenți români și străini. Aceste acțiuni au urmărit identificarea de scenarii alternative asumate de către autoritățile locale care să permită o mai bună utilizare a resurselor. Primul eveniment a avut loc în octombrie 2012 și s-a concentrat pe analizarea sitului minier. Al doilea a fost în mai 2013, conducând la propunerea a 5 scenarii distincte de reutilizare a clădirilor din cadrul exploatarei industriale.

În urma discutării diverselor propuneri, coordonatorii proiectului au întocmit de asemenea un studiu de fezabilitate referitor la conversia construcțiilor valoroase din cadrul sitului. Acest document a fost aprobat de Consiliul local Petrila și prezentat Ministerului Economiei solicitat să abroge decizia de demolare înlocuind-o cu proiectul de reabilitare și conversie funcțională a construcțiilor minei. Al treilea workshop din octombrie 2014 (StartUP Petrila) a avut caracter experimental testând ipoteza consolidării și refuncționalizării la o scară redusă pe una dintre clădirile din cadrul ansamblului. Astfel în fosta stație de pompe a fost înființat centrul *POMPadou* cu participarea populației locale, a parteneriatul E.M. Petrila, a Primăriei Petrila, hd365.ro și a asociației „Rosa Multiflora” și cu suportul financiar al Ordinului Arhitecților din România și al Ambasadei

industrial complex was completely excluded. In response to the concern of the inhabitants and at the initiative of the local artist Ion Barbu, starting from 2011 many cultural associations from Romania (Plusminus Association „Condiția Română” Cultural Society and the Children's Club from Petrila) and France (The Association of Romanian Students and PhD students in France) mobilised to find a sustainable solution for the future of Petrila and Valea Jiului (3).

Their efforts materialised through a series of annual workshops enjoying the participation of various Romanian and foreign specialists and students. These actions were aimed to support the identification of alternative scenarios enabling a better use of resources and assumed by the local authorities. The first event took place in October 2012 and focussed on the analysis of the mining site. The second one was in May 2013 and based on the results of the first phase, five distinct alternative scenarios have been proposed for the reuse of the buildings from the industrial site.

Following the discussions of the different proposals, the coordinators of the events produced a pre-feasibility study for the conversion of the valuable industrial buildings on the site. This document was approved by Petrila's Local Council and presented to the Ministry of Economy with the request to abrogate the demolition decision, replacing it with the project of rehabilitation and conversion of the mine. The third workshop from October 2014 (StartUP Petrila) had an experimental character testing the consolidation and refunctionalization hypothesis at a reduced scale, on one of the buildings from the site. Thus the *POMPadou* centre was

Germaniei la București. Au fost aduse îmbunătățirile minime necesare interiorului și exteriorului clădirii pilot cu un puternic mesaj artistic, aceasta putând astfel fi transformată într-un centru comunitar gestionat de Clubul Copiilor din Petrila.

Baia Sprie (4) este una dintre cele mai vechi zone miniere din România, care, în urma închiderii exploatărilor (2007), a rămas într-o situație economică îngrijorătoare și cu o colecție bogată de construcții aparent inutile. Înțelegând relevanța acestora din urmă pentru cultura, istoria și în ultimă instanță identitatea și viitorul zonei, arhitectul Edmund Futo a organizat în 2009 prima ediție a workshopului *Greencreation*. Acesta a fost dedicat studierii fluxurilor tehnologice și a rămășițelor minei precum și a fondului construit din zona urbană istorică, susținând o abordare integrată și interdisciplinară. A fost urmat de alte evenimente anuale similare pentru investigarea diverselor aspecte aferente fostelor exploatări miniere, implicând meșteri locali și mici intervenții efective. Cu ocazia taberei din 2012 a fost inițiat proiectul NOD (*Networking with Ordinary Design*), care presupune o platformă deschisă permițând planificarea pe termen mediu și lung. Prin ea, participanții pot să facă experimente creative în afara mediului universitar pentru a identifica soluții eficiente care răspund problemelor comunității (5).

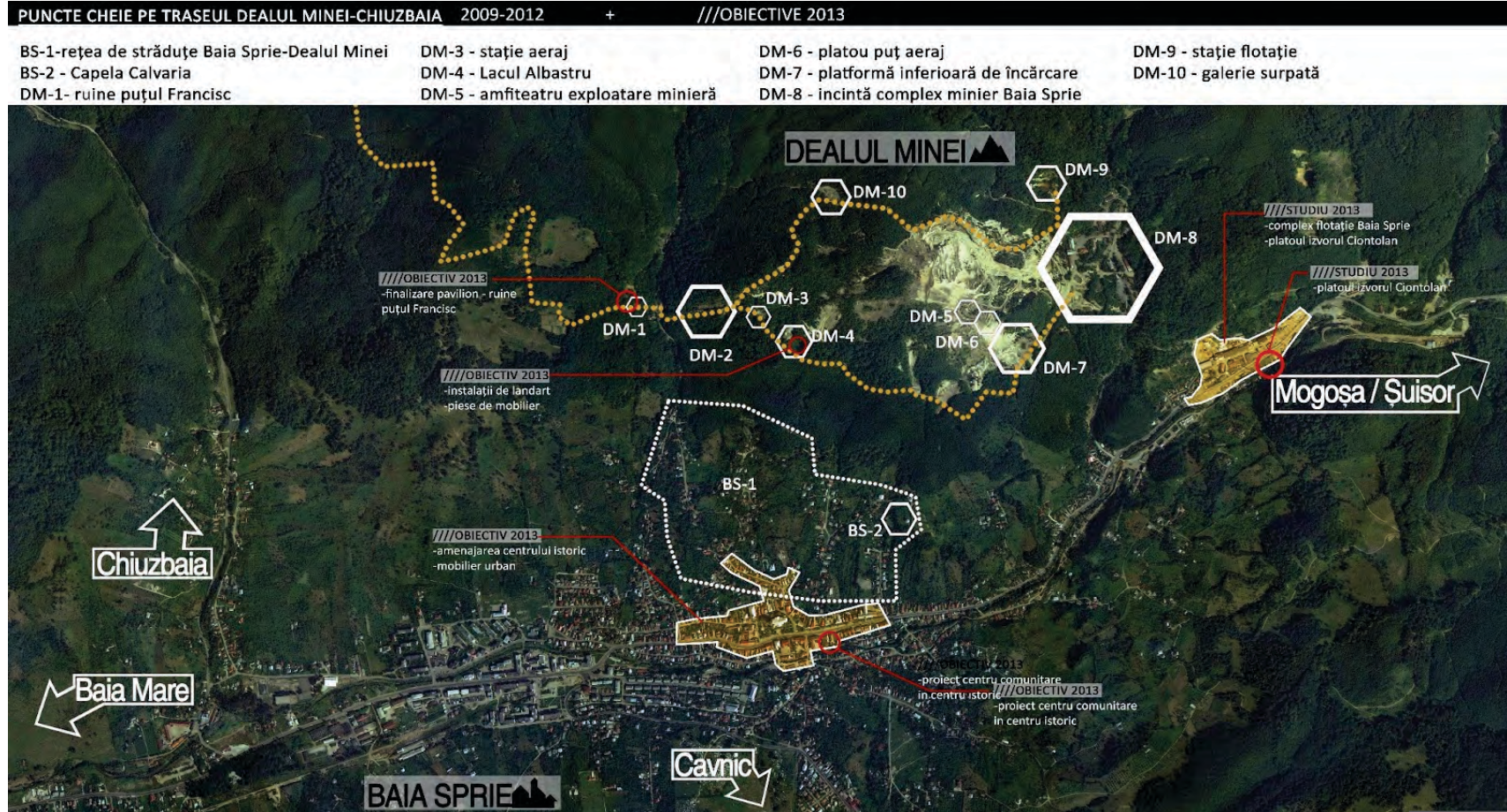
founded in the former pumps station with the participation of the local people, the partnership of E.M. Petrila, Petrila's Town Hall, hd365.ro and „Rosa Multiflora” Association and the financial support of the Order of Architects in Romania and of the Germany's Embassy in Bucharest. The interior and exterior of the sample building have received the minimal necessary improvements with a strong artistic message allowing its transformation into a community events centre managed by the Children's Club from Petrila.

Baia Sprie (4) is one of the oldest mining zones from Romania that following the closing of the mineral exploitations in 2007 has been left in a particularly disquieting economic situation and with a rich collection of apparently useless constructions. Understanding their relevance for the local culture, history and ultimately identity and future, in 2009 the architect Edmund Futo organised the first edition of the *Greencreation* workshop. This was aimed at the study of the technological flows and of the mining ruins as well as of the built environment in the historic urban area while supporting an integrated and interdisciplinary approach. It was followed by other similar annual events dedicated to various issues related to the former mining exploitation, involving the local artisans and implying small effective interventions. On the occasion of the 2012 camp NOD project (*Networking with Ordinary Design*) was born entailing an open platform that allows the medium and long term planning. Through it participants have the opportunity to make creative experiments outside the academia in order to identify effective solutions responding to the problems of the community (5).

Teritoriul minei din Baia Sprie - Hartă cu obiectivele de interes în cadrul workshopului din 2013

Baia Sprie mining territory - Map of the 2013 workshop objectives

Sursa / Source: Tabăra de creație Baia Sprie, tabaradecreatie.blogspot.ro

Tabăra de creație Baia Sprie 2012
“Coconii” - intervenții punctuale de amenajare a Lagunei
Albastre, landmark în teritoriul minier Baia Sprie
Participanți: arhitecți, studenți la arhitectură, elevi ai
Liceului de artă Baia Mare, meșteri locali

Baia Sprie Workshop 2012
‘The Cocoons’ - punctual interventions concerning the
development of panoramic views over the Blue Lagoon, a
landmark point in the Baia Sprie mining territory.
Participants: architects, architecture students, pupils from
Baia Mare Art Highschool and local craftsmen.

Sursa / Source: NOD - tabaradecreatie.blogspot.ro

Halele Carol (6) este numele unui proiect mai amplu inițiat de Asociația Zeppelin și Eurodite pentru reabilitarea ansamblului fabricii Hesper din București, aflat în prezent în proprietate privată și beneficiind de un potențial deosebit în special datorită amplasamentului în zona centrală a orașului, în apropierea Parcului Carol. Ideea a constat în conceperea unui plan de afaceri bazat pe o serie de activități culturale și propus proprietarului interesat să valorifice situl cât mai profitabil. Această strategie nu numai că a promovat ansamblul deschizându-l publicului larg, dar a și înlesnit înțelegerea arhitecturii industriale și a posibilei relevanțe sociale, identitare și culturale a unui astfel de sit. Spre deosebire de cazurile descrise anterior, aici nu a fost vorba de necesitatea de a se opune demolării iminente (neluată nici măcar în considerație), ci de a facilita capitalizarea sustenabilă a zonei evitând transformările nepotrivite care ar fi putut altera ori chiar anula valorile esențiale ale sitului și ale componentelor sale.

Chiar dacă inițiativele prezentate mai sus au luat naștere independent, în contexte diverse și fiecare dintre ele are povestea ei, toate trei demonstrează rolul societății civile în interpretarea și valorizarea patrimoniului industrial în România și potențialul culturii ca pârgie a dezvoltării. Ele au evoluat printr-un proces de gândire colaborativă (eforturi comune, consorții non-profit, uniuni de asociații, platforme deschise) referitor la cadrul construit privit în ansamblul său. De asemenea, în toate aceste cazuri, ideea inițială a fost rafinată pe parcursul mai multor ani printr-un efort continuu, coerent și ambițios tradus prin pași mici progresivi structurați într-o organizare logică și eficientă.

Carol Factory (6) is the name of an extensive project started by Zeppelin Association and Eurodite for the rehabilitation of Hesper factory in Bucharest, now in private property and having a substantial potential due to its location in the central area of the city, close to the Carol Park. The idea consisted in proposing to the owner interested to make the most of his property a business plan based on a series of cultural events. The latter not only promoted the site opening it for the general audience, but also helped the locals and the owner of the place understand the industrial architecture and the possible social, identity and cultural relevance of such a site. Unlike in the previous cases, here there was not a necessity to oppose the imminent demolition (not taken into consideration) but to enable the sustainable capitalisation of the area preventing the inappropriate transformations that could have altered or even annihilated the essential values of the site and of its components.

Even if the above presented initiatives rise in different contexts, independently and each one with its own story, they are all demonstrating the role of the civil society in the understanding and fruition of the architectural patrimony in Romania as well as the potential of culture as development lever. They have all evolved through a process of collaborative thinking (common efforts, not for profit consortiums, unions of associations, platforms) concerning the present built environment in its thoroughness. Also, in all three cases the initial idea was developed over many years through a continuous, coherent and ambitious effort translated into progressive small steps structured in a logical and effective organisation.

Uzinele Hesper din București - Hala compresoarelor (1, 2, 4, 6) și
Hala galvanizare (3, 5)

Evenimente culturale desfășurate în cadrul Uzinelor Hesper: imagini din
Hala compresoarelor în timpul evenimentului *De.Kolektiv* din 6 septembrie
2014 (2, 6) și din Hala galvanizare în timpul evenimentului *Votează-
Contează* din 8 noiembrie 2014 (5).

Hesper Factory from Bucharest - The Compressors Shed (1, 2, 4, 6) and
The Galvanizing Shed (3, 5)

Images during the various cultural events organized at the Hesper Factory
from Bucharest: The Compressors Shed during the *De.Kolektiv* event from
6th of September 2014 (2, 6) and The Galvanizing Shed during the *Votează-
Contează* event from 8th November 2014 (5).

Sursa / Source: Zeppelin Association & Vlad Bâscă

024

Informația vizuală și activitățile artistice au jucat un rol esențial în atragerea și motivarea oamenilor să se implice. Cultura și demersurile creative au servit atât ca elemente motivaționale inițiale pentru cei care au avut ideea (creatori/conceptori) cât și ca instrumente de promovare și comunicare, mijloace de a atrage în continuare interesul și varii tipuri de implicare. Cultura adună oamenii, oferind ocazii pentru comunicare și schimburi de idei.

Sunt de remarcat diferențe între situația din localitățile mai mici din teritoriu cvasi mono-funcționale și cea din capitală. Spre deosebire de primele cazuri, în ultimul acțiunea nu este stimulată atât de o problemă de subzistență, cât de folosirea judicioasă a resurselor disponibile. Aici pare să fie de asemenea o mai bună înțelegere a valorii și a potențialului activelor, care însă nu determină în mod necesar adoptarea unor decizii politice și economice mai bune. Regimul de proprietate impune deopotrivă diverse moduri de gândire, priorități, strategii și demersuri. În vreme ce în cazul **Petrilei** și în cel al **Băii Spriei** (unde siturile industriale aparțin statului) elementele sociale, comunitare și identitare au un rol esențial în configurarea acțiunii, în situația **fabricii Hesper** (în proprietate privată) prevalează aspectele de business. Dincolo de interesul arhitectural și cultural, consorțiul coordonator a trebuit să convingă în primul rând beneficiarul principal de viabilitatea financiară a planului, fiind transformat într-un fel de consultant în afaceri cu experiență bogată în sfera întreprinderilor creative. În cazul **Halelor Carol** aducerea unei contribuții semnificative pentru comunitate reprezintă doar un obiectiv secundar implicit. În **Baia Sprie** și **Petrila** intervențiile efective pe teren au fost făcute chiar de către participanții la workshop ajutați de către diverși voluntari

The visual information and artistic activities played an essential part in attracting and motivating people to get involved. Culture and creative endeavours served as both, initial motivational elements for the ones that had the first idea (creators / concept producers) and as communication and promotion tools, means to attract the further interest and involvement of all kinds. Culture gathers people around, offering a communication and ideas exchange occasion.

Differences are to be noticed between the situation in smaller quasi mono-functional settlements in the territory and the one in the capital city. Contrasting to the first cases, in the latter one there is not actually a subsistence issue inspiring action as much as the concern for the best use of available resources. There seems to be also a better understanding of the value and potential of the assets, but not necessary better political or economic decisions. The ownership regimes also impose different thinking, priorities, strategies and endeavours. While in the case of **Petrila** and **Baia Sprie** (where the industrial sites belong to the State) social, community and identity elements have a vital role in supporting and configuring action, in the situation of the privately owned **Hesper** site, the business aspects prevail. Beyond the architectural and cultural interest, the cultural consortium had to primarily convince the main beneficiary of the financial viability of the plan, thus the initiative group being transformed in a sort of business consultant with rich experience in the sphere of creative ventures. Making something vibrant for the community is only a secondary implicit objective of **Carol Factory**. In **Baia Sprie** and **Petrila** the effective interventions on the site were made by the participants to the workshop themselves helped by various

locali. În cazul **uzinelor Hesper** lucrările inițiale pentru curățirea locului și adaptarea sa pentru o nouă viață și diverse utilizări au revenit proprietarului. În situația proprietății publice este adesea necesară mai multă muncă fizică voluntară, experiența devenind deopotrivă ocazie de educație practică. Discursul general se concentrează pe comunitate, folosind majoritar argumente sociale și de mediu. Oricum, în toate cazurile înțelegerea reprezintă prima etapă, iar cooperarea proprietarului este esențială, astfel încât comunicarea și negocierea devin elemente cheie pentru reușita oricărei inițiative. Chiar dacă argumentele principale folosite pentru a convinge și stimulentele adresate posesorului bunurilor diferă, modalitățile de acțiune (atelier interdisciplinare, evenimente culturale, intervenții efective la scară redusă asupra cadrului construit) sunt similare independent de regimul de proprietate al siturilor considerate. În ceea ce privește finanțarea, sursele externe (destinate să încurajeze cultura ori să susțină arhitectura și conservarea acesteia) sunt utilizate în toate cazurile, dar au ponderi mai semnificative în primele două situații prezentate.

Toate cele trei exemple dovedesc o perspectivă comprehensivă asupra chestiunii arhitecturii industriale și legături solide cu ceea ce se întâmplă în domeniu în alte părți. Toate aceste inițiative beneficiază de referințe ample și de prezența unor participanți, vorbitori invitați și coordonatori străini. Ele susțin o înțelegere cuprinzătoare a valorii arhitecturii industriale și a posibilului său rol decisiv în dezvoltarea teritorială. Scopul este conștientizarea oamenilor asupra multitudinii de alternative, care permite adoptarea unor acțiuni în cunoștință de cauză. Sunt testate modele alternative, stimulându-se creativitatea pentru identificarea

local volunteers. In **Hesper' s case** the initial works for cleaning the place and adapting it for new forms of life and uses become the responsibility of the owner. For public administration property more volunteer physical work is needed, the experience being also a practical education opportunity. The general discourse is focused on the community, largely deploying social and environment arguments. However, in all cases understanding is the first step and the cooperation of the owner is essential, thus communication and negotiation become key parts for the success of any initiative. Besides, even if the main arguments used to convince and the incentives of the actual landlord differ, the means of action used (interdisciplinary workshops, cultural events, small scale effective interventions on the built environment) are almost the same in the private owned and in the public owned sites. In terms of funding, exterior sources (meant for encouraging culture or supporting architecture and architectural preservation) are used in all the cases, but they represent a larger proportion in the first 2 situations introduced.

All the three examples prove a comprehensive perspective of the industrial architecture issue and serious connections with what is happening abroad in the field. All these initiatives benefit of ample references and of the presence of foreign participants, guest speakers and supervisors. They are supporting an inclusive understanding of the value of industrial architecture and of its possible instrumental role in the territorial development. They are pursuing to make people aware of the multitude of alternatives thus enabling an informed action. They are testing alternative ways stimulating creativity for finding the best adapted solutions.

celor mai adaptate soluții. Cel mai important aspect care ar trebui înțeles atât de către proprietarii privați cât și de cei publici este faptul că în ciuda creativității, a devotamentului și a perseverenței mișcărilor *grass-roots*, dacă doresc să promoveze dezvoltarea sustenabilă a siturilor lor, trebuie să investească și ei în asta. Acțiunile societății civile pot avea un impact ridicat pe termen scurt, dar dacă nu sunt susținute corespunzător se pot dilua ușor, potențialul lor irosindu-se (7). Trebuie promovate parteneriate *win-win* (câștigător-câștigător), așadar voluntariatul nu poate fi privit ca o soluție pe termen lung, ci mai degrabă ca factor declanșator.

(1) Informații precise cu privire la inițierea, desfășurarea și rezultatele acestor experiențe alternative au fost obținute prin intermediul unor discuții informale cu organizatorii lor, care au completat datele distribuite în mod oficial pe site-urile dedicate.

(2) Valea Jiului este o zonă din SV-ul României, în județul Hunedoara, cuprinsă în valea râului Jiu între munții Retezat și Parâng și cunoscută în special pentru exploatarea de cărbune. Petrila este una dintre principalele localități miniere de aici.

(3) Mai multe informații despre proiect, motivațiile, obiectivele și rezultatele sale pot fi găsite la:
<https://www.facebook.com/PetrilaRegenerareaUnuiPeisajIndustrial>;
<http://petrilaworkshop.wix.com/industrial-heritage>

(4) Orașul Baia Sprie (județul Maramureș) a fost principalul centru minier din partea de NV a României, exploatarea aurului și argintului fiind atestată documentar aici încă din jurul anului 1411.

(5) Informații detaliate referitoare la proiectul NOD pot fi găsite la www.tabaradecreatie.blogspot.ro

(6) <https://www.facebook.com/pages/HaleleCarol/1427181530885544?sk=timeline>

(7) SAPSED Jonathan & NIGHTINGALE Paul (investigators), The Brighton Fuse – Final Report, October 2013

The main aspect that both public and private owners should understand is that despite the creativity, dedication and perseverance of the grass-roots movements, if they want to promote a sustainable development of their properties, they have to invest in this as well. Civil society actions may have high impact on a short term, but if not supported accordingly they can easily dissipate, their ingenuous potential being wasted (7). A win-wins situation should be promoted, so voluntary involvement should not be regarded as a long term solution, but rather as a stirring element.

(1) Precise data regarding the inception, development and results of these experiences have been collected through informal discussions with their organisers that complemented the official information distributed on the dedicated webpages

(2) Valea Jiului (Jiu's Valley) is an area in South-Western Romania, in Hunedoara county, situated in the valley of Jiu River between Retezat Mountains and Parâng Mountains. It is best known for the coal exploitations extensively developed there. Petrila is one of the main mining settlements in the area.

(3) More information about the project, its motivations, objectives and results can be found at
<https://www.facebook.com/PetrilaRegenerareaUnuiPeisajIndustrial>;
<http://petrilaworkshop.wix.com/industrial-heritage>

(4) Baia Sprie town (Maramureș county) was the most important mining centers in North-Western part of Romania, exploitation of gold and silver being mentioned here in documents dating from around 1411.

(5) Detailed information regarding the NOD project can be found at www.tabaradecreatie.blogspot.ro

(6) <https://www.facebook.com/pages/Halele-Carol/1427181530885544?sk=timeline>

(7) SAPSED Jonathan & NIGHTINGALE Paul (investigators), The Brighton Fuse – Final Report, October 2013

«Conserva de la Petrita» - una dintre intervențiile artistice realizate în cadrul atelierului StartUP Petrita 2014, simbol al acțiunilor desfășurate aici
 "The Can from Petrita" - one of the art interventions done lasting StartUP Petrita workshop from 2014, symbol for the actions organised here
 Sursa / Source: StartUP Petrita

Pavilion de popas: Drumul Apei - Workshop 2012
 Stationary pavilion on the Water Route Baia Sprie - Workshop 2012
 Sursa / Source: NOD - tabaradecreatie.blogspot.ro

Anina, 2014
Vedere generală spre zona Puțului I, Monument istoric
General view towards Pit no. 1 site, Historic Monument

Peisajul minier din Anina, Banatul Montan

The Coal Mining Landscape at Anina in the Mountainous Banat

Mark Watson (Historic Scotland)

Extracția cărbunelui din adâncul pământului este una dintre activitățile de bază ale revoluției industriale, combinând pericolul cu mizeria, efortul fizic cu orgoliul. Activitatea de minerit a reprezentat ocazia experimentărilor tehnologice în încercarea de a birui dificultățile muncii într-un mediu artificial creat la adâncime: puterea considerabilă a vaporilor și energia electrică necesare pompelor de ventilare a minelor și în extracția efectivă a cărbunelui.

Ceea ce mă frappează în cazul minei Aninei este dezvoltarea ei într-o vale de mici dimensiuni. Poate fi comparată cu văile din sudul Țării Galilor unde mineritul cărbunelui este parte din identitatea locală. În restul teritoriului Marii Britanii mineritul s-a dezvoltat în zone plate de câmpie, asemeni bazinului minier care se întinde din nordul Franței până în Valonia (Belgia). Zona bazinului minier francez răspândit pe o fâșie lungă de 120 kilometri și înscris recent în lista patrimoniului mondial (UNESCO), alături de alte patru situri belgiene, are un peisaj puternic caracterizat de prezența „*terril*”-urilor (halde de reziduri) și a turnurilor de extracție devenite elemente particulare recognoscibile

Coal mining, winning coal from under the earth, is one of the elemental activities of the industrial revolution. It combined danger and dirt, physical effort and pride. Mining was a test-bed for technologies to overcome challenges of deep and unnatural working environments, notably steam power, but also electricity to work pumps, to ventilate mines safely and to extract coal.

The striking thing to me about the Anina mine is its presence in a small valley. The comparisons that comes to mind are to the South Wales valleys where coal mining is so closely a part of the local culture. Coal mining areas in the rest of the UK are relatively flat plains. That is even more the case in the *Basin Minier* that extends from Northern France into Wallonia. Those places -the 120 Km long *Bassin Minier* recently inscribed on the world heritage list, and four sites in Belgium- depend for any landscape character on the profile of the *terrils*- waste tips- and mining headgear, now as often as not preserved as features in shopping complexes.

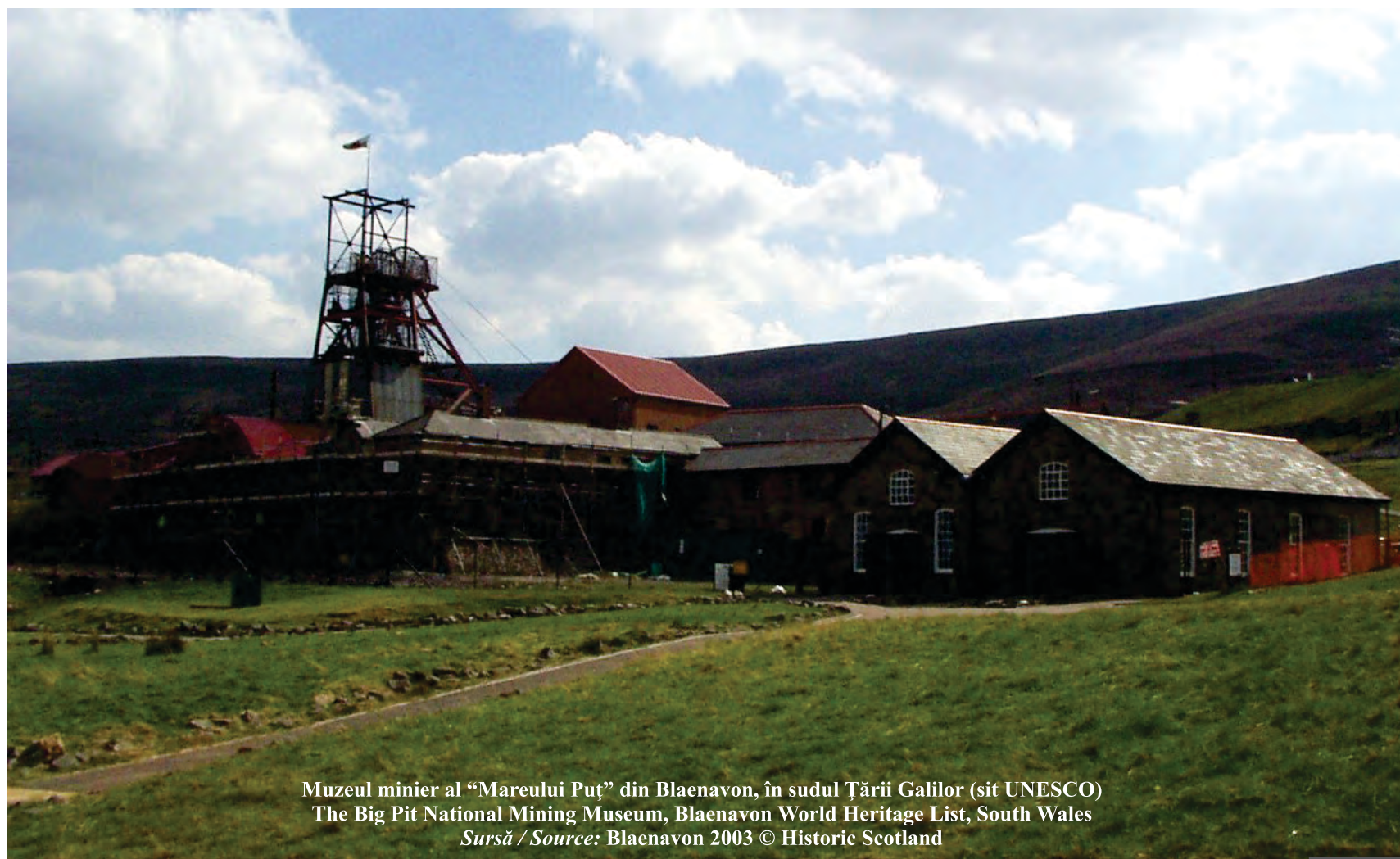
în cadrul complexelor comerciale, mai degrabă decât subiect al conservării. Aceleași aspecte sunt de regăsit în zona Ruhr-ului (Germania), Silezia (Polonia) și Ostrava (Republica Cehă), dar și în baiznul Doneț (Ucraina) una dintre cele mai mari zone producătoare de fier și cărbune din Europa.

The same applies to the Ruhr, to Silesia and Ostrava, respectively in Germany, Poland and the Czech Republic, and to the Dombass of Ukraine, the great iron and coal-producing regions of Europe.

Panoramă a haldelor 11 - 19 din Loos-en-Gohelle (Bazinul minier din nordul Franței), dinspre memorialul Canadian din Vimy Ridge
Fosse 11-19 at Loos-en-Gohelle from the Canadian monument at Vimy Ridge

Sursă / Source: Mark Watson

Muzeul minier al “Mareului Puț” din Blaenavon, în sudul Țării Galilor (sit UNESCO)
The Big Pit National Mining Museum, Blaenavon World Heritage List, South Wales
Sursă / Source: Blaenavon 2003 © Historic Scotland

Însă Anina din Banatul Montan este diferită. Anina prezintă mai multe elemente în comun cu zonele montane de exploatare a minereului de fier precum cele din Munții Metaliferi (lanțul muntos Erzgebirge și Harz) . În fundal se regăsesc dealuri împădurite în timp ce haldele de reziduri fuzionează cu acestea. Turnul ruginit al puțului nu iese în evidență mai mult decât silueta de beton modernistă a turnului de șlam în jocul de juxtapuneri cu fundalul împădurit.

Anina a fost una dintre cele mai vechi mine de cărbune, în prezent fiind și cea mai adâncă (1200 metri adâncime, Puțul I) din centru-estul Europei. Cu siguranță au fost doar câteva puțuri la fel de adânci în Marea Britanie. Cum Anina prezintă un peisaj cultural aflat în dureroasa tranziție de la statutul de „*continuing*” la „*relict*”, pentru a folosi terminologia UNESCO, sper cu ardoare că valea își va găsi un nou sens care va celebra trecutul său minier. În acest scop însă, Anina trebuie să-și mențină și să-și readucă la viață:

1. Puțul I al cărui turn de extracție pare să fi fost supraînălțat și rotit cu 90 de grade, prezentând simbolul comunist – steaua comunistă - pe una dintre fațade. În momentul de față unele construcții de la baza turnului ar putea ridica probleme majore privind păstrarea, scenariu în care un turn de sine stătător ar avea un impact și mai dramatic.

But Anina in the mountainous Banat is different. It has more in common with mountainous metal-mining regions like the Erzgebirge and Harz mountains. The backdrop is of wooded hills, and the coal waste merges into those hills. The rusty headgear does not silhouette on the horizon so much as the reinforced concrete modernism of the coal washer that stands out against the wooded backdrop.

Anina was one of the oldest and now one of the deepest (at 1200 m) coal mines in east/ central Europe. Certainly there was only a handful of British coal mines that were as deep. As Anina makes that painful transition from continuing to relict cultural landscape, to use UNESCO terminology, I sincerely hope that the valley finds a new purpose that celebrates its mining past. To do that it must keep and reanimate:

1. The headgear, which appears to have been heightened and re-orientated by 90 degrees, with a communist-era star. Some buildings immediately at the foot might be beyond keeping by now, in which case a free-standing headstock could have even more dramatic impact.

2. Casa mașinii de extracție cu motorul *„dezgolit”* în prezent de piesele principale, dar păstrând încă roata și rămășițe din cilindri.

3. Turnul de fum care are nevoie de intervenții de întreținere (paratrăsnet) prezentând degradări vizibile în partea superioară. Avantajat și de topografia colinei, turnul veghează deasupra minei fără a avea o înălțime exagerată, asemeni coșurilor englezești din zonele de exploatare a plumbului.

Casa mașinii de extracție
The engine house
Sursa / Source: Mark Watson

2. The engine house, with a huge engine now in a stripped down state, still with its winding wheel and the remnants of its cylinders.

3. The chimney, which needs its lightening conductor to be re-fixed because there appears to be damage at the top. It takes advantage of the hill slop to tower over the rest of the mine without having to be built tall, like some English lead mining flues.

Vedere din curtea Puțului I spre turnul de fum
View from the Pit 1 site towards the chimney

4. Structurile din beton armat dispuse pe piloni din incinta puțului I – turnul de șlam.
5. Turnul de apă care seamănă cu un turn cu rezalit al unui castel italian, precum și cel din apropierea centralei electrice care este folosit pe post de crescătorie de pește.

4. Those reinforced concrete buildings - the coal washer.
5. The water tower that looks like machicolations on an Italian Castle, and the one by the power station that is actively used for fish cultivation.

Stânga / Left: Structuri din beton armat în zona puțului I (zona de curățare și sortare a cărbunelui) | The reinforced concrete structures from Pit no. I area

Dreapta / Right: Turnul de apă al centralei electrice | Water tower from the power station

6. Centrala electrică și întreaga aparatură tehnică regăsită la interior, și care se află într-un stadiu optim de conservare: generatoarele, macaraua mobilă, camera de control și echipamentul de întreținere. Sala cazanelor este utilizată în mod productiv de administrația locală.

6. The power station and the machinery it contains that are in an excellent state of conservation - the generators, the travelling crane, the control room and the workshop equipment. The tall boiler house is being productively used by the municipality.

Centrala electrică din Anina, Monument istoric

The power station from Anina, Historic Monument

Stânga / Left: Exterior | Exterior View; *Dreapta / Right:* Interior | Interior view

7. Nu sunt de neglijat şirurile de case tipice (ale minerilor) dispuse în faţa minei, bisericile de diferite rituri care ne aduc aminte de variile origini ale coloniștilor stabiliți aici (predominant sași), precum și prima cale ferată din România care a , *dus*' cărbunele departe.

Acesta este un peisaj cultural minier care merită să fie prețuit și în care cred că se află viitorul locuitorilor săi.

7. Not to forget the rows of characteristic miners houses in front of the mine, the churches whose different denominations remind us of the different, largely Germanic, origins of the colonists who created the enterprise here, and the first railway in Romanian territory that took the coal away.

This then is a mining cultural landscape that is worth cherishing and therein I believe lies the future of its people.

Vedere panoramică spre zona ex-industrială a Aninei
Panoramic view towards the ex-industrial area of Anina

Linia de cale ferata Anina - Oravița | Anina - Oravița Railway (Anina, 2014)

Abordarea peisajului industrial

Approaching the Industrial Landscape

Francesco Carlo Toso

Orice analiză și/sau intervenție la nivelul unui **sit istoric industrial** se va lovi inevitabil de un număr larg de mărturii și (vizibile) relații teritoriale, care, de fapt, însumează rezultatul unui lung și complex proces de interacțiune între factorii umani și naturali condiționați de dezvoltarea sitului industrial în sine. În acest sens, termenul de **peisaj** devine util în a explica diferitele manifestări ale unui teritoriu industrial care și-a pierdut capacitatea productivă, dar nu și semnificația culturală. Însă nu trebuie neglijat faptul că noțiunea de **peisaj** implică atât cultura **actorilor**, a celor care au modelat mediul înconjurător prin activitatea lor industrială, cât și a **spectatorilor**, a celor care locuiesc și înțeleg zona în context actual(1).

Convenția europeană a peisajului subliniază dreptul la un **peisaj de calitate** componentă esențială a teritoriului locuit, reprezentând diversitatea patrimonială și identitară a comunităților. Această preocupare orientată spre protecția **peisajului** acoperă cazuri de la excepțional la normal, comun, sau chiar (peisaj) degradat, împingând spre o percepție diversificată a noțiunii. Fapt, ce împiedică definirea exactă a ceea ce

Any analysis and intervention on a historical industrial site is inevitably confronted with a vast number of traces and perceivable relations, which are the outcome of a layered, long-term relation between human and natural factors within and around the industrial settlement. The notion of **landscape** is therefore useful to embrace different manifestations of an industrial territory that has lost its productive functions but not its cultural significance. One should not forget that **landscape** implies in a broad sense both the culture of its **actors**, the people whose work shaped the environment, and of its **spectators**, the people who still today live and understand the area.

The European Landscape Convention reminds us of the right to **landscape quality everywhere**, as an essential component of people's surroundings, expressing the diversity of their heritage and being the basis of their identity. This particular care extends from outstanding landscapes to ordinary, and even degraded landscapes. This inherent diversity implies that we can't define beforehand what a **cultural landscape** is, rather only how to identify and assess it. Reading the landscape is an

este un **peisaj cultural**, lăsând însă spațiu pentru identificarea, percepția și estimarea valorii sale patrimoniale. Interpretarea peisajului presupune și înțelegerea valorilor sale materiale și imateriale care trebuie incluse în proiectul de intervenție pentru a fi transmite generațiilor succesive.

Peisajul industrial ca lectură interpretativă

Termenul de **peisaj industrial** poate fi folosit în cazul interpretării unui teritoriu din perspectiva transformărilor industriale, acumulând numeroase suprapuneri informaționale (2) privind cadrul construit, tipologia sitului industrial și a infrastructurii teritoriale, modalitatea de folosire a terenului, amenajarea peisageră, transformările urbane morfologice de-a lungul timpului. În cazul particular al Aninei, toate aceste elemente trebuiesc privite din perspectiva caracteristică a activității mineritului.

Perceperea experiențională poate facilita identificarea unor legături teritoriale aparent șterse de timp: spre exemplu, un studiu al punctelor de inter-vizibilitate permite identificarea unor puncte și scenarii panoramice recurente.

Materialul documentar poate reprezenta cheia acestei lecturi *in situ* în procesul de recunoaștere și identificare a

approach to understanding the comprehensive tangible and intangible values we want to include in our project in order to transmit them.

Industrial landscape as a reading process

The term **industrial landscape** may refer to the interpretation of how a territory developed according to industrial processes and settlement practices, including multiple layers of information(2). We are interested in the built heritage, in the urban fabric arrangement, in the infrastructural networks, but also in the historical land use, vegetation arrangement and morphological transformations, such as those brought by the extractive activities.

Experiential perception helps us identifying the only apparently erased relations, for example through the study of inter-visibility points, the identification of recurring panoramas and scenery sequences.

All historical material is helpful to inform this **in situ** recognition process: cartography, design plans, written descriptions, historical photographs, pictures and postcards, the latter often revealing an unsuspected particular care extending from the industrial settlement to its surroundings.

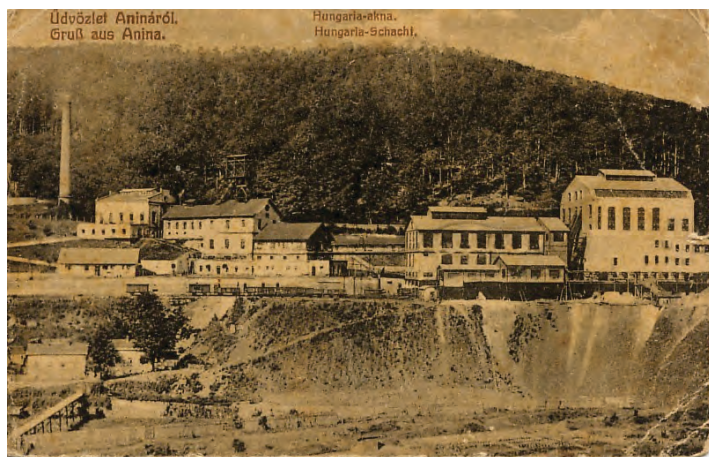
Vedere generală cu zona industrială a Aninei /
General view of Anina industrial area approx. early 20th century
Sursa / Source: Primăria oraşului Anina | Anina Town Hall

Imagini cu tunelurile de pe linia Anina - Oravița, 1901
Time pictures with the tunnels on the Anina - Oravița railway route, 1901
Sursa / Source: Primăria orașului Anina / Anina Town Hall

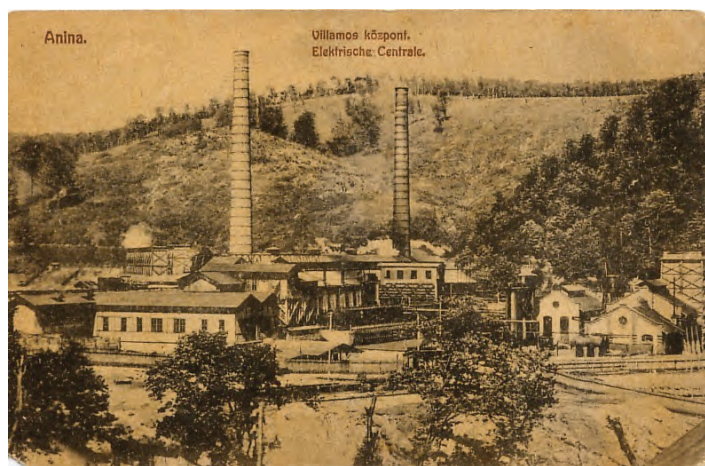
Vedere poștală cu Anina (zona puțului I)/
Anina postcard (view towards Pit I site), dated approx. 1900
Sursa / Source: Primăria orașului Anina / Anina Town Hall

Vedere poștală cu Anina (Anina în viitor)/
Anina postcard (Anina in the future), early 20th century
Sursa / Source: Primăria orașului Anina / Anina Town Hall

Vedere poștală cu Anina (centrala electrică)/
Anina postcard (general view with the power station)
Sursa / Source: Primăria orașului Anina / Anina Town Hall

elementelor caracteristice peisajului industrial: hărțile cartografice, planurile siturilor industriale sau ale clădirilor în sine, mărturiile scrise, pozele de epocă, tablourile și vederile poștale. Acestea din urmă revelând, nu în puține cazuri, ilustrarea locului prin punerea în valoare a mediului înconjurător în relație directă cu așezarea industrială.

Printr-o astfel de analiză perceptivă se pot identifica transformările istorice din teritoriu, chiar dacă astăzi ele ne apar într-o formă alterată datorită intervențiilor succesive, uneori în nonconformitate cu tipologia peisajului creat. Rolul unei astfel de analize vaste a **peisajului** este acela de a înțelege atât percepția cât și modalitatea de reprezentare istorică a locului, prin scoaterea în evidență a valorilor sale imateriale: trecutul social și simbolistica locală specifică în interconexiune cu structura socială locală.

Cu alte cuvinte, acest tip de studiu ar trebui să redefinească «imaginea unui teritoriu înghețat în timp» (3) revelând memoria locului.

Evaluarea peisajului ca instrument de intervenție

Acest proces ghidează reconfigurarea fizică a unei zone printr-o varietate de măsuri sustenabile precum crearea

Through this perceptive analysis, we gain a deeper understanding of how much the historical transformations are still readable, even though reconfigured, altered through superimposed, at times incompatible interventions. At its most comprehensive, this **landscape** analysis should aim at understanding the historical perception and representation of the place, as well as pinpointing its intangible values: the past social and symbolic use of places, their relation to the social structure.

In other words, it should aim at retrieving «the image of a territory deferred in time» (3), and disclosing the memory of the place.

Landscape assessment as a design tool

This process has multiple outcomes: firstly, it informs the aware physical redesign of the area. It can provide new, more sustainable uses through green infrastructure, public spaces, urban connections, promenades, better accessibility and alternative uses of localised examples of industrial archeology. It can as well encourage the integration of industrial remains on the wide scale into a new system, such as a route working both inside the settlement and in relation to the wider territory.

Given the complexity and mutability of **landscape**, we

unei infrastructuri verzi, îmbunătățirea accesibilității la nivelul spațiilor urbane, promenade, dar și accesibilitate și re-funcționalizare a elementelor de arheologie industrială. Poate încuraja integrarea rămășițelor industriale prin trasee gândite atât la nivelul localității cât și al teritoriului.

Ținând cont de complexitatea și capacitatea de transformare a **peisajului**, intenția nu este aceea de a conserva totul așa cum este, ci mai degrabă de a genera o serie de intervenții controlate care să împiedice dispariția mărturiilor materiale în condițiile îmbunătățirii cadrului de viață, a sustenabilității și a nivelului de re-apropiere a locului.

Acest scenariu de intervenție trebuie să fie aplicat și în momentul abordării problemelor de ecologizare a zonelor ex-industriale. În timp ce proiectul în sine trebuie să abordeze problemele de mediu, în același timp ar trebui să direcționeze spre o recuperare ecologică care nu implică demolarea mărturiilor industriale: *«tot ceea ce provine din trecutul predominant industrial merită să fie conservat [...] Topografia industriei reprezintă semnul distinctiv al sitului»* așa cum Karl Ganser explică, adăugând ca trebuie să *«redăm naturii tot ceea ce i s-a luat prin industrializare»* (4).

În al doilea rând, întregul proces de evaluare ar susține

do not wish to conserve everything as it is, rather to apply controlled transformations which avoid the disappearance of traces, while at the same time enhancing the livability, re-appropriation and sustainability of the place.

This approach applies also to the undesirable effects of industrial processes – while the design should tackle environmental damage, it should also encourage a sensible reclaim process, that does not simply erase what is left: *«everything that stems from the predominantly industrial past is worth preserving [...] The topography of industry is the park's trademark»*, as Karl Ganser put it, while on the other hand conceding that *«nature is to be given back almost all that was once taken from it»*.

Secondly, the assessment process should also serve to initiate a new relation between people, historical artefacts and the current and planned environmental transformation.

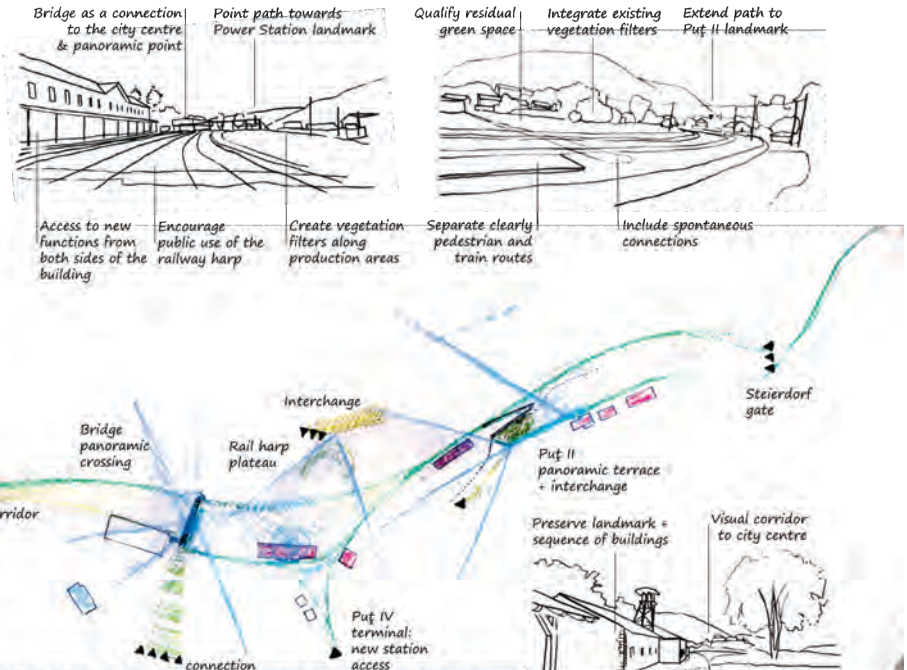
The interventions are meant to gradually bring the inhabitant, visitor and local actor to an awareness of the historical significance not only of selected and confined remnants, but of the whole settlement. This is the necessary premise to effectively build stronger intangible relations to the past and to the newly designed physical transformations. It implies fostering both

RAILWAY PATH: SENSIBLE MAP CHARACTERISATION

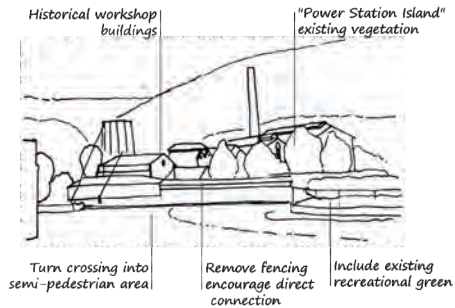
POWER STATION FROM IRONWORKS PLATEAU

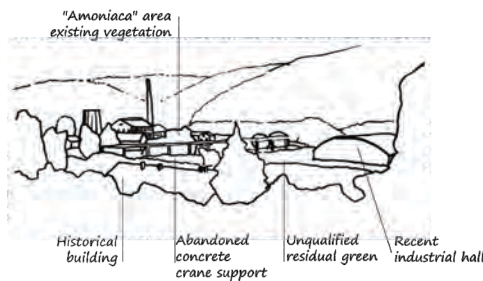
VIEWS FROM THE RAIL HARP

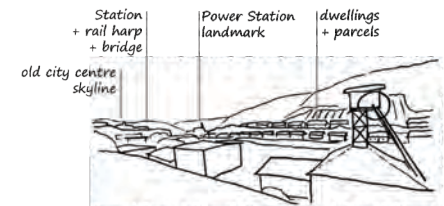
POWER STATION FROM CASA DE CULTURA

EX SERVICE TRACKS layered residual landscape

VIEWS FROM Puł II - panoramic quality

inițierea unor noi relații între comunitate, mărturiile istorice și transformările ambientale în curs sau programate.

Intervențiile sunt menite să conștientizeze treptat locuitorii, vizitatorii și actorii locali asupra importanței istorice atât a obiectivelor / zonelor recunoscute oficial ca patrimoniu, cât și a întregii localități în ansamblul său. Aceasta reprezintă principiul de bază pentru a stabili legături mai puternice intangibile cu trecutul, dar și cu viitorul, cu noile transformări fizice programate. Presupune stimularea și implicarea simultană atât a interesului extern cât și a comunității în problemele legate de peisaj industrial prin studii, comunicări publice și participare activă.

Cu alte cuvinte interpretarea peisajului istoric evidențiază un spectru larg de soluții de proiectare și planificare care nu ar trebui folosite doar în cazul remodelării fizice a teritoriului, ci mai degrabă, ca modalități de însuflețire a peisajului contemporan.

external interest and community involvement in the improvement of the landscape system, through study, communication and participative action – in other words reading the **historical landscape** provides us with a palette of design ideas, which we should use not for mere physical redesign, but as a means to enliven the contemporary landscape.

Note:

- (1) “Peisajele culturale” [...] sunt reprezentative pentru evoluția societății umane și a așezărilor de-a lungul timpului sub influența constrângerilor fizice și/sau oportunităților date de mediul natural ambient și succesiunea factorilor sociali, economici și culturali, atât externi cât și interni.
- (2) Ceea ce Hans Lorzing denumeste “mindscapes” / “peisaje mentale” .
- (3) Raffestin 2005: 58.
- (4) Ganser 2009: 9.

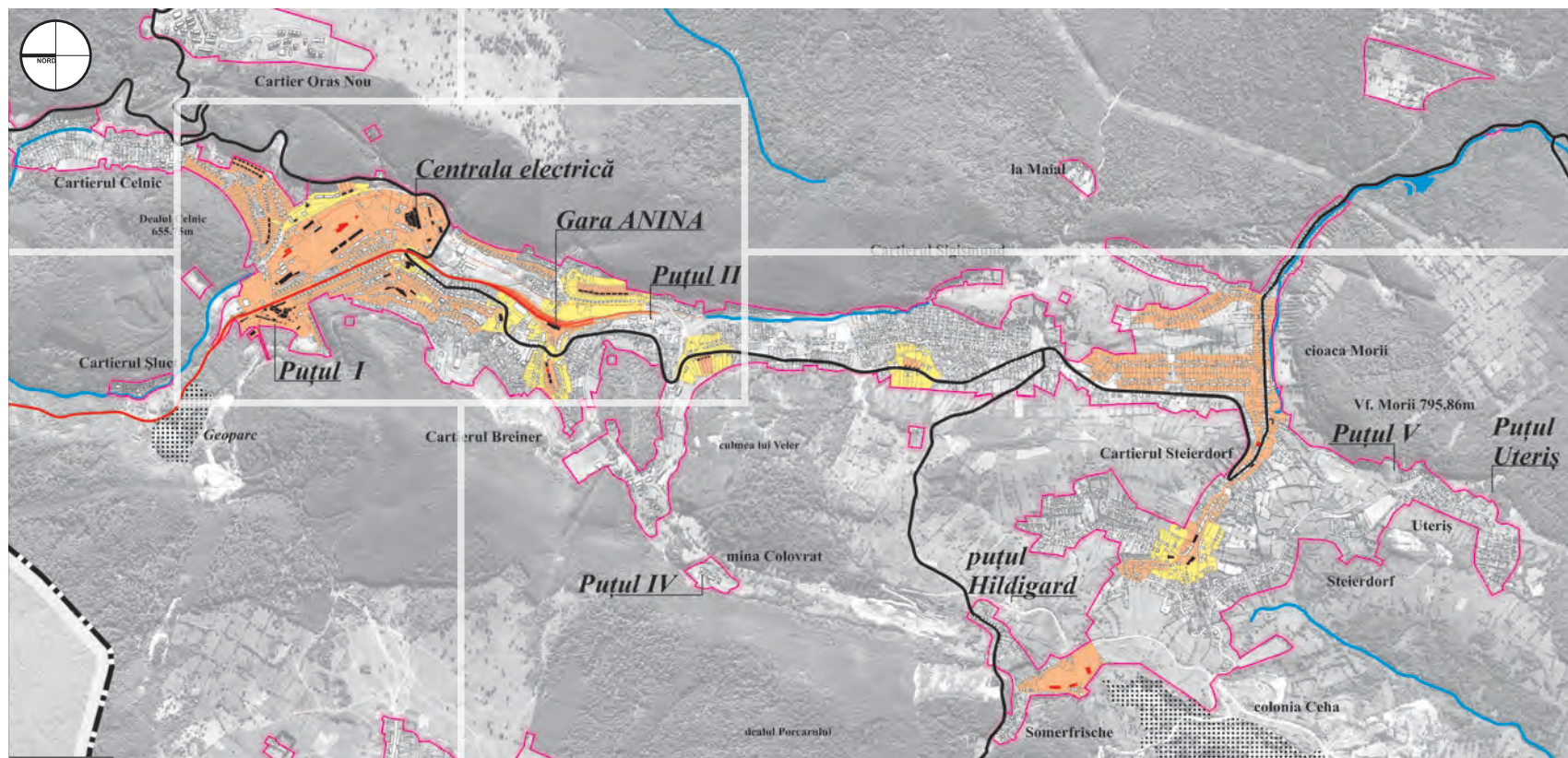
Notes:

- (1) «Cultural landscapes [...] are illustrative of the evolution of human society and settlement over time, under the influence of the physical constraints and/or opportunities presented by their natural environment and of successive social, economic and cultural forces, both external and internal» (UNESCO 2008: 14).
- (2) What Hans Lörzing effectively calls “mindscapes” (2001).
- (3) Raffestin 2005: 58.
- (4) Ganser 2009: 9.

Simbolul Aninei poziționat pe unul din dealurile orașului /
Anina iconic symbol positioned on one of the town's hills

	Limita intravilanului Town administrative limits		Construcții Buildings		Ansambluri urbane protejate (LMI 2010) Protected urban areas
	Circulații principale Main roads		Monumente de arhitectură (LMI 2010) Protected Historic Monuments		Zone de protecție ale monumentelor Historic Monuments' buffer zone
	Cale ferată simplă Oravița-Anina (patrimoniu) Oravița-Anina single railroad (historic monument)		Monumente de arhitectură (ruine) Historic Monuments (ruins)		Geoparcul Anina Anina Geopark

Localizarea zonei studiate în cadrul orașului Anina

Location of the study area within the town of Anina

Datorită topografiei industriale extrem de bogate, dar și ample, la nivelul teritoriului administrativ al Aninei s-a decis concentrarea studiului pe zona cuprinsă între Puțul I și Puțul II, incluzând zona centralei electrice, a gării și a zonelor urbane protejate regăsite pe această axă. Deși această zonă reprezintă doar un fragment din teritoriul Aninei, din punct de vedere cantitativ prezintă concentrația cea mai mare de obiective de patrimoniu clasate aflate într-un stadiu extrem de heterogen din punct de vedere funcțional, al gradului de conservare și al statutului de proprietate.

În această fașă spațială se regăsesc de la ruine industriale aflate în abandon și în proces de definire al statutului de proprietate (zona Puțului I) până la clădiri încă funcționale (ex.: zonele rezidențiale, gara). Detalierea unui prim traseu turistic în această zonă a fost considerat ca primă etapă în cadrul scenariului mult mai amplu al regenerării post-industriale prin turism cultural.

Mai mult, concluziile acestui exercițiu didactic devin transformate într-o serie de sugestii și recomandări de intervenție menite a reglementa abordarea fondului construit în zona menționată în vederea stabilirii unei infrastructuri turistice. Aceste reglementări de intervenție vor urmări, într-o manieră etapizată, traseele turistice propuse a se dezvolta și detalia în zona studiată prin scoaterea în evidență a obiectivelor de patrimoniu, integrarea lor în viața urbană și prin punerea în evidență a panoramelor specifice Aninei.

The administrative territory of Anina encompasses a wide and rich industrial topography. It was therefore necessary to restrict the study and analyses performed during the interdisciplinary workshop only on a specific part. In fact, the project focused on the area situated between the Pit no. 1 and Pit no. 2.

Even though this urban zone represents just a fragment of the Anina's administrative territory, from a quantitative point of view it gathers a high density of listed historic monuments, including the electric power station, the railway station and the adjacent residential areas, all of which became part of the study case. Moreover, the choice of this area allowed the inclusion of a heterogeneous context, in terms of functional use, preservation issues and property status, raising further debates and inquiries concerning their approach. Abandoned industrial ruins in the process of clarifying their property status can be found in this urban setting (i.e. Pit no. 1), together with still functioning structures such as the railway station or the residential areas. The detailing of a first touristic route is hence considered the first, necessary step in a wider, post-industrial regeneration scenario.

The conclusions of the interdisciplinary workshop are included in the current publication in a series of suggestions and recommendations in the matter of built environment interventions, aimed at the implementation of a touristic infrastructure. These suggestions are structured in different phases of intervention, according to the typology of the touristic routes to be developed for the area of interest. The main aspects of the recommendations are directed towards the enhancement of the local cultural heritage, the inclusion of the historic monuments in the urban context and the highlight of the panoramic views.

Echipele de studenți din cadrul atelierului interdisciplinar Anina (27 Iulie – 3 August 2014)

Echipa („*multi-culti*”) formată din Iulia Gălinescu, Laurențiu Artugyan, Constantin Tudurache, Sofia – Paulina Balaure, Alin Ianoși și Cristina Merciu a fost coordonată de expertul pe probleme de mediu Ilie Chincea, și s-a orientat pe definirea traseelor turistice din imediata vecinătate a Aninei, prin integrarea varietăților de elemente culturale existente în teritoriu.

Echipa („*șarpele verde*”) formată din Adrian Bucin, Radu Vit și coordonate de dr. ing. Francesco Carlo Toso și urb. Alexandru Damian a analizat zona definită între Puțul II, Gara și Centrala Electrică. Această echipă s-a concentrat și pe modalitatea de punere în evidență, semnalare și conectare a acestor obiective cu țesutul și viața urbană a Aninei prin intervenții minimale etapizate.

Echipa („*locuințe*”) formată din Henrietta Hmenya, Cristina Filca și coordonată de urbanistii Laura Damian și Alexandru Damian, s-a concentrat pe studiul zonelor urbane rezidențiale muncitorești protejate; în special a celor dispuse în imediata vecinătate a obiectivelor de interes turistic analizate. Studiul acestei echipe s-a concentrat pe modalitățile de integrare a acestor zone în traseul turistic al Aninei și în definirea unor recomandări de intervenție și întreținere a locuințelor, inclusiv în cazul unui scenariu de transformare funcțională din locuințe private în servicii turistice tip cazare.

Echipa („*puț*”) formată din Laura Poară, Simona Zinca, Lucian Lighezan, Ionuț Popescu și coordonată de dr. arh. Oana Țiganea s-a concentrat pe problema zonei protejate a Puțului I în scenariul realizării unui muzeu al mineritului. Echipa s-a concentrat pe analiza istorică a sitului, gradului de degradare al construcțiilor și modalitățile de punere în valoare și integrare etapizată a zonei în circuitul turistic muzeal.

Working teams formed during the Anina interdisciplinary workshop (27th July – 3rd August, 2014)

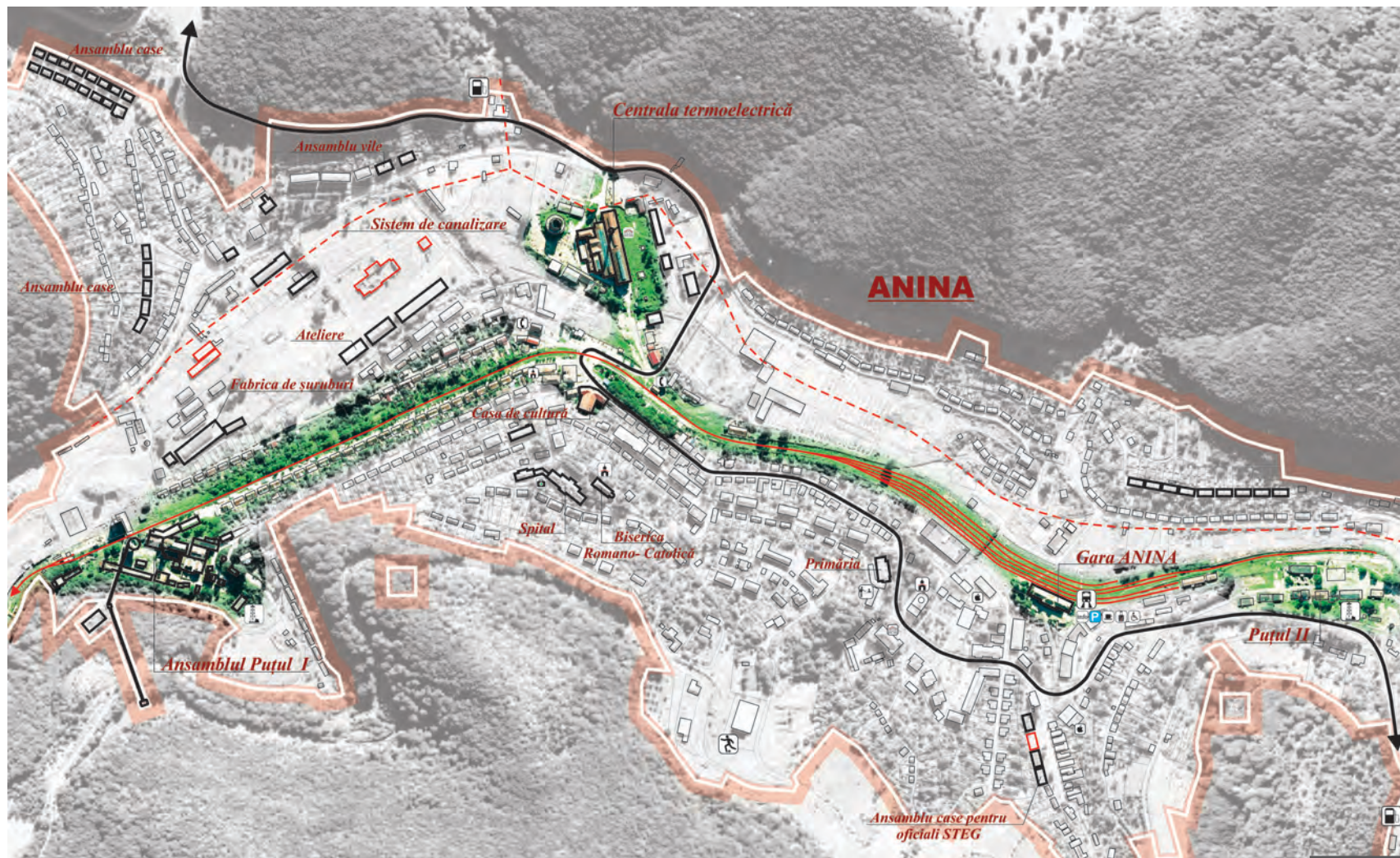
The team formed by the students Iulia Gălinescu, Laurențiu Artugyan, Constantin Tudurache, Sofia-Paulina Balaure, Alin Ianoși and Cristina Merciu was coordinated by the environmental specialist Ilie Chincea. Their study was focused on territorial touristic routes, defined in base of several characterising themes of Anina's territory.

The team formed by the students Adrian Bucin and Radu Vit was coordinated by the specialist in industrial heritage Francesco Carlo Toso and the urban planner Alexandru Damian. In their study, they approached the urban axe from the electric power station to the pit no. 2. Their work focused on different ways of enhancing the existing historic monuments on the axe, as well as their integration through minimal interventions in current the urban life.

The team formed by the students Henrietta Hmenya and Cristina Filca was coordinated by the urban planners Laura Damian and Alexandru Damian. Their study focused on the miners' residential areas that can be found in the proximity of the area of interest. Their efforts were directed towards the identification of potential interventions aimed at creating a novel “touristic housing experience”, together with new touristic facilities located in the miners' dwellings.

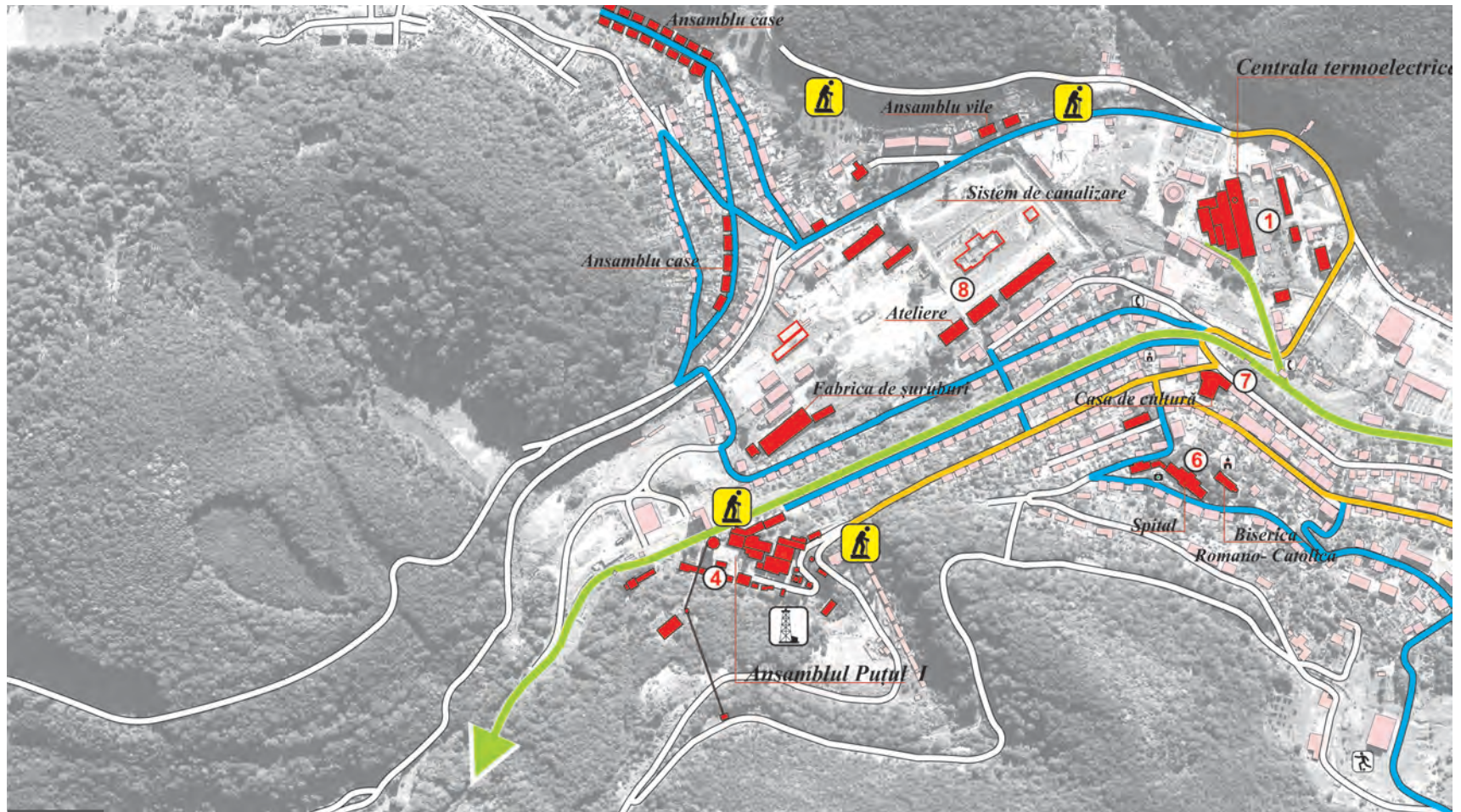
The team formed by the students Laura Poară, Simona Zinca, Lucian Lighezan and Ionuț Popescu was coordinated by the architect Oana Țiganea, and their study was directed towards the pit no. 1 site, where the local administration plans to establish a mining museum. The team investigated the territorial and technological evolution of the site, together with its present material decay status, in order to draft some hypothesis concerning the different intervention phases.

Zona studiată / Study area

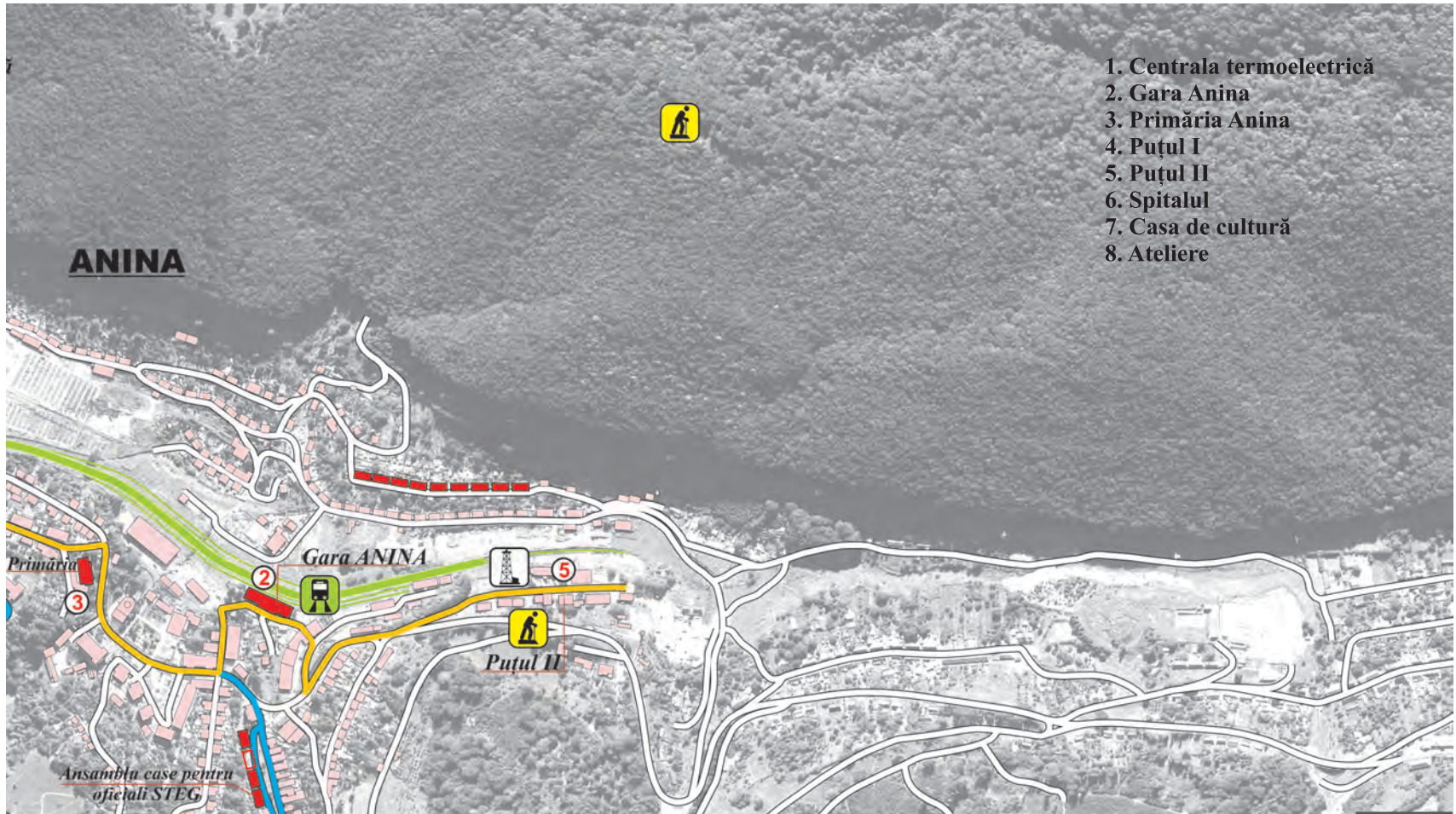

Trasee turistice : Etapa I - Muzeu industrial în aer liber

Touristic Paths: Phase I - The Open Air Industrial Museum

	Monumente istorice Historic Monuments		Traseul 1 - Traseul puțurilor și a monumentelor Tourist path no. 1 - Mine pits and monuments path
	Monumente istorice - ruine Historic Monuments - ruins		Traseul 2 - Traseul locuințelor cu specific minier Tourist path no. 2 - Mining residential areas path
	Alte construcții Other buildings		Traseul 3 - Axa verde a orașului Tourist path no. 3 - Town green axis

Trasee turistice : Etapa I - Muzeu industrial în aer liber

Touristic paths: Phase I - The Open Air Industrial Museum

În momentul de față în Anina se regăsesc o serie de elemente de patrimoniu industrial recunoscute și protejate ca monumente / zone urbane istorice (vezi LMI 2010), dar care în actualul context urban pot apărea izolate unele față de altele. Însă, toate împreună narează aceeași poveste a industrializării din Anina, chiar dacă din perspective diverse: fie din perspectiva tehnico-economică (ex. puțurile de exploatare, administrația minelor), fie din perspectiva infrastructurală (ex. gara, calea ferată) sau cea socio-culturală (coloniile muncitorești, teatrul). Astfel, într-o primă fază de intervenție considerăm oportună conectarea acestor elemente prin amejarea unui traseu turistic care să se dezvolte în zona: **puțul I, centrala electrică, gară, puțul II** - indiferent de punctul de plecare sau abordare al acestui traseu.

Mai mult, prin intervenții concentrate în amenajarea acestui traseu se poate stabili un prim pas spre crearea unui **muzeu industrial în aer liber** în cadrul căruia fiecare element industrial (structură inginerască, edificiu, părți de infrastructură) devine expонат în sine. Asemeni expонатelor unui muzeu, pentru crearea unui traseu de impact, elementele de patrimoniu industrial trebuie să beneficieze de vizibilitate și accesibilitate maximă.

Elementele de patrimoniu industrial luate în considerare

The town of Anina presently features a series of cultural heritage elements legally acknowledged, hence listed and protected. This list encompasses both historic monuments, sites and urban protected areas (see *Historic Monuments List*, issued in 2010). All these protected elements are part of a common industrial background for Anina, even though from different perspectives. Examples of this heterogeneity can be found in the extraction headgears, the mines' administration building, or electric power station, belonging to a technical and economic point of view, the railway system representing a key territorial infrastructure, or like the miners' dwellings and the theatre, representing the socio-cultural evolution of the settlement. In the first phase of intervention, it is therefore necessary to reconnect all these elements, through the proposal of a touristic route, from the **Pit no. 1** to the **Electric Power Station, Railway Station** and finally the **Pit no. 2**.

The first step towards the creation of an **open air industrial museum** can be established through this route. Each industrial patrimonial element, in fact, could become part of an exhibition, from the engineering structures, to the buildings, the plants or even the infrastructural elements. Just like an indoor museum, these exhibits will need maximum visibility and

în această fază intră toate în categoria monumentelor istorice, și ca atare este important a se sublinia că acest statut presupune automata lor protecție în conformitate cu legislația aferentă în vigoare, indiferent de regimul lor de proprietate sau starea de conservare.

Așa cum precizează și *Legea privind protejarea monumentelor istorice* „intervențiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii și Cultelor sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.” (*L.422 / 2001, Cap. 3 Intervenții asupra monumentelor istorice, Art. 23*).

În această categorie de intervenții care necesită avizul Ministerului Culturii și Cultelor sunt incluse cele care au un impact direct în schimbul funcțiunii sau a destinației, de întreținere sau de reparații curente, amenajări de căi de acces, pietonale și carosabile, utilități anexe, indicatoare, inclusiv zonele de protecție a monumentelor istorice etc. (*vezi L.422 / 2001 Cap. 3 – art. 2*), indiferent de sursa lor de finanțare și regimul de proprietate.

Indiferent de faza de studiu / intervenție este extrem de necesară implicarea specialiștilor în domeniul patrimoniului cultural.

Vezi:

Legea nr. 422 din 2001 privind protejarea monumentelor istorice,

Sursă: <http://www.cultura.ro/uploads/files/L422-2001-Monumente.pdf>

accessibility.

The industrial patrimonial elements taken into account in this study are all listed as historic monuments or sites, therefore directly protected under the national legal framework, no matter their level of material decay and property status.

In compliance with the Historic Monuments Act, in fact, interventions on the historic monuments can only be performed following ministerial notice, or public services' notice, in some distinct cases, acting as direct territorial representatives of the Culture and Religions Ministry (*L. 422 / 2001, Chap. 3 Interventions on Historic Monuments Art. 23*). Based on this norm, the typologies of interventions applicable on historic monuments and their buffer zone are all the interventions with direct impact in the change of function and/or destination; the maintenance and repair interventions; the accessibility paths (pedestrian, auto) and signalization interventions (*L. 422 / 2001 Chap. 3 – art. 2*). In all these cases, however, an official approval from the ministry is required, regardless of their founding and property status. The involvement of the cultural heritage specialists is imperative from the incipient phases of the intervention study and analysis.

Observații privind situația actuală la nivelul zonei studiate / Observations concerning the studied area

În ciuda diversității obiectivelor de interes turistic din Anina, accesul la informație privind simpla lor existență pare în momentul de față a fi îngreunat de lipsa unei comunicări directe către vizitatori prin orice platformă / formă de comunicare. În momentul realizării studiului în Anina lipseau următoarele: punct de informare turistică amplasat vizibil și accesibil, indicatoare în dreptul obiectivelor de interes turistic, panouri informative din dreptul monumentelor și siturilor istorice, hărți cu posibile trasee din oraș și împrejurimi.

Monumentele și ansamblurile istorice din Anina prezintă un grad extrem de heterogen din punct de vedere al conservării materiale, a funcțiunii și al proprietății. Astfel se pot regăsi de la clădiri abandonate și aflate în ruină (zona puț I, unele clădiri puț II) la clădiri aflate într-un stadiu bun de conservare precum cazul centralei electrice sau a gării, la clădiri puternic transformate sau în curs de transformare precum cele din zonele rezidențiale.

În afara acestora din urmă, majoritatea obiectivelor de patrimoniu prezintă accesibilitate îngreunată.

În unele cazuri, statutul de proprietate (încă) ambiguu împiedică orice intervenție de primă necesitate privind protejarea structurilor istorice aflate în pericol de prăbușire.

În ciuda numeroaselor puncte de belvedere spectaculoase din Anina, în stadiul actual, doar cel din zona puțului II este minimal amenajat.

Despite the diversity of touristic spots in Anina, the access to documents concerning all these elements results difficult due to the lack of any direct communication platform. At the moment of our study, Anina was in fact lacking an actual Touristic information point with a direct access for the tourists, as well as missing were maps with the possible routes to follow, touristic signalization of the points of interest such as historic monuments, and touristic routes.

The historic monuments and sites from Anina compose a heterogeneous setting in terms of function, material degradation, and property status. While some of the protected patrimonial elements can actually be found in a state of abandon and ruin, others are in a good preservation state, though without any particular destination of use. Finally, other elements faced substantial transformations concerning their façade, structure and function itself. The majority of the patrimonial elements listed are currently inaccessible to the public, either due to property issues as in case of the pit no. 1, or due to a loss of function, as in the case of electric power station. Finally, in the case of the residential area, access is difficult due to the lack of an appropriate signalization the access points to these areas. In some cases, the ambiguous status of property became an impediment, also in first necessity interventions concerning the protection and preservation of historic monuments threatened by structural collapse due to advanced material decay.

Despite the multitude of spectacular panoramic points in Anina, at current moment, only the one in the proximities of the Pit no. 2 seem to be functioning.

Semn informativ privind statutul de Monument Istoric/
Historic Monuments Label

Una din intrările principale în zona puțului I: lipsa informațiilor turistice, lipsa semnelui “Monument Istoric”, acces blocat pentru public / One of the main entrances to the Pit no. 1 site: lacking in touristic information, lacking the Historic Monuments label, blocked access for the public

Informare turistică / Tourist information

În prezent, în Anina nu există un sistem integrat de semnalizare turistică informativă, care să prezinte direct și vizibil obiectivele turistice din zonă prin platforme specifice de comunicare:

- identitate vizuală reprezentativă pentru oraș și zonă
- centre de informare turistică
- indicatoare privind obiectivele de interes turistic din oraș și împrejurimi
- panouri informative pentru obiectivele punctuale (monumente istorice) sau ansambluri arhitecturale
- panouri cu hărți pe care sunt prezentate traseele turistice
- pagină oficială de internet dedicată turismului în Anina, cu toate informațiile necesare pentru potențialii turiști

“Trebuie să conștientizăm faptul că industria și clădirile ei impozante nu mai sunt o prezență deranjantă în imaginea orașelor și a peisajelor noastre, ci sunt mai degrabă un simbol al muncii, un monument pentru orașe, pe care oricare cetățean ar trebui să îl arate străinilor cu aceeași, sau poate chiar mai multă mândrie decât cea cu care arată clădirile publice.”

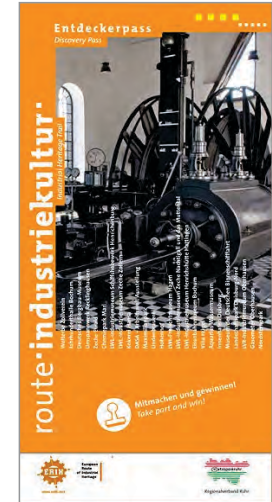
(Martin Kremmer und Fritz Schupp, 1932)

Currently, there is no tourist information integrated system that directly and legibly presents the area's landmarks through specific communication platforms:

- representative visual identity for the town and area
- tourist information center
- guiding signs for the area's monuments and landmarks
- info panels for landmarks, historical monuments or sites
- map panels for the tourist paths
- official internet page dedicated to Anina tourism, with all the information needed by potential tourists.

“We must acknowledge that industry and its imposing buildings are not a disturbing presence in the image of our cities and landscapes anymore, but rather a symbol of work, a monument for the city, that every citizen should show to the foreigners with the same or even bigger pride than their public buildings.”

(Martin Kremmer und Fritz Schupp, 1932)

Exemple de identitate vizuală și promovare turistică a patrimoniului industrial din Regiunea Ruhr, Germania
 Examples of visual identity and tourist promotion of the industrial heritage in the Ruhr District, Germany

Recomandări de intervenție pentru Centrala electrică

Recommended interventions for the Electric Power Station

Centrala electrică cu turbine (CS – II – m – A – 10969.01), poziționată la intersecția străzilor Uzinei, Oltului și Hammer M., reprezintă un obiectiv patrimonial de valoare națională și internațională, în momentul de față aflată într-un stadiu bun de conservare și cu potențial imediat de utilizare. Datorită poziției sale nodale, centrala electrică poate fi considerată ca „poartă de acces” dinspre Reșița, și ca atare, punct de pornire în traseul turistic propus.

În ciuda stării de conservare bune, s-a observat necesitatea întocmirii și implementării unui plan de întreținere și reparare în unele zone ale centralei, atât la nivelul construcțiilor cât și al echipamentului tehnic adăpostit în interior. Astfel **se recomandă:**

- definirea unui plan unitar de intervenție la nivelul structurilor componente ansamblului centralei electrice de către specialiști avizați în domeniul patrimoniului cultural;
- întocmirea unui studiu de fezabilitate privind refuncționalizarea centralei în scenariul revitalizării prin turism cultural.

Se recomandă amplasarea panourilor informative privind centrala electrică cu referiri la contextul industrializării Aninei și al Banatului Montan, precum și panouri informative privind traseele turistice din Anina și împrejurimi.

The town's **Electric Power Station** with turbines is identified on the Historic Monuments List under the code CS – II – m – A – 10969.01. It is positioned at the crossroad between Uzinei Street with Oltului Street and Hammer M. Street. Thanks to its position, the plant can be considered as an 'access point' to Anina from Reșița, and therefore, it represents a potential starting point for the development of a touristic route.

The plant is listed as an element of both national and international patrimonial value, with a good preservation status and a high potential for an immediate use and integration in the touristic infrastructures. However, the establishment of maintenance interventions and repair for part of its composing elements could be necessary. Therefore, some **recommendations** are focused on this issue, such as:

- the definition of a unitary intervention plan, supported by the intervention of specialists in the field of cultural heritage;
- the evaluation of the feasibility for a project aiming at the functional reuse and revitalization of the power station through activities of cultural tourism.

It is also **recommended** to deploy detailed signalization elements (e.g. Info Panels, territorial maps, touristic routes maps) in reference to the monument's information in the wider context of both Anina and Banatul Montan.

Exemple ale degradării fizice
și materiale în Centrala
electrică /
Examples of material decay
of component elements of
the Electric Power Station

Recomandări de intervenție pentru Puțul I

Recommended interventions for Pit no. 1

Întreaga **zonă a Puțului I** (str. Mureșianu Andrei f.n.) apare clasată în LMI 2010 atât ca ansamblu (CS-II-m-A-10962), cât și cu elementele arhitecturale și tehnologice individuale cu valoare de importanță națională și internațională (cat. A):

Puțul I (CS-II-m-A-10962.01): Casa turnului de extracție cu aburi, Turnul cu molete, Lămpărie, construcții și instalații de extracție și manevrare minereu, ateliere și servicii tehnice de exploatare și servicii sociale.

Mașina de extracție cu aburi (CS-II-m-A-10962.02): casa pentru mașina de extracție cu aburi, mașina de extracție cu aburi cu imobile, dotări de circuit tehnic și pentru personal și utilaje anexe.

Puțul I impresionează vizitatorul prin silueta construcțiilor sale. Datorită poziției privilegiate în topografia Aninei, Puțul I devine reper din mai multe puncte panoramice ale orașului. La rândul său, printr-o amenajare adecvată, ar putea deveni un bun punct de observație a peisajului industrial din Anina. Până în momentul definirii unui studiu de specialitate aprofundat privind modalitatea de intervenție și conservare a Puțului I, **se recomandă** amenajarea punctului de belvedere spre oraș amplasat în zona porții principale de acces, dar și a zonei de belvedere spre Puțul I de pe colina din vecinătatea sa.

De asemenea **se recomandă** și amplasarea panourilor informative privind Puțului I în contextul industrializării Aninei și a Banatului Montan.

The entire area of the **Pit no. 1** site is listed as a historic site (CS – II – m – A – 10962), as well as its constituting patrimonial elements, as architecture, structures and technological equipment. The patrimonial value attributed to this site is both national and international (cat. A.)

The Pit no. 1 is composed of several industrial structures and buildings, grouped around the extraction area (headgear, headgear's house, lamp house, workshops, utilities, annexes). It is listed under the code CS -II -m -A -10962.01.

The **steam engine**, listed together with the engine house that shelters it and all the adjacent annexes, is listed under the code CS -II -m -A -10962.02.

The entire compound is an impressive architectural composition in itself. Moreover, due to its privileged position in Anina's topography, the **Pit no. 1** is a landmark visible from different panoramic viewpoints. Moreover, the site itself could in turn provide, through a series of interventions, several panoramic viewpoints towards Anina's industrial landscape. Until the drafting of a thorough intervention plan concerning this area, **we recommend** the realization of two viewpoints: one in front of the main access gate, with a panoramic view towards the ex-industrial valley, and a second one above the site, with a panoramic view towards the site itself.

Coherently with the **recommendations** suggested for the Electric power station, it is advisable to deploy a detailed signalization, with information panels and touristic route maps.

(dreapta) Vedere panoramică asupra zonei Puțului I /
(right) Panoramic view towards the Pit no. I site

(jos) Vedere panoramică a fostei zone industriale din fața porții principale de acces pe situl Puțului I /
(below) Panoramic view towards Anina's Brownfields from main gate entrance on Pit no. I

Recomandări de intervenție în zona Gării

Recommended interventions for the Railway Station

Gara împreună cu porțiuni din **calea ferată Anina – Oravița** apar listate și protejate ca monumente istorice de categoria A, adică monumente istorice de valoare națională și internațională, reprezentând elemente arhitectonice și ingineresti ale pionieratului feroviar din Banatul Montan, dar și din mai amplul context Românesc de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Clădirea gării se prezintă într-un stadiu bun de conservare fiind încă folosită în funcțiunea sa originală, însă la fel ca celelalte structuri istorice are nevoie de un plan bine definit de întreținere.

Astfel, în primă fază **se recomandă**:

- întocmirea de către specialiști acreditați a unui plan de întreținere și reparații curente la nivelul gării și a spațiului adiacent.

Într-o fază succesivă, sau chiar simultan, **se recomandă**:

- abordarea problemei de valorizare sustenabilă a gării și a infrastructurii feroviare în contextul local și regional prin întocmirea unui amplu studiu de fezabilitate.

Pentru creșterea vizibilității monumentului **se recomandă** instalarea panourilor informative specifice monumentului, dar și cu referire la contextul mai amplu al posibilelor trasee feroviare locale și/sau regionale legate de dezvoltarea infrastructurii feroviare a Banatului Montan.

The Railway Station of Anina appears listed as a historic monument of national and international patrimonial value, together with the fragments of the **Anina – Oravița railway**. It is representative of the pioneering railway infrastructural development in Banatul Montan, as part of the overall infrastructural development that took place in Romania during the 19th century.

The Railway Station is in a good preservation status, and still maintains its original function. However, it is in need of a proper project of intervention and maintenance.

Therefore, we **recommend**:

- the drafting of an intervention project, supported by the involvement of specialists in the field of architectural preservation. The project should address a detailed plan for the railway station maintenance, the repair interventions and the systematization of the surrounding areas.

Moreover, coherently with the recommendations given in the previous sections for a maintenance project, we **recommend** the drafting of feasibility study for the sustainable revitalization and development of the railway station, its infrastructure, both at the local and regional level.

As concerning the monument's accessibility and visibility in the local context, we **recommend** the deployment of information panels, illustrating the site's history and importance in the local/regional industrialisation process and evolution, together with territorial touristic route maps.

Vedere dinspre peronul gării din Anina / View from Anina train station platform (Anina. 2014)

Recomandări de intervenție pentru Puțul II

Recommended interventions for the Pit no. 2

Zona **puțului II** prezintă în momentul de față singurul punct panoramic amenajat cu perspectivă spre fosta zonă industrială a Aninei, dar și spre zonele rezidențiale specifice așezării miniere. Aflat în proximitatea gării, prezintă însă o situație complet diferită din punct de vedere al conservării, având o serie de clădiri abandonate.

Se recomandă întocmirea unui proiect de intervenție la nivelul zonei puțului II de către specialiști în patrimoniul cultural, în perspectiva refuncționalizării construcțiilor și a întreținerii structurii turnului de extracție.

Se recomandă instalarea de panouri informative privind puțul II, subliniind legatura sa teritorială în cadrul unui traseu tematic al puțurilor de exploatare din Anina.

The **Pit no. 2** presents the only panoramic viewpoint with an adequate infrastructure, offering an impressive observation point towards the ex-industrial valley and part of the miners' residential areas. Despite being positioned in the proximity of the Railway Station, the Pit no. 2 presents a complete different array of structures, several of which are presently abandoned and in an advanced state of material decay.

The **recommendation** for this part of the complex focuses on the drafting of a proper intervention project, supported by specialists in the field of architectural preservation, with the perspective of the headgear maintenance and functional revitalization of the entire compound.

We also **recommend** the deployment of detailed signalization interventions, with the aim of increasing the accessibility and visibility to the Pit no. 2 not only from the proposed touristic route, but also in relationship with other possible thematic routes. A potential example of such pathway could be a “route of the pits of Anina”.

Vedere din punctul panoramic spre Puțul II / Panoramic view towards Pit no. II

Spațiu public / The Public Space

Recomandări de intervenție pentru străzi și spațiile adiacente

Spațiul străzii reprezintă legătura directă dintre diversele zone funcționale ale orașului, și oferă conectivitate între obiectivele de interes arhitectural și turistic. De aceea pentru un impact vizual îmbunătățit **se recomandă**:

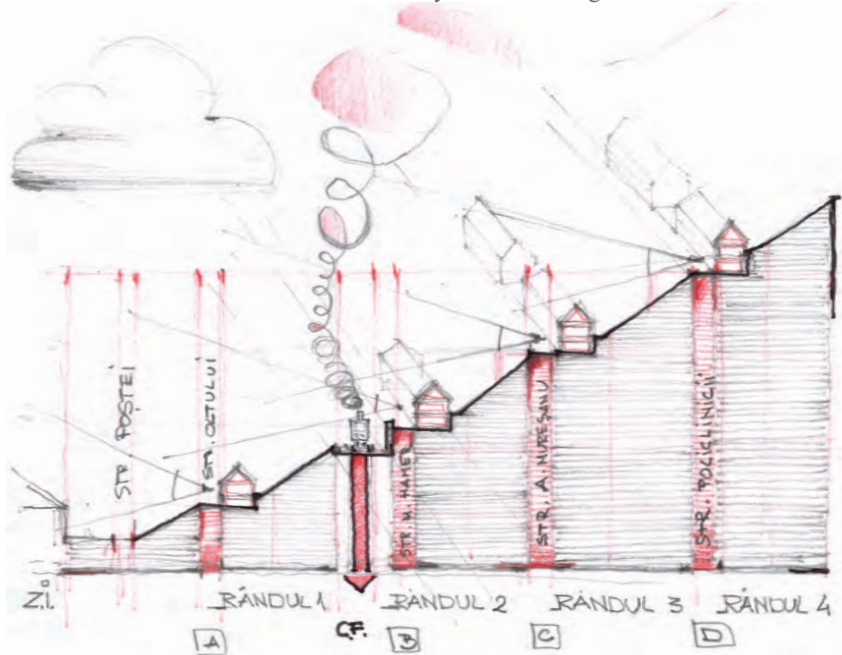
- eliberarea spațiului de construcții și anexe parazitare și identificarea unor soluții alternative pentru spații de depozitare familiale
- reabilitarea spațiului public și restructurarea raportului dintre spațiul pietonal și carosabil prin reamenajarea străzilor și regândirea profilului transversal al acestora
- refacerea/reabilitarea pavimentului din piatră cubică pe străzile unde se păstrează, inclusiv decopertarea asfaltului pe străzile care au piatră cubică dedesubt și refacerea pavimentului din piatră cubică acolo unde acesta nu mai există
- realizarea trotuarelor din piatră naturală, cu pantă realizată astfel încât apa să se scurgă dinspre stradă și nu spre fundația clădirilor
- utilizarea de materiale naturale pentru reabilitarea străzilor din interiorul ansamblurilor urbane protejate
- amenajarea de parcaje în interiorul parcelelor (acolo unde este posibil) sau amenajarea de pachete de parcaje publice distribuite uniform în oraș, pentru a reduce prezența mașinilor în zonele urbane protejate.

Recommendations for interventions on the streetscape

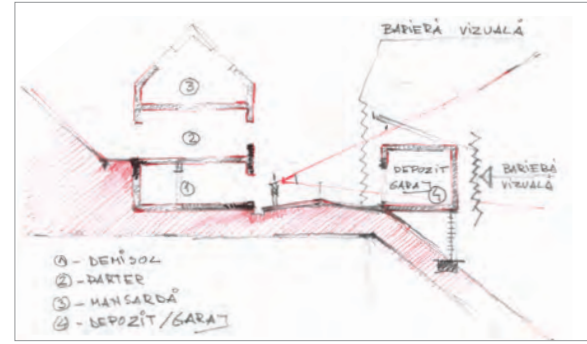
The streets represent the direct link between different town zoning areas, providing connectivity for the main architectural and tourist landmarks. Therefore, in order to improve the visual impact of the streets, the following interventions **are recommended**:

- Clearing the street space of any improvised annexes or structures (garages, storage sheds) and identifying alternative solutions for family storage units
- The rehabilitation of public spaces and the rebalancing of pedestrian/road ratio, through the redevelopment of the specific street cross section
- The restoration of cobble street pavements, including the removal of the asphalt layers that cover some of the streets, and reassembly of the cobble pavements where there is proof that they used to exist (archive photos, word of mouth)
- The reconstruction of sidewalks using natural stone, with slopes that run to the street and from the buildings, in order to protect their foundation
- The use of natural materials for street restoration, especially within the boundaries of the protected urban heritage sites
- The insertion of parking spaces within private plots (where there is enough space), the construction of public parking lots evenly distributed throughout the town, in order to diminish illegal street parking and to reduce car presence in the protected urban areas

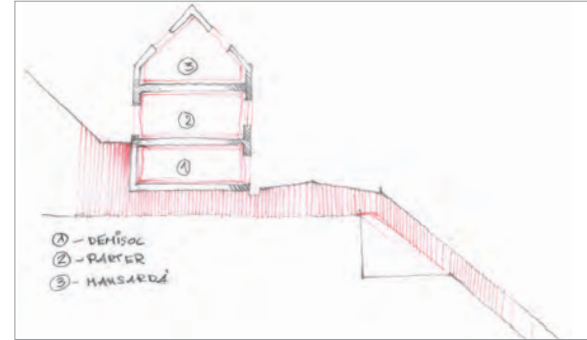
Ilustrare a amplasării terasate a construcțiilor de locuit Illustration of the terraced street system in mining residential areas

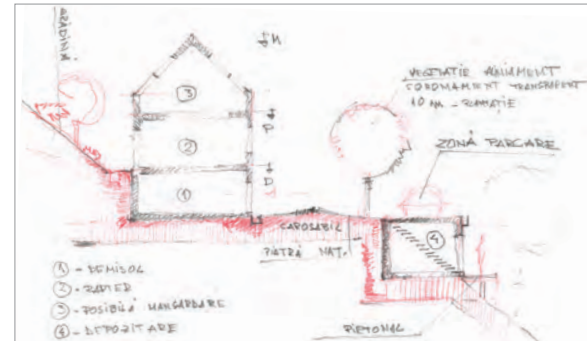
A - Depozite amplasate incorect
 Storage with inadequate locations

B - Situație inițială, secolul XX (~1900)
 Original street configuration, XXth century

C - Posibilitate de amplasare a depozitelor
 Recommended repositioning for storage

Spațiu public / The Public Space

Recomandări de intervenție peisagistică

Pentru a genera transparență și lizibilitate în țesutul urban construit, **se recomandă** câteva intervenții în ceea ce privește vegetația urbană:

- eliberarea spațiilor adiacente străzilor de vegetație dezvoltată spontan, pentru a deschide perspectivele spre oraș și spre zonele valoroase ale acestuia. Intervențiile se recomandă a avea la bază un studiu de peisagistică.
- eliminarea vegetației de aliniament existentă care se află în stare avansată de degradare sau este toaletată deficitar, și care afectează peisajul urban valoros
- plantarea unei noi vegetații de aliniament pe străzile valoroase, amplasată din 15 în 15 metri pentru a permite deschiderea de perspective către oraș, cu folosirea de specii cu un coronament transparent
- eliminarea spațiilor verzi de mici dimensiuni, care nu permit dezvoltarea optimă a vegetației și care sunt surse de poluare cu praf
- eliminarea speciilor de vegetație nespecifice zonei și mediilor urbane cu valoare arhitecturală (plop, salcie, tuia)
- amenajarea spațiilor publice libere dintre străzi/trotuare și construcții ca spații verzi

Recommendations for interventions in the urban planted landscape

In order to generate clear views and legibility within the urban built environment, the implementation of certain interventions regarding the urban vegetation and planted areas **is recommended**:

- The clearing of spontaneous vegetation that can be found alongside streets and sidewalks, in order to open up new panoramas of the town and its landmarks. The interventions are recommended to be implemented in base of a vegetation study
- The elimination of current street tree lines that are in an advanced state of decay or are poorly trimmed, and are affecting the urban landscape
- The plantation of new tree lines along certain streets, with a 15m distance between trees, that will create transparency within the tree lines and allow the visitors to view various panoramas that open up towards the town. We recommend the use of tree species with a transparent canopy
- The elimination of small patches of “green space”, that don't allow optimal vegetation growth and are a source of dust pollution.
- The elimination of vegetation species that are not specific to this geographic area or to urban environments (poplar, willow, thuja)
- The conversion of clear spaces between streets, sidewalks and buildings into strips of green space.

Situația existentă
Current state

Ilustrații, exemple pozitive
Illustrations of good practice

Spațiu public / The Public Space

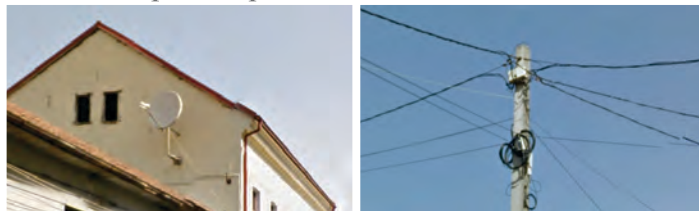
Recomandări de intervenție pentru sistemele edilitare publice

- realizarea trotuarelor cu pantă astfel încât apa să se scurgă dinspre stradă și nu spre fundația clădirilor
- realizarea unui sistem de drenare a apelor pluviale lângă fundația clădirilor
- realizarea sistemelor colectoare de apă pluvială, pentru a stopa degradarea continuă a străzilor
- evacuarea apelor pluviale de pe construcții prin subteran, pentru a evita producerea gheții pe trotuare
- îngroparea tuturor rețelelor edilitare aeriene pentru a ameliora imaginea urbană
- realizarea unui sistem de iluminat atât pentru carosabil cât și pentru pietonal, compatibil cu ambianța și arhitectura zonei.
- branșamentele la rețele tehnico-edilitare amplasate pe domeniul public se vor face prin subteran
- amplasarea diverselor instalații tehnice (antene satelit, aer condiționat, combine frigorifice comerciale etc.) se vor face pe fațadele sau în zone care nu sunt vizibile de pe spațiul public

Recommendations for interventions on the public utilities systems

- The reconstruction of sidewalks with slopes that run to the street and from the buildings, in order to protect their foundation
- The insertion of rainwater drainage systems alongside buildings, to protect their foundation
- The construction of underground water drainage, to prevent ice from forming on sidewalks in the winter
- The burial of all aerial utilities into the underground, in order to improve the urban landscape
- The replacement of existing public lighting system, with a new and improved one both for roads and pedestrian areas, that is aesthetically compatible with the protected areas
- The connections to public utilities will be made through underground branching
- The various technical equipment (satellite antennas, air conditioning, commercial refrigerators) will be placed on the facades or in areas that are not visible from the public space

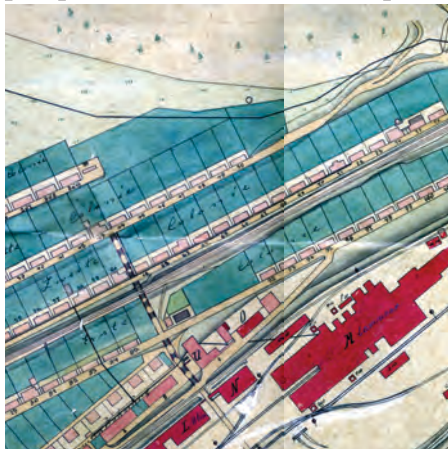

Ansambluri urbane protejate / Protected Urban Areas

Sistemul parcelar istoric *obligativitate de conservare*

Parcelarul istoric al Aninei este unul deosebit, generat atât de formele de relief peste care s-a suprapus aşezarea, cât şi de profilul minier al localităţii. Cel mai puternic impact asupra peisajului urban şi al macropaisajului, îl au ansamblurile urbane terasate de locuinţe pentru mineri, cu străzi paralele foarte lungi şi locuinţe amplasate pe o singură latură a străzii.

Parcelele mici şi regulate ce alcătuiesc ansamblurile creează un ritm unic al străzilor, parcurgerea acestora fiind dinamizată atât de fondul construit cât şi de perspectivele care se deschid spre zona de vale.

Plan datat aprox. 1900
Anina masterplan dated approx. 1900

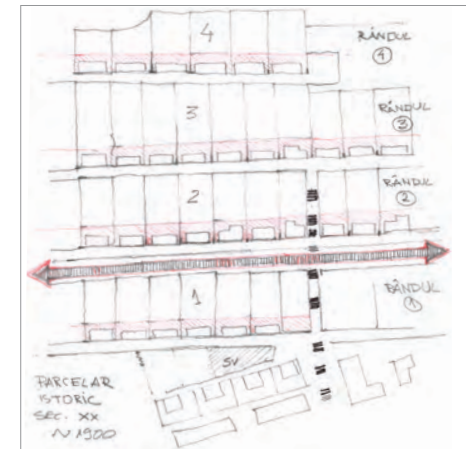

Plan satelit - situaţie actuală
Satellite view - current state

Historic parcel layout: *mandatory conservation*

The historic parcel layout of Anina is a very distinctive one, generated by the local landforms on which the town was built, as well as the mining profile of the town. The terraced rows of miner's houses, placed only on one side of the long parallel streets, have the biggest visual impact on the urban and territorial landscape.

Moreover, the small parcels that make up the plot system create a unique street rhythm. The rows of houses along with the frequent open panoramas towards the valley create a dynamic urban landscape.

Ilustrare a parcelarului istoric
Illustration of the historic plots

Ansambluri urbane protejate / Protected Urban Areas

Valoarea arhitectural-ambientală a ansamblurilor de locuit

În Anina sunt întâlnite mai multe tipologii de locuințe, cu o complexitate variată, generată de statutul social al proprietarilor în perioada în care s-au construit respectivele ansambluri de locuințe.

Astfel, valoarea arhitectural-ambientală și urbanistică a zonelor de locuințe este dată:

- fie de construcțiile de locuit cu dimensiuni mai mari și bogat decorate, care au aparținut familiilor înstărite ce se aflau la conducerea sau administrarea minelor
- fie de ansamblurile urbane formate din modestele case de mineri coloniști, care, privite individual nu prezintă o valoare deosebită, însă ca ansamblu ce cuprine un număr mare de astfel de locuințe, formează un cadru construit valoros și un peisaj stradal remarcabil

Dacă locuințele mai mari și bogat decorate se regăsesc într-un număr relativ redus pe suprafața orașului și sunt amplasate în locații-cheie, locuințele minerilor formează majoritatea fondului construit pre-socialist, și se constituie în ansambluri organizate și ritmate care dau dinamicitate peisajului urban.

Architectural and streetscape value of the residential areas

Several types of housing can be found in Anina, varying in complexity, which is usually given by the social status of their owners at the time of their building.

Therefore, the urban, architectural and ambience value of the residential areas is given by:

- the larger and more complex houses with rich decorations, which belonged to the wealthy families who owned, managed or were involved in the administration of the mines (StEG houses)
- the colonies of modest miner's houses. As a group, these houses form a compact and coherent built environment with a remarkable streetscape to be maintained and preserved.

If the large and architecturally more complex houses are a rather rare presence within the town of Anina, and are set in privileged locations, the miner housing complexes form the majority of the pre-socialist built environment, and make up organized and rhythmic groups which give the streetscape its dynamic feel and authenticity.

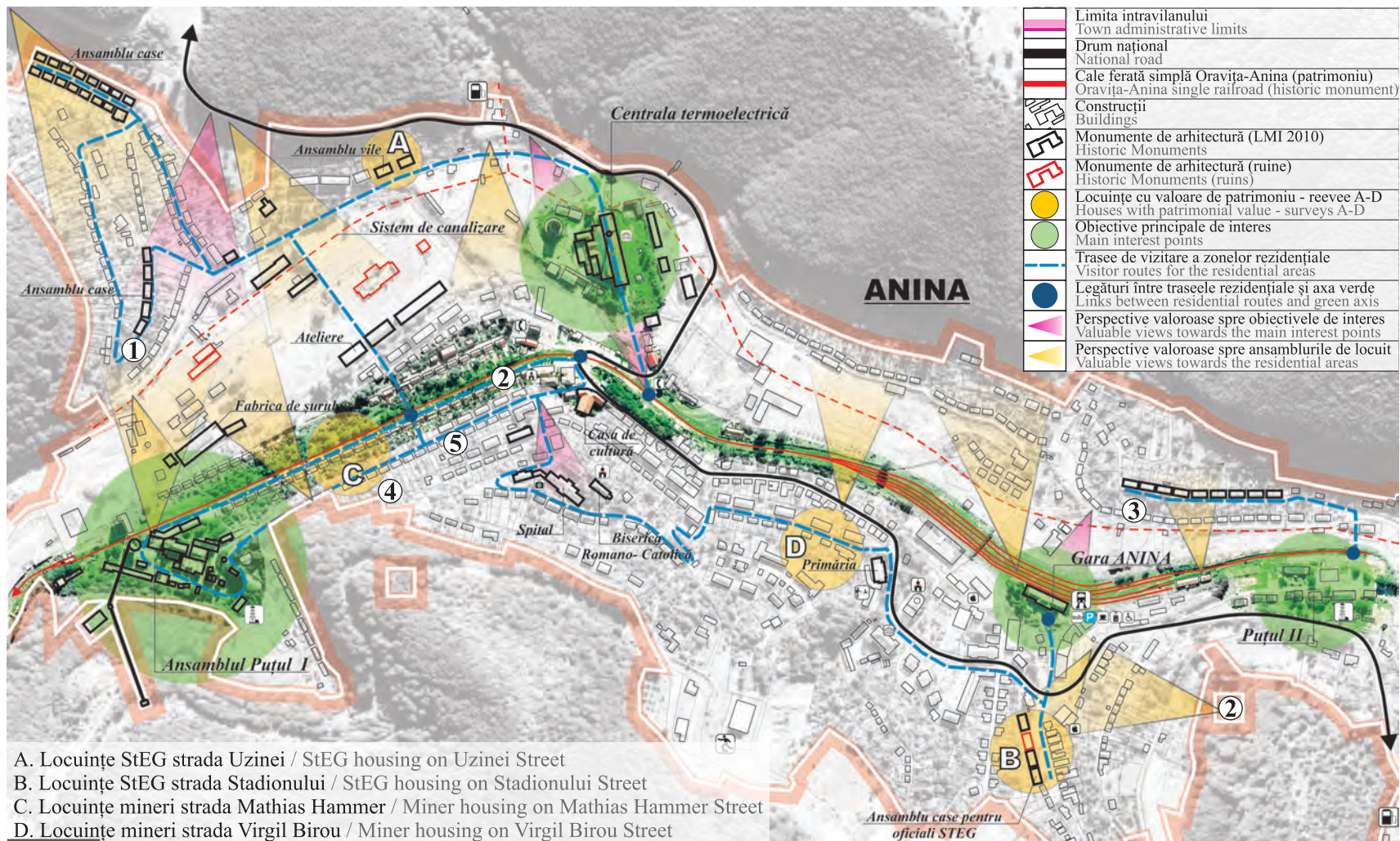
1. Case oficiali StEG, str. Stadionului / *StEG officials dwellings*
Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10956
2. Case oficiali UDR, str. Uzinei / *UDR officials dwellings*
Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10957

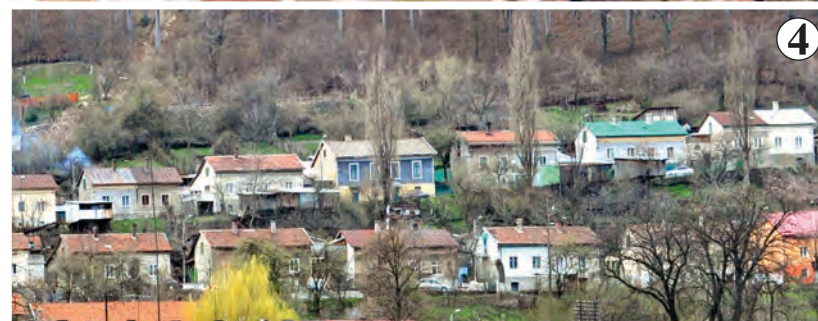
3. Case oficiali StEG, str. M. Sadoveanu / *StEG officials dwellings*
Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10961
4. Casa mineri / *Miners' dwelling*

Localizarea tipologiilor de locuire / Location of the Housing Types

- A. Locuințe StEG strada Uzinei / StEG housing on Uzinei Street
- B. Locuințe StEG strada Stadionului / StEG housing on Stadionului Street
- C. Locuințe miniere strada Mathias Hammer / Miner housing on Mathias Hammer Street
- D. Locuințe miniere strada Virgil Birou / Miner housing on Virgil Birou Street

Tipologii de locuințe / Types of Housing

A. Locuințe UDR - strada Uzinei / *UDR housing - Uzinei Street*

Datare / *Dating*: 1900-1925

Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10957

080

Fațade degradate
Damaged fronts

Acoperiș degradat
Damaged roof

Tămplărie înlocuită
Replaced woodwork

Tipologii de locuințe / Types of Housing

B. Locuințe StEG - strada Stadionului / *StEG housing - Stadionului Street*

Date / *Dating*: sec. XIX / 19th century

Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10956

Fațade degradate
Damaged fronts

Acoperiș degradat
Damaged roof

Tâmplărie înlocuită
Replaced woodwork

Detalii degradate
Damaged front decorations

Acces deteriorat
Damaged acces

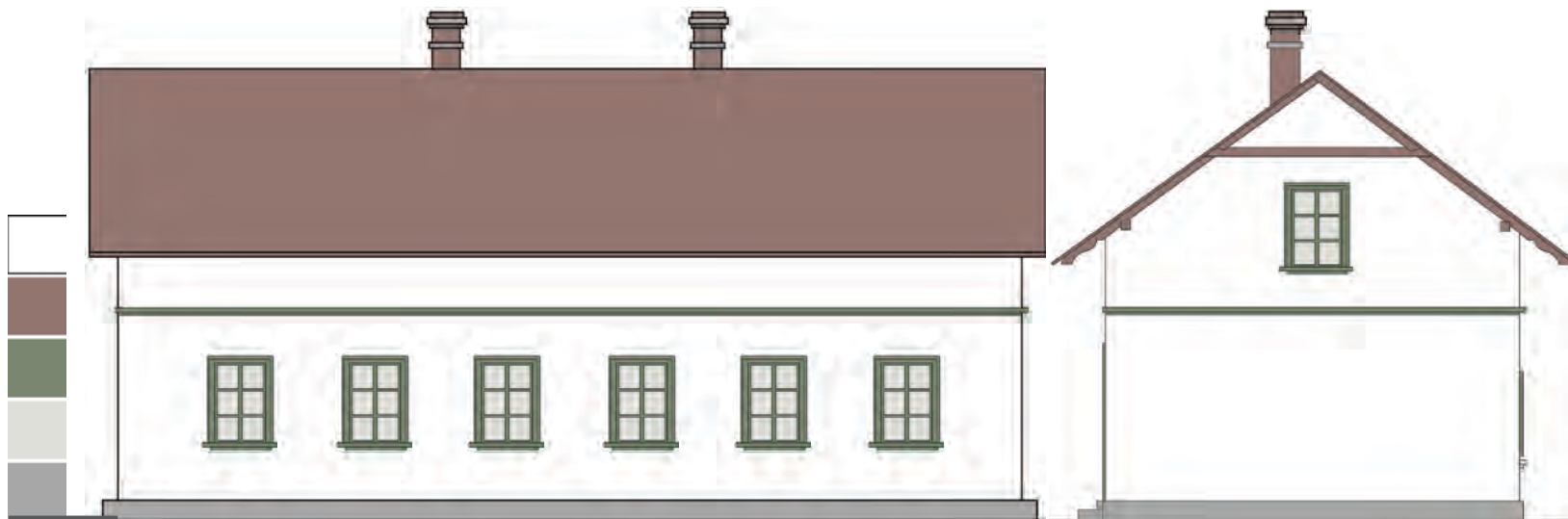

Tipologii de locuințe / Types of Housing

C. Locuințe de miner - strada Mathias Hammer / *Miner housing - Mathias Hammer Street*

Datare / *Dating*: sec. XIX, modif. 1900-1950

Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10961

Tipologii de locuințe / Types of Housing

D. Locuințe de miner - strada Vasile Birou / *Miner housing - Vasile Birou Street*

Datate / *Dating*: sec. XIX, modif. 1900-1950

Cod LMI / *Monument ID*: CS-II-a-B-10961

Tâmplărie înlocuită
Replaced woodwork

Acces deteriorat
Deteriorated acces

Detalii degradate
Damaged front decorations

Fațade degradate
Damaged street fronts

Puncte de belvedere / Panoramic views

Existența în teritoriu a unor puncte-cheie de unde se pot percepe facil panorame cu localitatea și obiectivele importante din cadrul acesteia reprezintă un avantaj ce poate fi utilizat pentru punerea în valoare a elementelor de patrimoniu antropic și natural al Aninei.

În prezent nu există nici o astfel de locație dotată corespunzător cu structuri și mobilier urban adecvat.

Aceste puncte de belvedere trebuie să fie amenajate astfel încât să sporească confortul vizitatorilor, iar structurile ce se pot construi în aceste puncte se recomandă să aibă un design minimal dar atractiv. Folosirea materialelor naturale în construirea acestor structuri va reduce impactul lor asupra mediului și peisajului. (vezi harta de la paginile 54-55)

The existence of multiple lookout points spread throughout the territory is an advantage that can be used to promote the natural and anthropic heritage present in Anina. From these key points one can easily see panoramas of the town and its important landmarks, or admire the natural surrounding landscape.

Currently, there are no locations designed with adequate structures that correspond with the needs of visitors.

The design and layout of these lookout points should consider the comfort of the visitors/tourists, and should promote minimalist and attractive built structures. The use of natural materials for the building of these structures will reduce the impact on the environment and landscape. (see map on page 54-55)

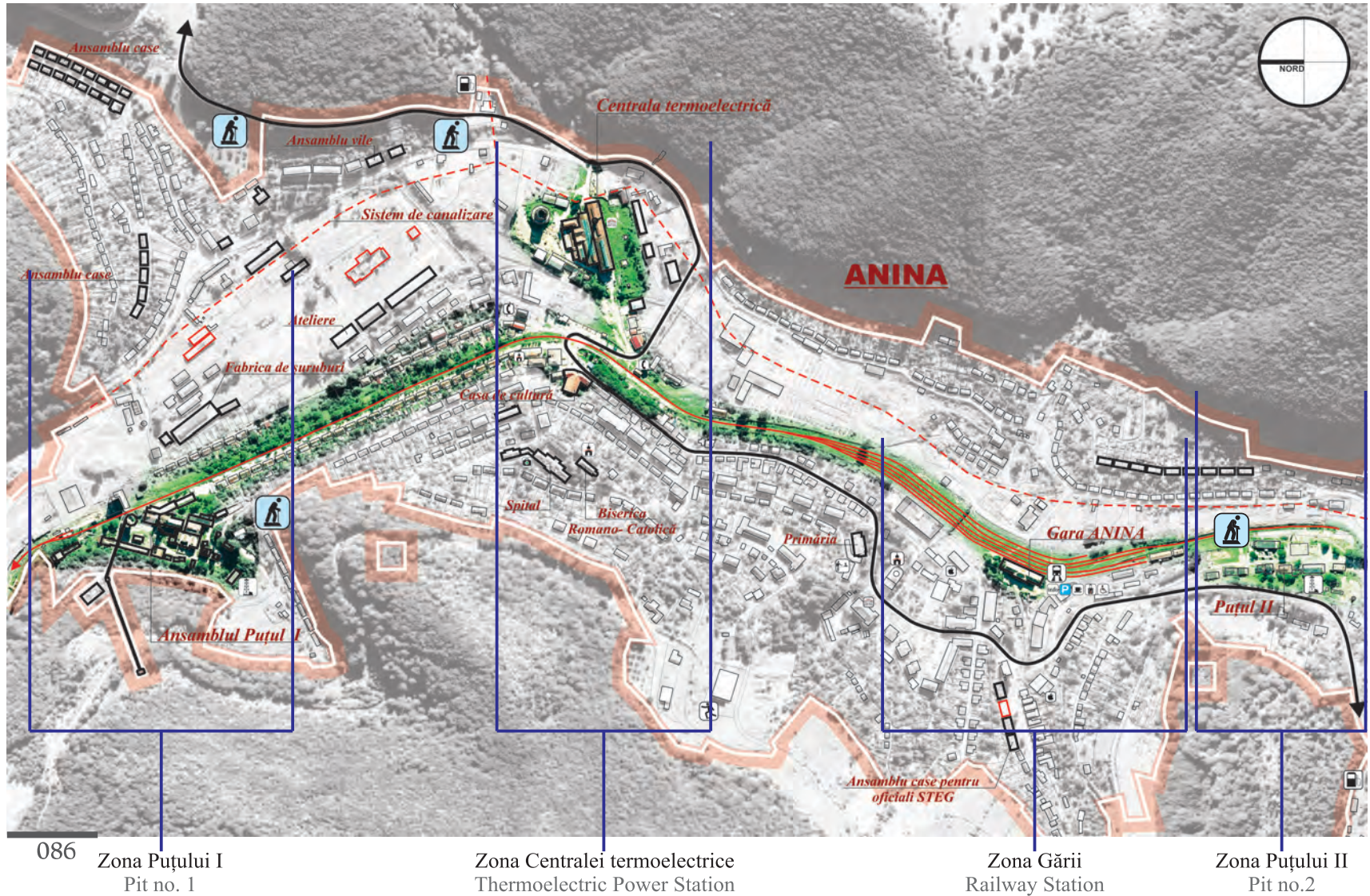
Panoramă cu ansamblul Puțului I
Panorama view of the Pit. no 1 site (Anina, 2014)

Panoramă cu zona industrială dezafectată, cu locuințe de mineri și Puțul I în plan secund (dreapta)
Panoramic view of the Anina brownfields, miner's houses and the Pit no. 1 site in the background (right)

Axa de dezvoltare a oraşului Anina / Anina's Development Axis

Trasee turistice: Etapa a II-a - Anina industrială din interior

Touristic paths: Phase II - Industrial Anina from Inside-Out

Într-o fază succesivă amenajării **traseului industrial în aer liber**, considerăm necesară orientarea atenției spre potențialul de utilizare a obiectivelor de patrimoniu la nivelul spațiilor urbane care le generează, dar și interne, funcționale. Astfel, propunem un traseu turistic dinamic care să deschidă porțile monumentelor industriale atât pentru simpla curiozitate informațională cu privire la cultura industrială a Aninei, cât și ca loc de manifestare a activităților socio-culturale adresate comunității locale, și nu numai.

Recomandările de intervenție asociate acestei etape se vor concentra pe:

- sugestii de conexiune între obiectivele traseului industrial în aer liber, spre exemplu legătura puțul I – centrala electrică – gară – puțul II;
- integrarea în contextul urban al centralei electrice simultan cu transformarea acestei clădiri de patrimoniu într-o platformă socio-culturală, dacă ar fi să ne gândim la flexibilitatea funcțională oferită de ansamblu arhitectural;
- rezolvarea accesului în siguranță pentru vizitatori la nivelul platformei puțului I prin rezolvarea problemelor de securitate;
- îmbunătățirea infrastructurii turistice din perspectiva cazării prin soluții de intervenție și transformare funcțională în zonele rezidențiale, considerate ele însele generatoare de noi experiențe turistico-culturale.

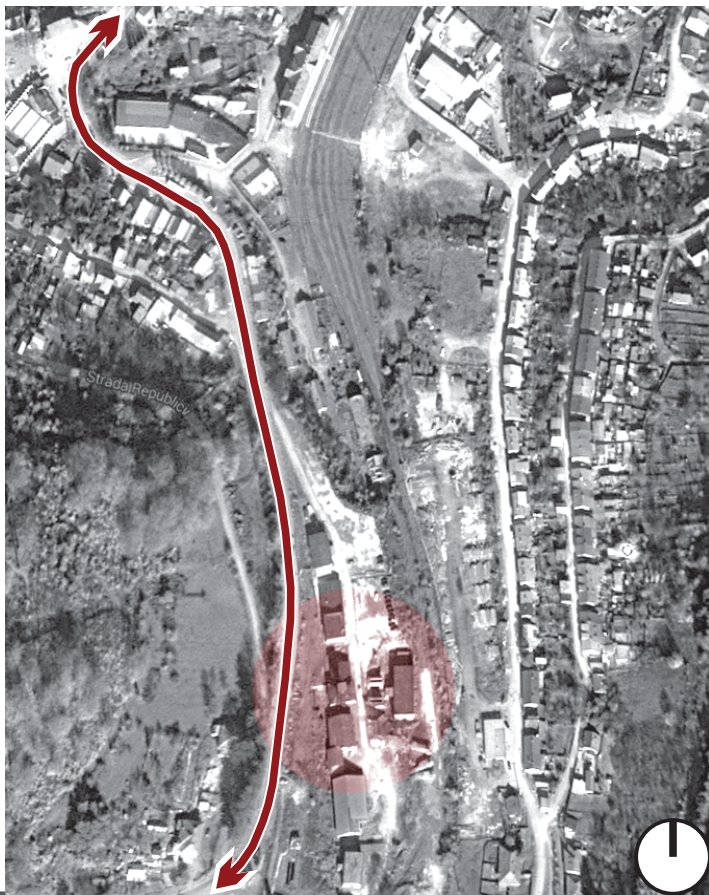
In a second intervention phase, after or even simultaneous with the defining of the **Open Air Industrial Museum** route in Anina, it is important to direct the attention towards the functional re-adaptation of the historic monuments and sites, aiming at their full integration in the urban life. Therefore, we propose the opening of these historic monuments and sites to the public both as museum exhibits and scene of various social and cultural events addressed to the local community and potential tourists.

The main directions of the intervention **recommendations** associated with this phase are aiming at:

- the establishing of spatial interconnection between all point of interest that define the proposed touristic route;
- the urban integration of the electric power station simultaneous with its transformation in a social and cultural hub for the local community if considering its functional flexibility;
- public access on the Pit no. 1 premises through the solving of the safety issues;
- the improvement of the touristic infrastructures through the re-adaptation use of the residential areas in base of the functional (touristic) requests.

Recomandări de intervenție pentru Puțul II

Recommended interventions for Pit no. 2

Zona **Puțului II** reprezintă “poarta” principală de acces în zona studiată ca potențial sit turistic în Anina, din direcția Steierdorf - Oravița / Orșova. Turnul de extracție al puțului II reprezintă un element identitar al localității, ușor perceptibil din punct de vedere vizual.

Puncte tari:

- proximitate față de drumul principal și gară;
- ușor de perceput din localitate datorită înălțimii structurii metalice a puțului;
- amplasament pe un teren elevat ce oferă vizibilitate bună spre peisajul înconjurător.

Pentru o optimă folosință și integrare a ansamblului Puțului II în contextul urban și turistic, sunt necesare proiecte de intervenție adecvate care:

- să definească o strategie de întreținere și reparații, cu atenție la cultura materială a construcției (ex.: întreținerea structurii turnului de extracție)
- să se orienteze spre re-funcționalizarea optimă a ansamblului arhitectural

Conversie funcțională posibilă:

- spații publice pentru parcare și punct de transfer auto/velo;
- centru de închiriere biciclete / alte echipamente sport
- ateliere de lucru / închiriere spații pentru workshopuri educaționale;
- punct de belvedere amenajat de unde se poate percepe întreaga zonă studiată.

The **Pit no. 2** represents the main entrance “gate” of the determined study area with touristic potential of Anina, when coming from Steierdorf - Oravița / Orșova. The headgear of the Pit no. 2 is a landmark for the town, being easy to identify within the surrounding area.

Strengths:

- proximity to the main road and railway station;
- easy to spot throughout the town because of the height of the metallic Pit structure;
- positioned on a slightly elevated terrain, which allows good visibility towards the surrounding landscape.

In order to optimally integrate and use the Pit no. 2 within the urban and touristic context, adequate intervention projects are needed for:

- the defining of a maintenance and repair strategy, paying special attention to the material culture of the construction (ex.: constant maintenance of the extraction tower structure);
- the appropriate functional conversion of the architectural ensemble.

Possible functional conversions:

- public parking spaces and intermodal node (car/bike)
- bike / sporting equipment rental center;
- workshops / space rental for educational workshops;
- lookout point from where visitors can see the whole study area.

Clădirea principală dezafectată a Puțului II
Main building of the Pit no. 2 (disused)

090

Intervenții neadecvate asupra golurilor de fațadă /
Inappropriate interventions on windows/doors

Intervenții noi cu materiale de construcție neadecvate /
New interventions using inappropriate building materials

Spații interioare dezafectate / Disused spaces

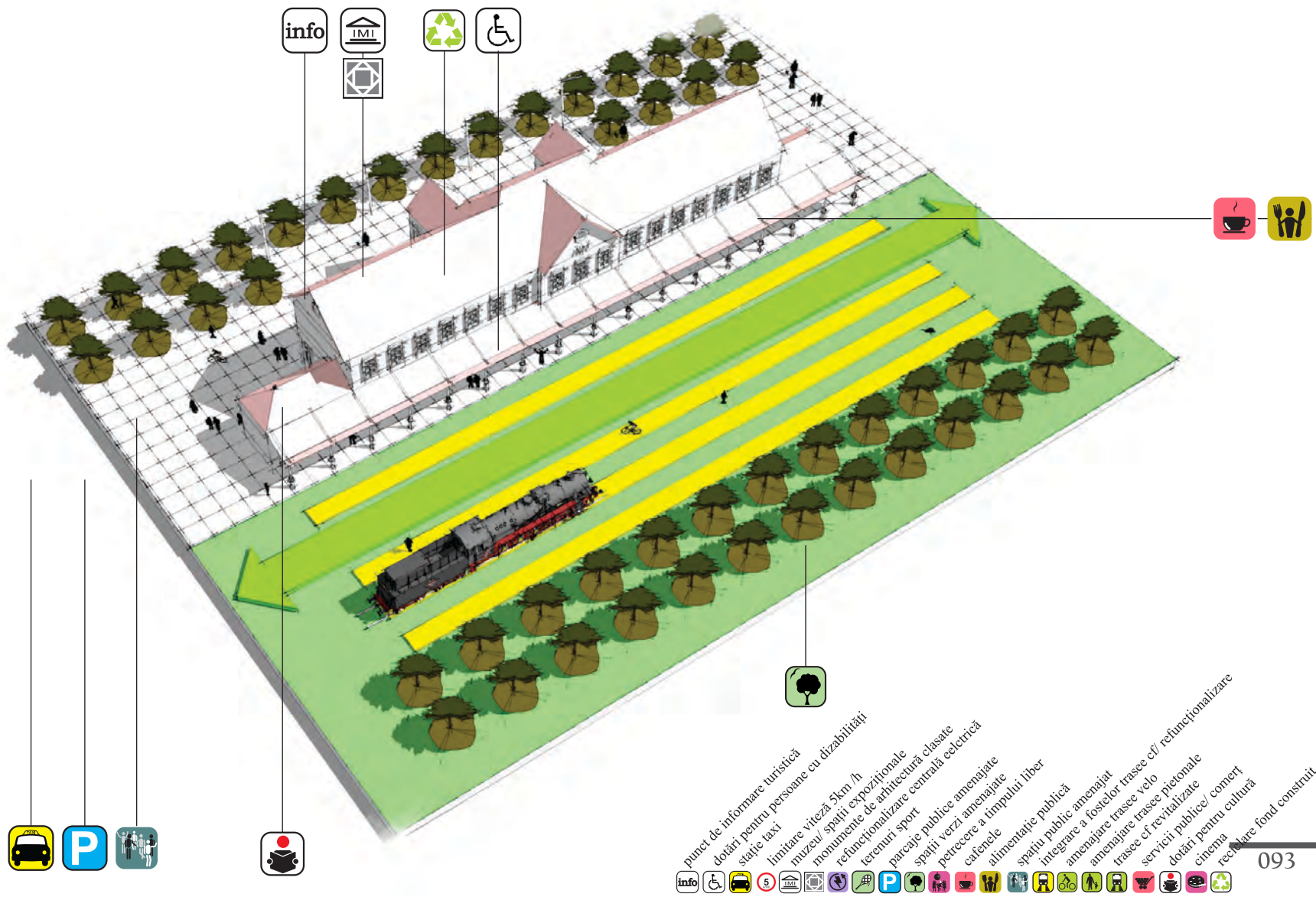
Puțul II / Pit no. 2

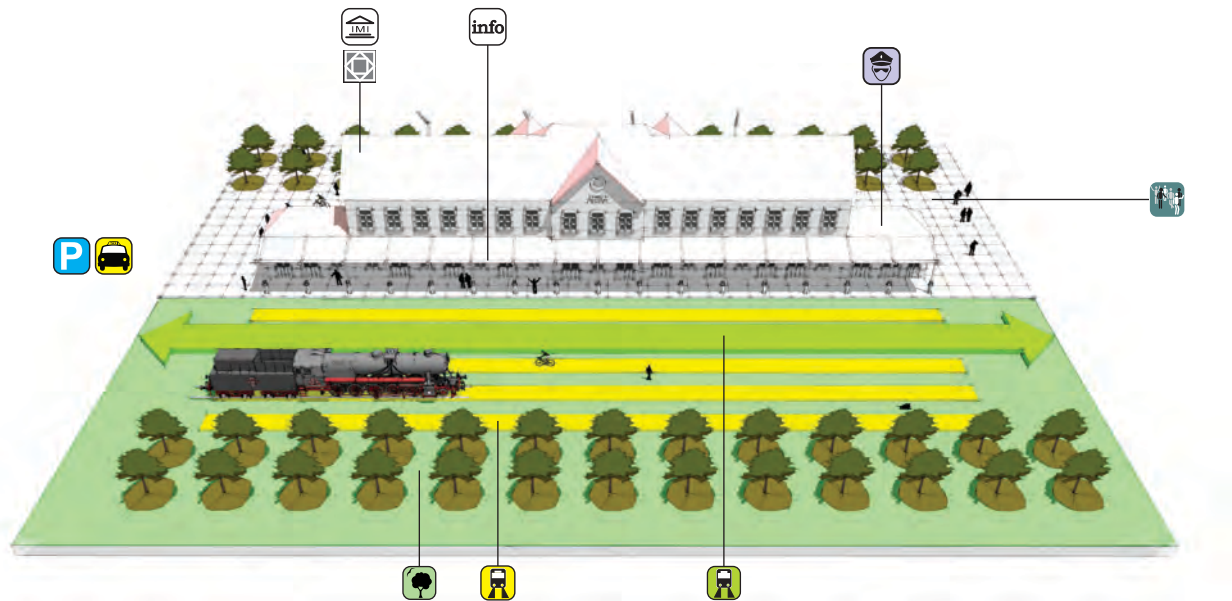

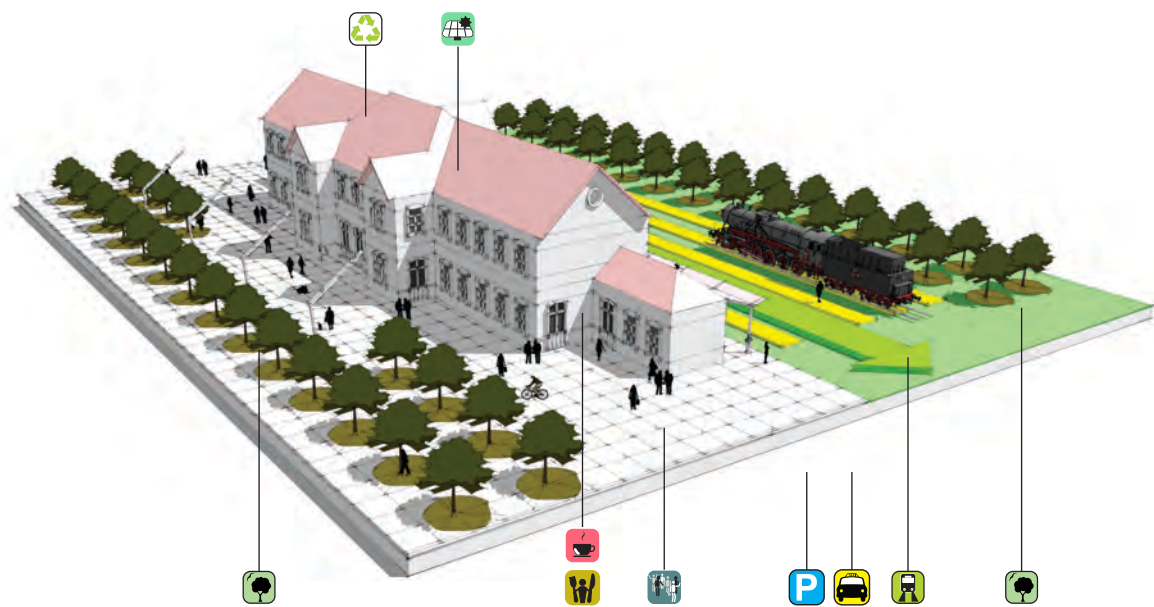
Recomandări de intervenție pentru Gară

Recommended interventions for the Railway Station

Zona Gării reprezintă “poarta” principală de acces feroviar în oraș, putând avea rol de centru turistic primar de unde vizitatorii pot fi direcționați în multiple direcții cu potențial turistic.

Potențialul gării este dat de locația, configurația sa arhitecturală, relația cu spațiul urban și natural, și de multiplele opțiuni de conversie funcțională. De asemenea, clădirea este amplasată foarte aproape de drumul principal, Puțul II și centrul administrativ și este înconjurată de largi spații libere de unde se deschid panorame valoroase către oraș și mediul înconjurător.

Pentru o optimă folosință și integrare a gării în contextul urban și turistic, sunt necesare proiecte de intervenție adecvate care:

- să definească o strategie de întreținere și reparații, cu atenție la cultura materială a construcției (ex.: pardoseala de interior, mobilierul din sălile de așteptare, tâmplăriile, fațada);
- să se orienteze spre conservarea ansamblului arhitectural în stadiul actual incluzând structurile feroviare adiacente (ex.: șine de tren, construcții anexe, pasarele).

Conversie funcțională posibilă:

- centru de informare turistică;
- spații de cazare (hostel);
- alimentație publică (cafenea, restaurant);
- spațiu public pentru desfășurarea de evenimente în aer liber, parc tematic;
- trasee pietonale, piste de biciclete;
- spații publice pentru parcare.

The Railway Station is the main railroad access “gate” within the town, thus being suitable for becoming a primary tourist center from where visitors can be directed towards multiple landmarks or tourist trails.

The potential of the railway station is given by its location, architectural configuration, relationship with the surrounding natural and urban space, and by the multiple options for functional conversion. The building is also located near the main national road, the Pit no. 2 and the administrative center, and is surrounded by wide open spaces from where clear panoramas open up towards the city and its surroundings.

In order to optimally integrate and use the railway station within the urban and touristic context, adequate intervention projects are needed for:

- the defining of a “maintenance and repair” strategy, paying special attention to the material culture of the construction (ex.: interior flooring, waiting room furniture, wood-works, façade);
- the conservation of the architectural ensemble in its current state, also taking into consideration the nearby railway structures (ex.: railroad tracks, annexes, footbridges).

Possible functional conversions:

- tourist information center;
- tourist accommodations (hostel);
- food services (restaurant, coffee-shop);
- public space for open air events, theme park;
- pedestrian and bike paths;
- public parking spaces.

Fațada principală a Gării Anina
Main façade of the Anina Railway Station

Singura linie ferată care mai este folosită în prezent
The only railway track that still in use

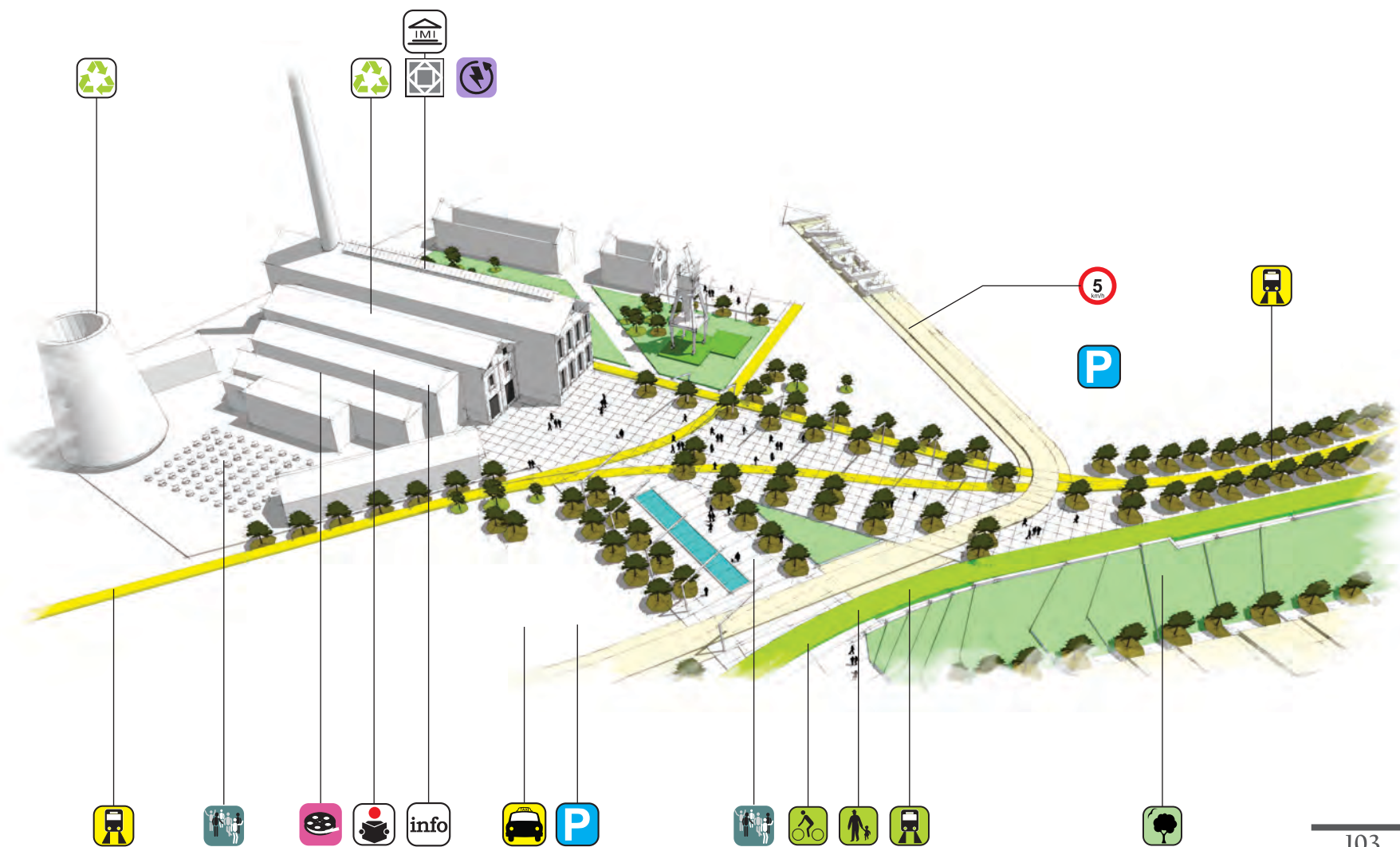
Detaliu structural / 099
Structural detail

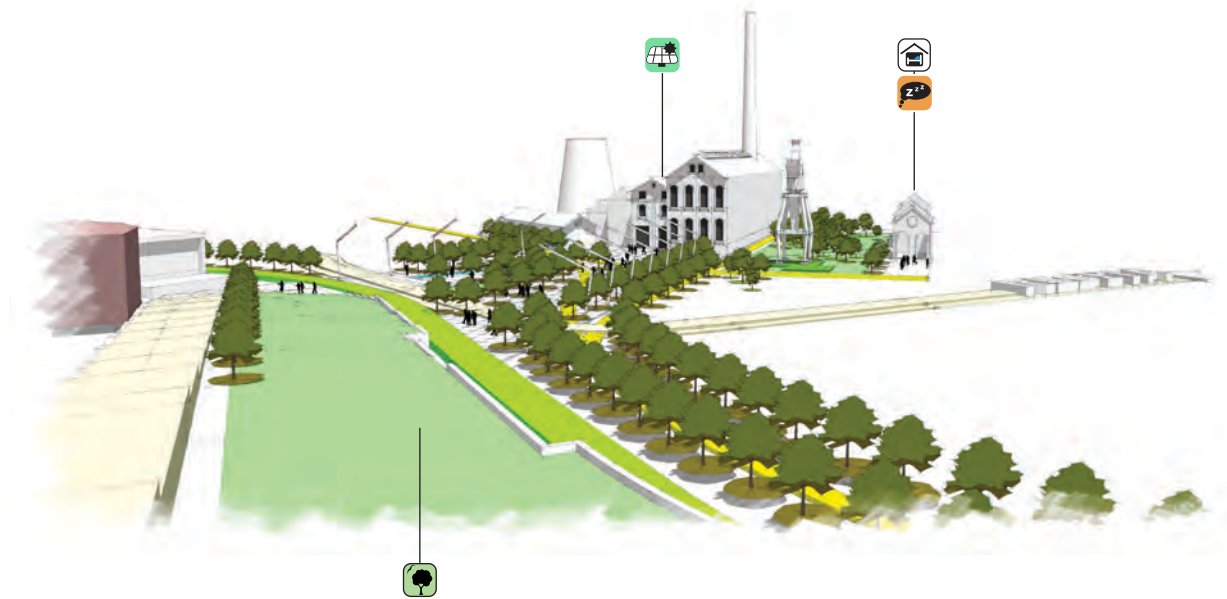
Recomandări de intervenție pentru Centrala electrică

Recommended interventions for the Electric Power Station

Latura de nord-est a centralei
North-east view of the plant

Fațada de nord
North façade

În urma analizării întregii zone ce cuprinde **centrala electrică** din punct de vedere al amplasării, al vecinătăților, al stadiului de conservare, al impactului pe care îl are în teritoriu și al potențialului de utilizare, s-a ajuns la concluzia că aceasta poate reprezenta un important nucleu turistic, social și cultural al orașului Anina.

Potențialul centralei electrice este dat de locația, configurația arhitectural-spațială și posibilitățile de conversie funcțională:

- proximitate față de drumul principal, Casa de Cultură și centrul administrativ al orașului;
- ansamblul arhitectural are un impact vizual puternic în contextul Aninei din numeroase puncte (drumul național, situl ex-industrial, zona Puțului I, zona administrativă a orașului);
- Ansamblul prezintă un mare potențial pentru amenajare urbană, care ar facilita integrarea în spațiul public și relația cu alte obiective de interes turistic și cultural.

Pentru o utilizare optimă a centralei electrice, sunt necesare proiecte de intervenție adecvate, care:

- să definească o strategie de întreținere și reparații adecvată (ex.: acoperișul de sticlă unde se produc infiltrații), dar și o strategie a intervențiilor de primă necesitate pentru structurile cu șarpanta complet deteriorată pentru a împiedica degradarea lor continuă;
- să se orienteze spre conservarea ansamblului arhitectural în stadiul actual, prin acordarea de atenție specială materialelor și tehnicilor constructive, și configurărilor spațiale condiționate de evoluția industrială a edificiului.

Conversie funcțională posibilă:

- centru de informare turistică;
- spațiu polivalent pentru evenimente sociale/culturale;
- muzeu tehnic/ geologic/ paleontologic/ stratigrafic;
- alimentație publică (cafenea, restaurant);
- spații pentru activități în aer liber (recreere, cultură, sport, comerț).

The analysis of the area of the **electrical power station**, concerning its position, surroundings, conservation state, territorial impact and use potential, has led to the conclusion that the plant could become an important social, cultural and touristic core for the town of Anina.

The potential of the power station is given by its location, spatial and architectural configuration, and the functional conversion possibilities:

- proximity to the main national road, theatre and the town's administrative center;
- the architectural ensemble has a strong visual impact within its urban context, visible from multiple areas (the national road, the former industrial site, the Pit no. 1, the town's administrative center);
- the complex has a high potential for public space renewal, which would facilitate the integration of the plant into Anina's public space system, and promote its connection with other cultural and tourist landmarks.

In order to optimally integrate and re-use the power plant complex, adequate intervention projects are needed for:

- the definition of a maintenance and repair strategy (ex.: the glass roof that has major leaks), but also an immediate intervention strategy for the historical structures with a very damaged roof, in order to prevent their further decay;
- the focus on preserving the architectural complex in its current state by paying special attention to the construction materials and techniques, and to the way the industrial evolution influenced its layout configuration.

Possible functional conversions:

- tourist information center;
- multi-purpose venue for social / cultural events;
- technical/ geological/ paleontological/ stratigraphic museum
- food services (coffee shop, restaurant);
- public spaces for outdoor activities (recreation, culture, sports, commerce).

Detalii de fațadă
Façade details

Fațada de nord-est
North-east façade

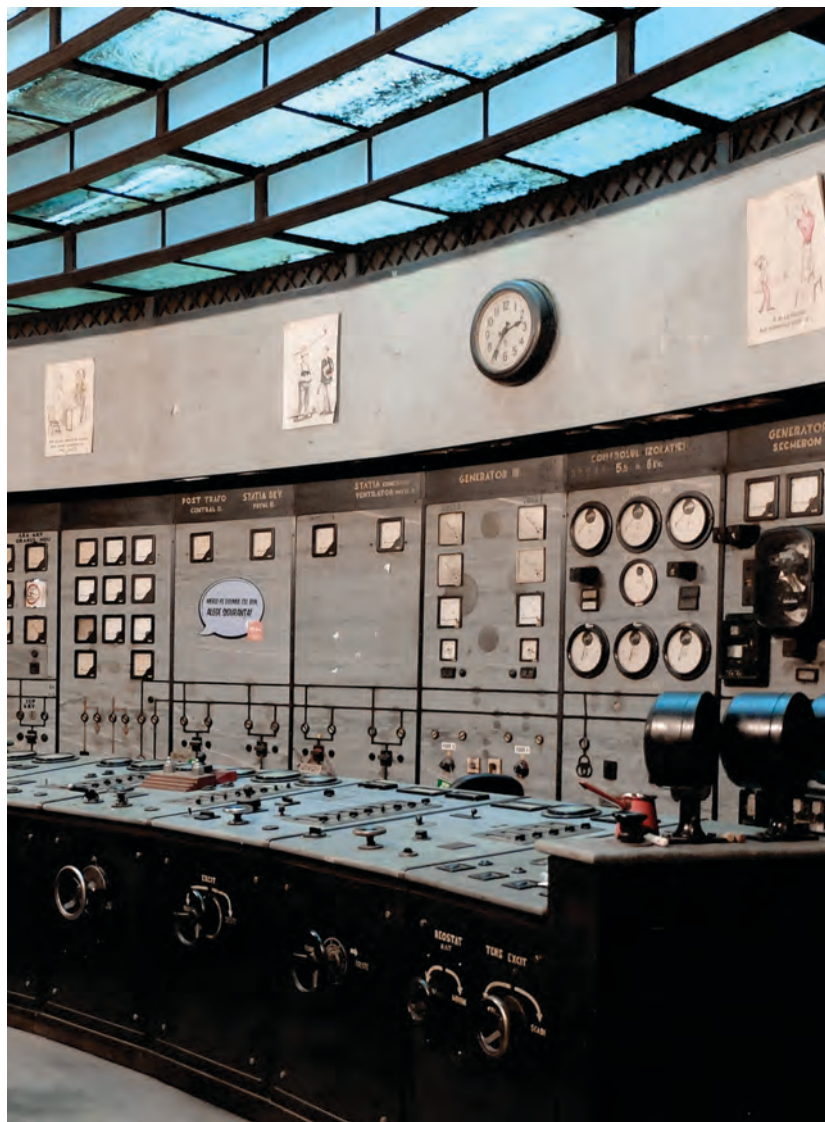

108

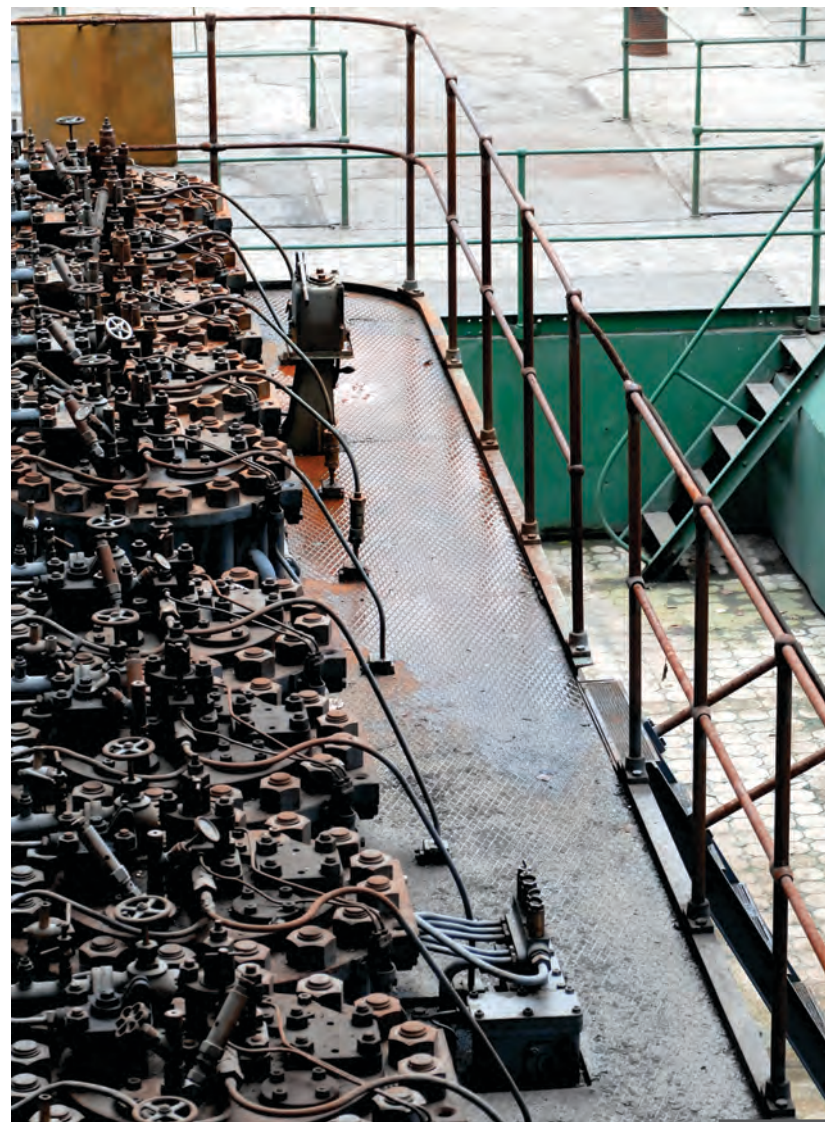
Unul dintre motoarele principale /
One of the main engines

Acoperiș cu structură din ferme metalice /
Steel roof frame structure

Camera de comandă / Command room

Platformă motor diesel / Diesel engine platform

Recomandări de intervenție pentru zona Puțului I

Recommended interventions for the Pit no. 1 area

Puțul I beneficiază de o poziție optimă la nivelul Aninei atât din punct de vedere al accesibilității, cât și al potențialului său de re-folosire și transformare într-un adevărat nucleu socio - economic - cultural prin amenajarea Muzeului Minerului din Anina. Însă, înainte de toate, incinta Puțului I s-ar putea transforma într-un nou spațiu urban deschis publicului oferind noi perspective atât asupra elementelor componente ale patrimoniului industrial, cât și a peisajului per ansamblu. În zona Puțului I trebuie întocmite o serie de studii și măsuri de intervenție în ceea ce privește protecția structurilor istorice și siguranța vizitatorilor.

În incinta actuală a Puțului I se regăsesc aproximativ 35 de construcții și structuri industriale fără o funcțiune specifică, aflate în abandon, și ca atare, în diferite grade de degradare fizico - mecanică. În majoritatea cazurilor aceste clădiri ridică probleme structurale importante. Spre exemplu, în cazul centralei electrice a cărei șarpantă s-a prăbușit, în cazul camerei mașinii de extracție sau în cazul puțului cu zona lămpăriei sunt necesare intervenții urgente pentru consolidarea și protecția structurilor istorice și a aparaturii tehnologice. Intervenții urgente sunt necesare și la platforma structurală de bază care definește zona de acces.

Accesul în siguranță al vizitatorilor ar trebui realizat prin instalarea balustradelor de protecție și interzicerea accesului în zonele cu risc de prăbușire sau cu structuri istorice aflate într-un grad avansat de degradare.

Pit no. 1 site is considered of high revitalisation potential due to its position in direct connection with different areas of the town, due to its accessibility and to its re-functioning potential when taking into consideration the idea of a Mining Museum in Anina. Moreover, this site has the potential to become a new urban public space through the open access facilitated for the community on its premises. In this sense, a series of studies concerning the visitors' safety and historic structure's preservation represent a necessary action.

At the time of the study, the Pit no. 1 ensemble was composed of approximately 35 buildings and industrial structures found without a specific functional use, abandoned, and therefore, presenting major degradation issues. Most of these buildings are having important structural issues. For example, the thermal power station with its collapsed metal roof structure, the headgear house with important structural issues, the engine house where interventions are needed for the building as well as for the steam engine or the water cooling towers threatened by structural collapse. Structural consolidation interventions are needed also at the concrete platform that represents the base of the inner courtyard.

The safe access of the visitors should be considered among the priority intervention guidelines in this phase.

Accesul se propune a se realiza prin poarta de acces a fostului Institut Minier Anina, prin amenajarea curții interioare pentru un traseu sigur.

Din punct de vedere funcțional curtea interioară se poate transforma într-un loc de manifestare a evenimentelor importante ale orașului, marcând și mai mult identitatea industrială a comunității. Din punct de vedere al turismului, curtea interioară ar atrage vizitatorul prin teatralitatea compoziției sale arhitecturale și perspectivele deschise spre vale/peisaj.

The access to the Pit No. 1 premises can be made through the main access gate of the Anina Mining Institute through an adequate systematization of the inner courtyard of the industrial ensemble. From a functional point of view, this inner courtyard could shelter a variety of events linked directly with the local community. As regarding the tourists, they would be drawn by the theatrical scenography of the industrial architectures from here and the new lookout points opened towards Anina and its surroundings.

Plan al zonei Putului I cu marcarea zonei de acces publice la nivelul incintei (rosu) / Plan of the Pit no. 1 area with the public access zone marked in red

Recomandări de intervenție pentru locuințe

Recommended interventions for miners' dwellings

Conversie funcțională a construcțiilor de locuit în dotări turistice

Conversion of the miners dwellings from housing to tourist facilities

Alternative de conversie funcțională:

- locuințe cu o cameră de închiriat (sistem “în gazdă”), pentru locuințele de mineri;
- locuințe integrale pentru închiriat (la cheie), pentru locuințele de mineri;
- apartamente de închiriat (pentru locuințele StEG și UDR);
- hosteluri / hoteluri / pensiuni (pentru locuințele StEG și UDR sau alte construcții cu dimensiuni potrivite).

Conversia parterului construcțiilor de locuit în:

- funcțiuni turistice;
- spații comerciale;
- ateliere meșteșugărești;
- magazine de suveniruri;
- servicii turistice;
- alimentație publică;
- reconstituiri de ateliere de mineri;
- centre de închiriere a bicicletelor.

Conversion alternatives

- dwellings with room to rent (“host” system) – applicable for the miners residential area;
- houses to rent – applicable for miner residential area;
- apartments to rent (applicable for StEG and UDR dwellings);
- hostels / hotels / B&Bs (applicable for StEG and UDR houses or other larger existing built structures).

The ground floor's dwellings functional conversion:

- tourist facilities;
- commercial spaces;
- traditional workshops;
- souvenir shops;
- tourist services;
- food/catering/entertainment services;
- traditional miner workshops;
- bike rental services.

	Turism / Tourism
	Locuire / Housing
	Recepție / Reception
	Bucătărie, sufragerie Kitchen, dining
	Atelier / Workshop

Recomandări de intervenție pentru locuințe

Recommended interventions for housing

A. Locuințe UDR - strada Uzinei / UDR dwellings - Uzinei Street

Existent
Current

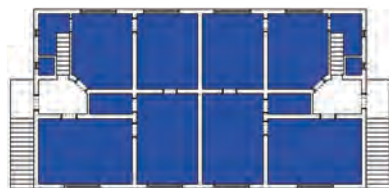
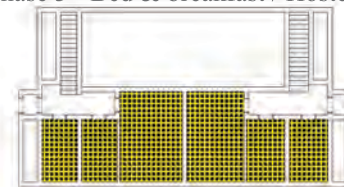
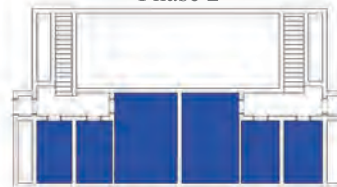
Etapa 1
Phase 1

Etapa 2
Phase 2

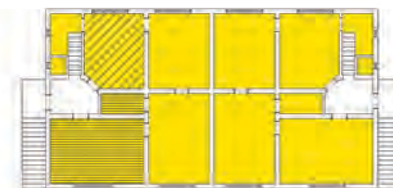
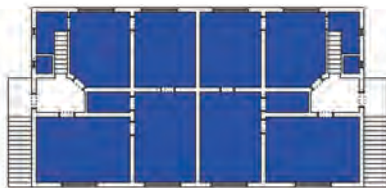
Etapa 3 - Pensiune / Hostel
Phase 3 - Bed & breakfast / Hostel

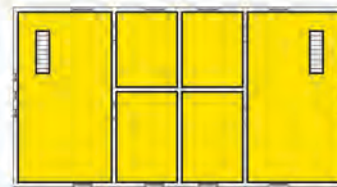
Demisol / Semi-basement

Parter / Ground floor

Mansardă / Attic

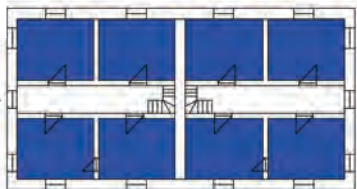

Recomandări de intervenție pentru locuințe

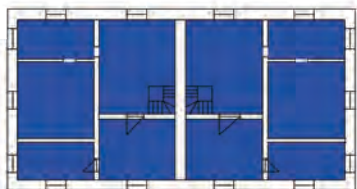
Recommended interventions for miners' dwellings

B. Locuințe StEG - strada Stadionului / StEG housing - Stadionului Street

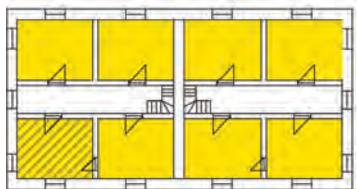
Existent
Current

Parter / Ground floor

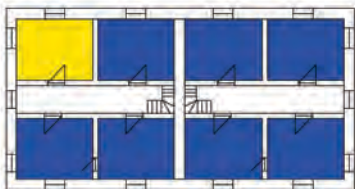

Mansardă / Attic

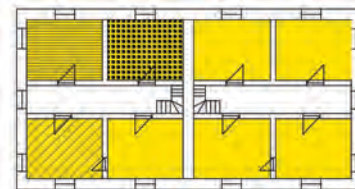
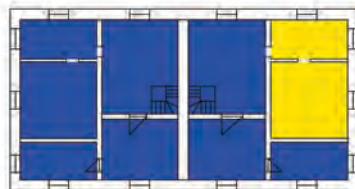

Etapa 3 - Pensiune, Hostel / Phase 3 - Bed & breakfast / Hostel

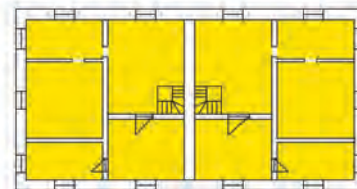
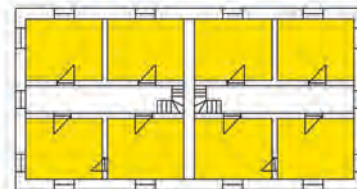
Etapa 1
Phase 1

Etapa 2
Phase 2

Etapa 3 - Pensiune / Hostel
Phase 3 - Bed & breakfast / Hostel

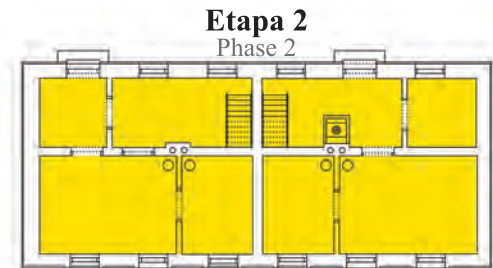
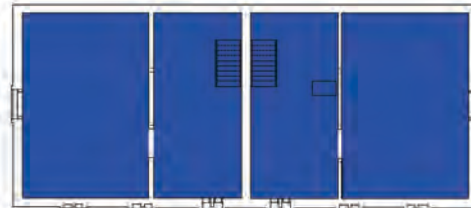
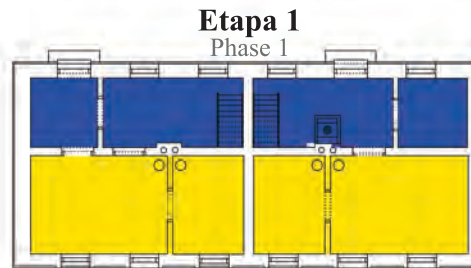
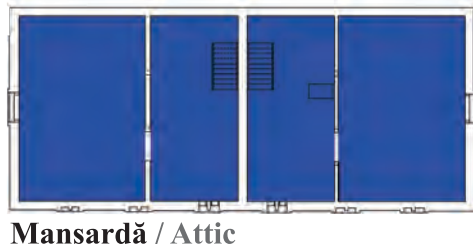
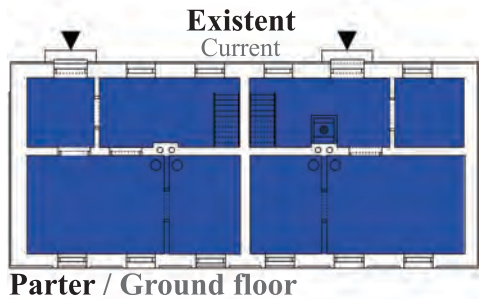
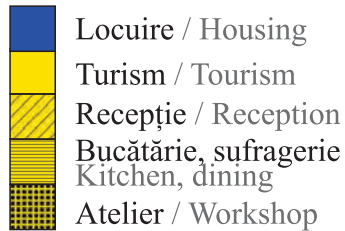

Recomandări de intervenție pentru locuințe

Recommended interventions for miners' dwellings

C. Locuințe de mineri - strada Mathias Hammer

Miners dwellings - Mathias Hammer Street

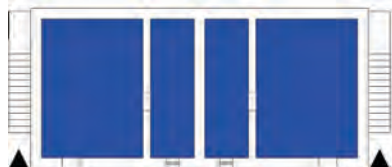

Recomandări de intervenție pentru locuințe

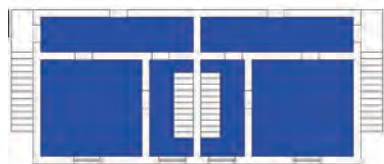
Recommended interventions for miners' dwellings

D. Locuințe de mineri - strada Vasile Birou / Miners dwellings - Vasile Birou Street

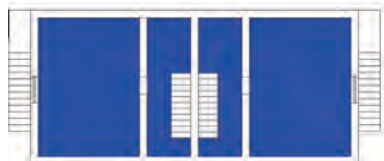
Existent
Current

Demisol / Semi-basement

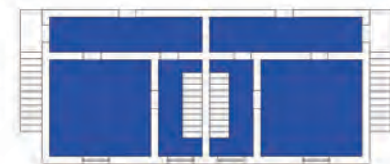
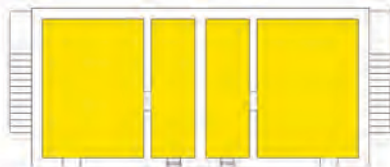

Parter / Ground floor

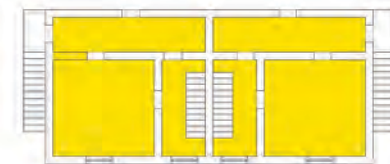
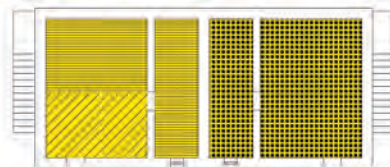

Mansardă / Attic

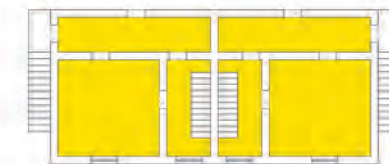
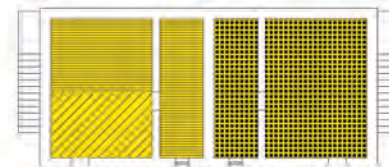
Etapa 1
Phase 1

Etapa 2
Phase 2

Etapa 3 - Pensiune / Hostel
Phase 3 - Bed & breakfast / Hostel

Recomandări de intervenție pentru locuințe

Recommended interventions for miners' dwellings

Ilustrații pentru locuințe de mineri - strada Vasile Birou
Illustrations of miners dwellings - Vasile Birou Street

Trasee turistice: Faza a IIIa - Muzeul mineritului din Anina
Touristic Paths: Phase III - Anina Mining Museum

Idei privind realizarea unui Muzeu al mineritului la Anina (V. Wolman, 2010) sau al unui Muzeu al civilizației industriale în Banatul Montan (R. Graf, 2005) au fost prezentate în bibliografia de specialitate până în acest moment, muzeul fiind considerat programul cultural cel mai propice conservării și promovării culturii industriale la nivel teritorial, național și internațional. Conceptul de muzeu tehnologic - industrial este intens promovat și susținut nu doar de specialiștii în domeniul patrimoniului cultural (industrial), ci și de reprezentanții administrației publice actuale din Anina.

În cadrul atelierului s-a dezbătut posibilitatea amenajării unui astfel de muzeu în zona Puțului I, posibil de realizat în mai multe faze succesive prin care să se deschidă treptat spre public (comunitate, turiști, specialiști) spațiile industrial – muzeale.

Suntem perfect conștienți de complexitatea unei astfel de intervenții, și mai ales de limitele studiului realizat împreună cu participanții la atelierul de la Anina. Însă, observațiile prezente, analizele, studiile grafice și fotografice *in situ* se pot transforma într-un instrument incipient în demararea campaniei de investigare într-un viitor proiect real de realizare a Muzeului mineritului din Anina.

Vezi:

Rudolf Graf, *Patrimoniul Industrial al Banatului Montan – nivel european și potențial de integrare*, UAUM, 2005

Volker Wolman, *Patrimoniul preindustrial și industrial în România*, vol. I, Sibiu, 2010

Ideas concerning the creation of a Mining Museum in Anina (V. Wolman 2010) or of an Open Air Museum of the entire Banat industrial civilization (R. Graf 2005) are already present in the specialist Romanian bibliography where the museum, as cultural program, is understood and perceived as the best method of preserving and promoting the industrial culture at territorial, national and international level. Moreover, the concept of an industrial museum in Anina is widely promoted not only by the specialists in the field, but also by the public administration.

Therefore, during the workshop, it was debated the possibility of such a Mining Museum in Anina to be realised on the premises of the Pit no. 1 site. The approach, also in this case, was structured in several intervention phases designed to gradually open the museum spaces to the town's public life.

Such a complex intervention raises a series of issues difficult to approach thoroughly during a didactic workshop. However, the *in situ* observations and analysis, the photographic survey and graphic analysis could become a tool in the further on projects focused on this matter.

Zona Puțului I reprezintă în momentul de față una dintre zonele Aninei cu cea mai mare concentrație de elemente de patrimoniu industrial care se pretează amenajării unui muzeu al mineritului în Anina.

Puncte forte:

- compoziție arhitectonică ușor reperabilă din diferite puncte ale Aninei devenind un element identitar teritorial;
- proximitatea față de centrul administrativ al orașului, de zona rezidențială minerească și de centrala electrică;
- amplasare pe un teren elevat de unde se deschid priveliști panoramice spre întreaga vale ex-industrială;

Puncte slabe:

- situația incertă a statutului de proprietate;
- stadiul avansat de degradare al unor elemente / structuri din cadrul sitului, unele aflate în pericol de prăbușire (cazul centralei electrice, lămpăria);
- zonă inaccesibilă în momentul actual publicului datorită problemelor de siguranță.

Conversie funcțională posibilă:

Muzeu al mineritului din Anina, înțeles ca un program socio-cultural și educațional complex oferind atât spații expoziționale, spații multi-media pentru diferitele evenimente destinate comunității / turiștilor, cât și spații destinate cercetării și studiului patrimoniului industrial.

The Pit no. 1 area currently presents one of the highest densities in industrial patrimonial elements with potential in the creation of a mining museum.

Strengths:

- imposing architectural composition traceable from different points of Anina becoming a landmark for the local industrial identity;
- placed in the proximity of the town's administrative centre, miners' residential area and of the electric power station;
- placed on an elevated area with panoramic views opening towards the entire ex-industrial valley and surroundings;

Weaknesses:

- uncertain property issues;
- advanced material decay of the industrial structures, buildings and technical equipments, some threatened by structural collapse;
- inaccessible area for the public due to safety issues.

Possible functional conversion:

Mining Museum of Anina – the mining museum understood as a complex social - cultural and educational program offering, besides its exhibition spaces, facilities for different cultural events aiming the local community, tourists and specialists in the field as well as facilities destined for the study and research of industrial heritage.

centrala termică puț I /
thermal power station Pit no. 1

casa mașinii de extracție /
engine house

turn de răcire / water cooling tower

turn de răcire / water cooling tower

turnul de extracție puț I /
headgear Pit no. 1

casa mașinii de extracție /
engine house

baie mineri și birouri /
miners' locker rooms and offices

casa circuit / checkroom

turnul de extracție puț I /
headgear

casa turnului / headgear house

lămpărie / lamps room

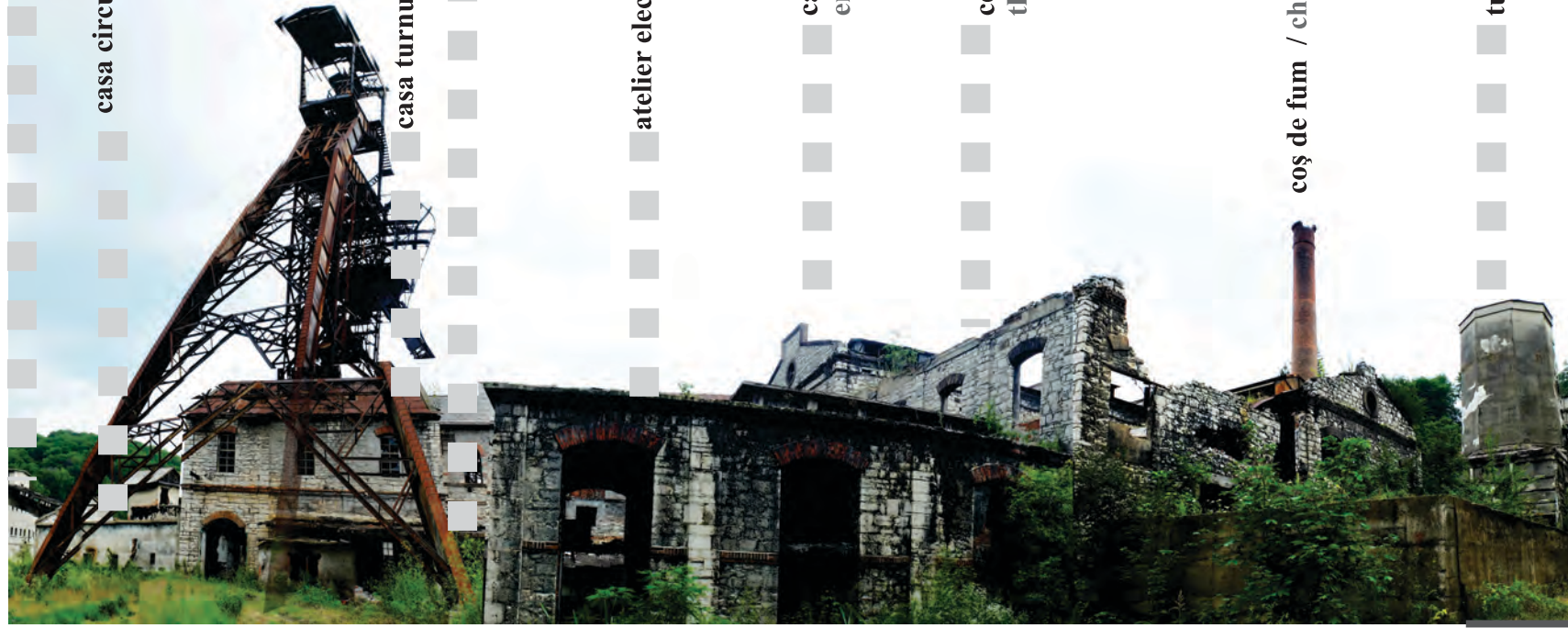
atelier electricieni / electricians workshop

casa mașinii de extracție /
engine house

centrala termică puț I /
thermal power station Pit no. 1

coș de fum / chimney

turn de răcire / water cooling tower

■ casa circuit / checkroom

■ casa turnului / headgear house

■ turnul de extracție puț I /
headgear

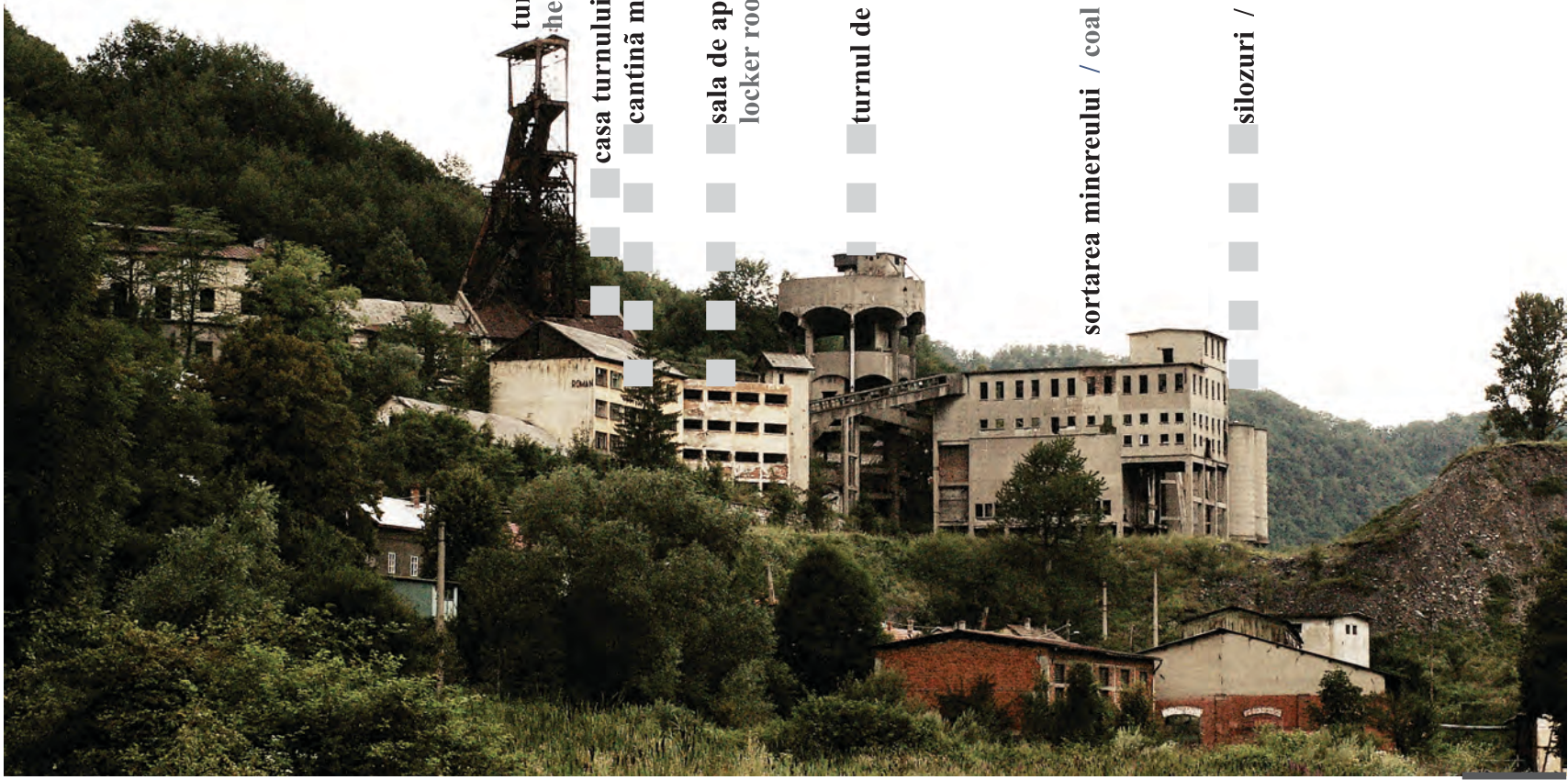
■ lămpărie / lamps room

■ turn de răcire / water cooling tower

■ casa mașinii de extracție nouă /
the new engine house

■ magazie / annexes

■ clădire puț ateliere / workshops

turnul de extracție puț I /
headgear

■ casa turnului / headgear house

■ cantină mineri / miners' cafeteria

■ sala de apel, vestiare, birouri /
locker rooms, checkroom, offices

■ turnul de șlam / coal washer

sortarea minereului / coal sorting

■ silozuri / silo

Reconversie functionala (studiu) / Functional reconversion (study)

- curte amenajata / inner courtyard
- posibil traseu / visiting path
- puncte de interes-landmark / points of interest - landmark
- punct de interes major / major points of interest
- expozitie / exhibition spaces
- receptie | bilete / reception | ticket office
- servicii / services
- cladiri adiacente putului-expozitii / exhibition spaces
- casa putului-expozitie principala / exhibition spaces
- administratia muzeului / museum's administrative offices
- reconvertit-centru zonal al arhivelor miniere / territorial archives (mining industry)
- reconstruit-centru de cercetare / educational and research facilities
- pasarela
- taluz
- cai de transport refacute
- zid de sprijin

- 1| casa mașinii de extracție /engine house
- 2| centrala termică puț I / thermal power station
- 3| atelier / workshop
- 4| turn de răcire / water cooling tower
- 5| turn de răcire / water cooling tower
- 6| instruire personal / miners' training
- 7| turnul de extracție puț I / headgear Pit no. 1
- 8| casa turnului / headgear house
- 9| lămpărie / lamps room

- 10| casa circuit / checkroom
- 11| baie mineri și birouri / miners' locker rooms and offices
- 12| cantină mineri / miners' cafeteria
- 13| turnul de șlam / coal washer
- 14| sortarea minereului / coal sorting
- 15| silozuri / silo
- 16| ateliere / workshops
- 17| casa mașinii de extracție noua / the new engine house

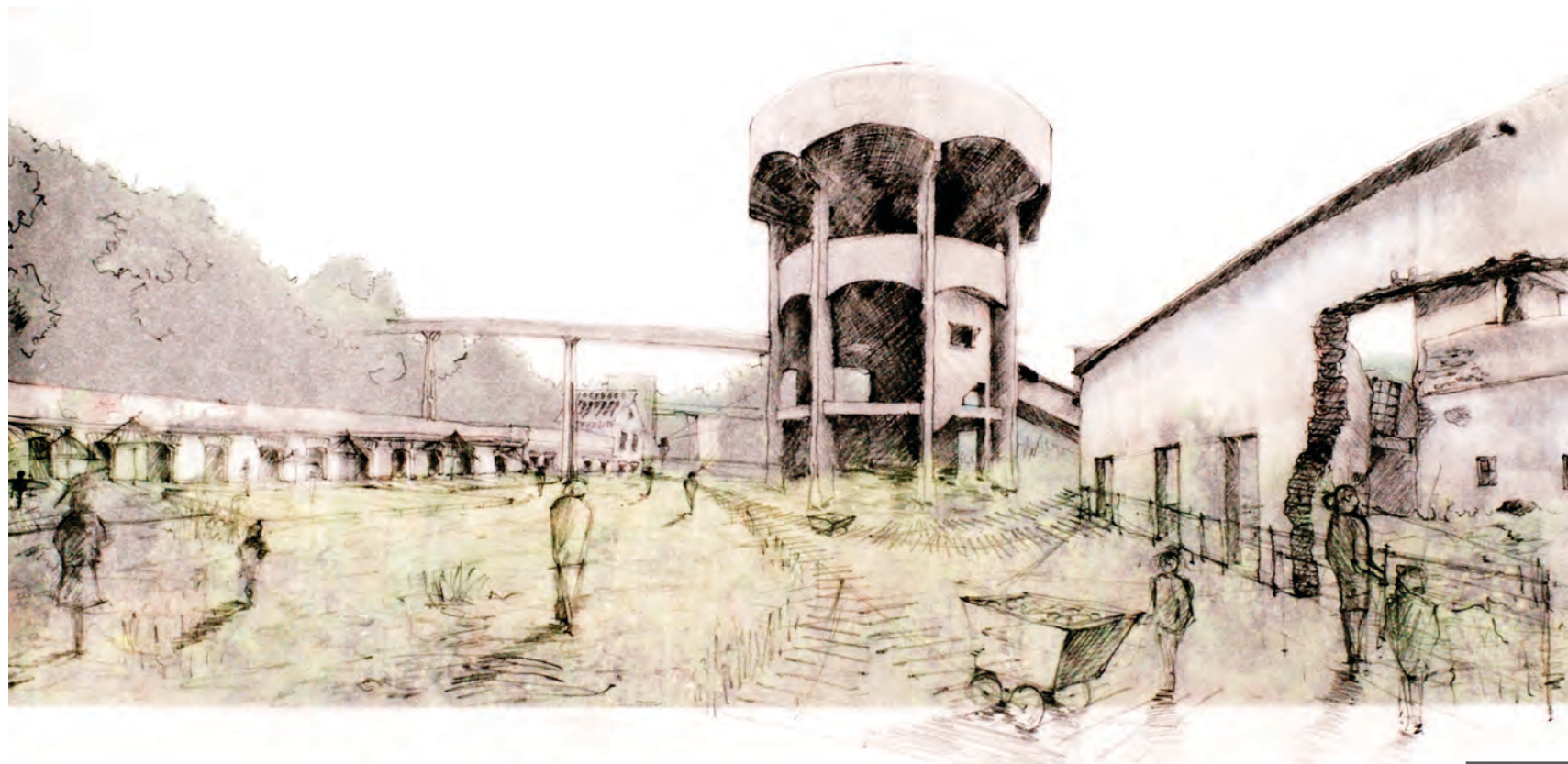

Casa mașinii de extracție & roata mașina de extracție / Engine house & steam extraction engine

Intrarea principală a Muzeului mineritului (schiță) /
Main entrance on the Mining Museum (sketch)

Vedere a curții interioare spre turnul de șlam (schiță) /
Inner courtyard view towards the coal washing tower (sketch)

Trasee turistice tematice în teritoriu / Thematic territorial tourist trails

Anina reprezintă un teritoriu complex ca urmare a diversității elementelor naturale și a celor cultural-istorice, care în prezent nu sunt exploatate din punct de vedere turistic. Se dorește valorificarea acestora prin realizarea unor trasee tematice. În contextul actual al restructurării industriale, turismul poate să reprezinte o alternativă viabilă de dezvoltare socio-economică.

Specificitatea cadrului natural este conferită de prezența carstului, respectiv a formelor sale tipice (peșteri, chei, izbucuri, doline), precum și a elementelor de biodiversitate și de interes paleontologic.

Orașul Anina este punctul de plecare pentru mai multe trasee turistice: Cheile Gârliștei, Cheile Buhuiului, Lacul Mărghitaș, Cheile Carașului și Peștera Comarnic, Lacul și Peștera Buhui, Valea Beiului, cascadele Beușniței și o parte din Cheile Nerei, peșterile Plopa și Ponor.

As a result of a large diversity in natural, cultural and historic features, Anina is represented by a complex territory, which is currently underdeveloped and does not have a functional tourist service system. The creation of themed tourist trails intends to promote the local heritage. Tourism represents a viable alternative for social and economical growth in the context of the area's industrial decline.

The beauty of the surrounding environment is also given by the existence of geological karst formations (caves, gorges, dolines, sinkholes, karst springs) and by the area's biodiversity and paleontologic heritage.

The town of Anina can be a starting point for several tourist trails such as: Gârliștei Gorge, Buhui Gorge, Mărghitaș Lake, Caraș Gorge, Comarnic Cave, Buhui Lake and Cave, Beiului Valley, Beușnița Waterfalls, part of Nera Gorge, Plopa and Ponor Caves.

Lacul Buhui / Buhui Lake

PARCUL NAȚIONAL SEMENIC - CHEILE CARASULUI

ANINA

PARCUL NAȚIONAL CHEILE NEREI - BEUȘNIȚA

Legend:

- Peșteri (Caves)
- Cascade (Waterfalls)
- Rezervații naturale (Natural reservations)
- Limita intravilanului Anina (Anina administrative town limits)
- Geoparcul Anina (Anina Geopark)

Zone naturale protejate / Natural Preserved Areas

Pe teritoriul administrativ al oraşului Anina se suprapun două parcuri naţionale şi anume: Parcul Naţional Semenice-Cheile Caraşului şi Parcul Naţional Cheile Nerei-Beuşniţa, parcuri care fac parte din categoria a II-a IUCN (*International Union for Conservation of Nature*).

Peste cele două parcuri naţionale sunt arii de importanţă comunitară NATURA 2000 (ROSCI) şi arii de protecţie specială avifaunistică (ROSPA).

În perimetrul parcului naţional sunt incluse un număr de zece rezervaţii naturale, constituite în zone de conservare specială strict protejate: Buhui - Mărghitaş, Bârzaviţa, Cheile Caraşului, Cheile Gârliştei, Izvoarele Caraşului, Izvoarele Nerei, Peştera Buhui, Peştera Comarnic, Peştera Popovăţ şi Peştera Răsuflătoarei.

Fauna parcului naţional Cheile Nerei-Beuşniţa este una diversificată şi reprezentată de mai multe specii de mamifere, păsări, peşti, amfibieni şi reptile, unele protejate prin lege şi aflate pe lista roşie a IUCN

Two natural parks overlap with the administrative territory of Anina: *Semenic-Caraş Gorge National Park* and *Nera Gorge-Beuşniţa National Park*. Both of the Parks are part of the IUCN - Category II – National Parks (*International Union for Conservation of Nature*)

Apart from the national parks, on Anina's territory we can also find Natura 2000 sites: SAC (Special Areas of Conservation) and SPA (Special Protection Areas).

Within the natural parks there are ten natural reserves where strict conservation programmes apply: Buhui-Mărghitaş, Bârzaviţa, Caraş gorge, Gârliştei gorge, Caraş springs, Nera springs, Buhui cave, Comarnic cave, Popovăţ cave and Răsuflătoarei (*Air Hole*) cave.

Nerei Gorge-Beuşniţa National Park has a very diverse fauna, represented by multiple species of mammals, birds, fish, amphibians and reptiles, some protected by law and included on the red list of IUCN.

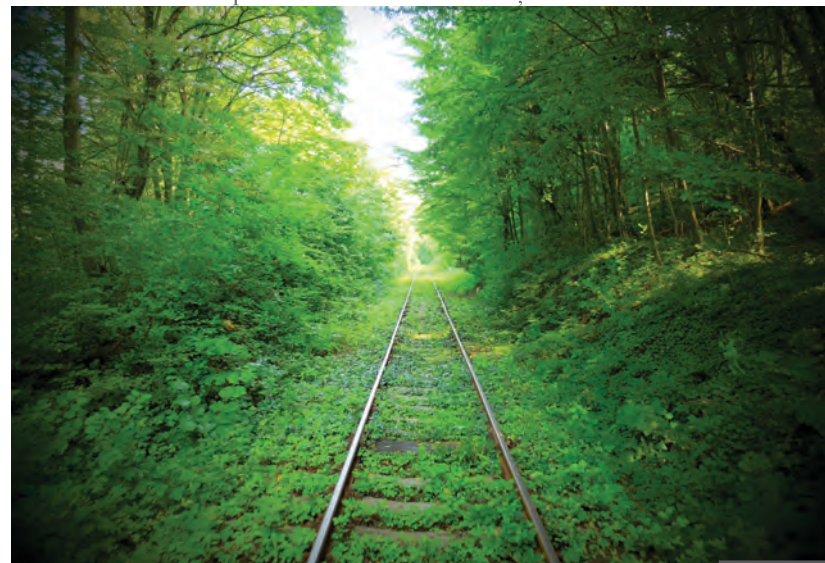

Peisaje cu zone naturale protejate /
Landscapes of natural protected areas

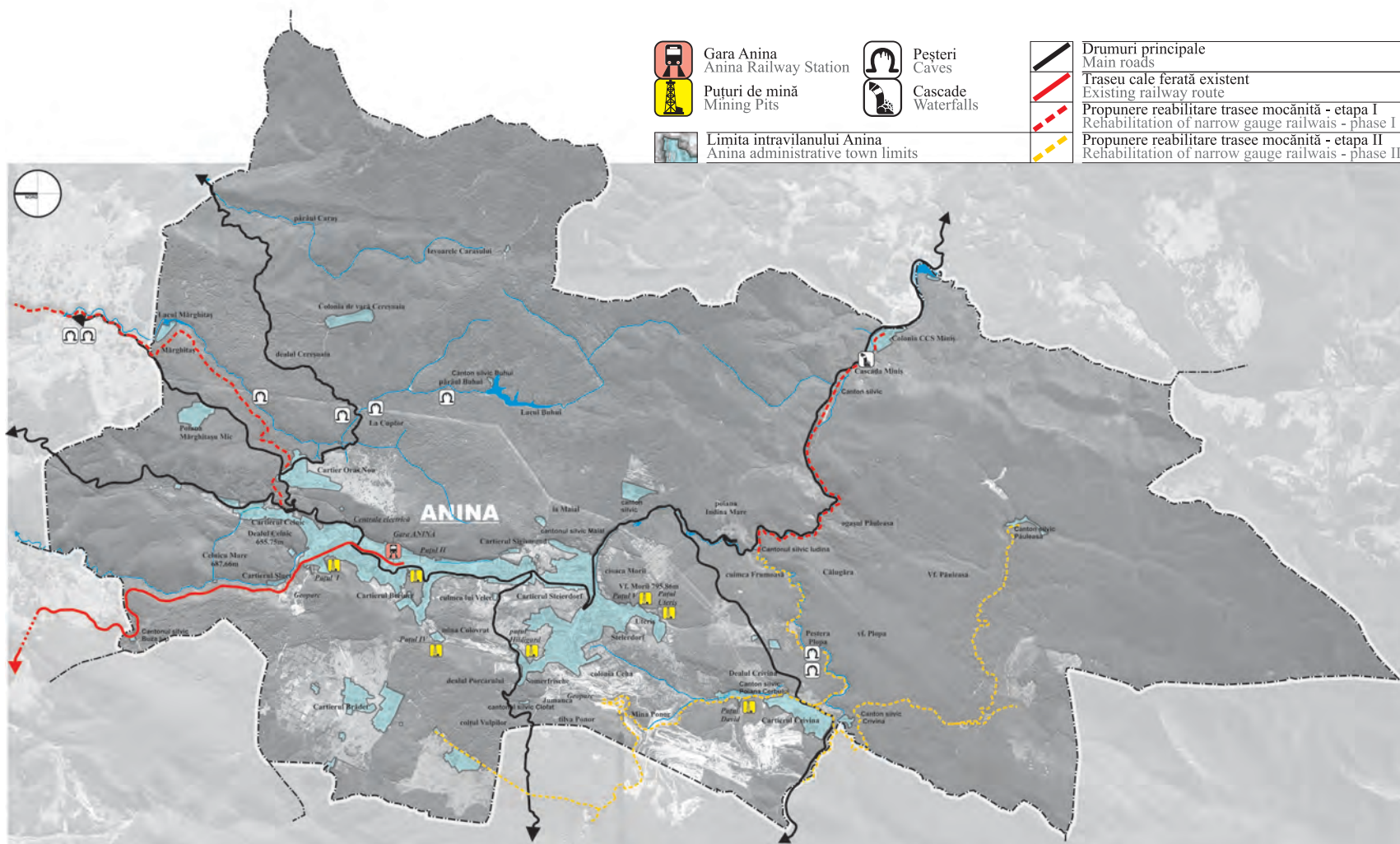

Peisaje de pe traseul Căii ferate Oravița - Anina
Landscapes as seen from the Oravița-Anina railroad

Conectivitate rutieră și feroviară / Road and railway connectivity

Conectivitate rutieră și feroviară / Road and railway connectivity

Teritoriul Administrativ Anina este traversat de Drumul Național 58 de la nord la sud, dezvoltarea localității fiind făcută de-a lungul acestui drum și de-a lungul căii ferate. Din acest drum pornesc trasee secundare, reprezentate de drumuri județene ce fac legătura cu teritoriul învecinat.

Traseul feroviar Oravița-Anina, segment al primei căi ferate din România, datând de la jumătatea secolului XIX, este supranumit Semmeringul Bănățean deoarece reprezintă o rută „presărată” cu elemente de tehnică feroviară (14 tunele, 10 viaducte săpate manual în piatră). Acest traseu are ca punct terminus zona gării Anina.

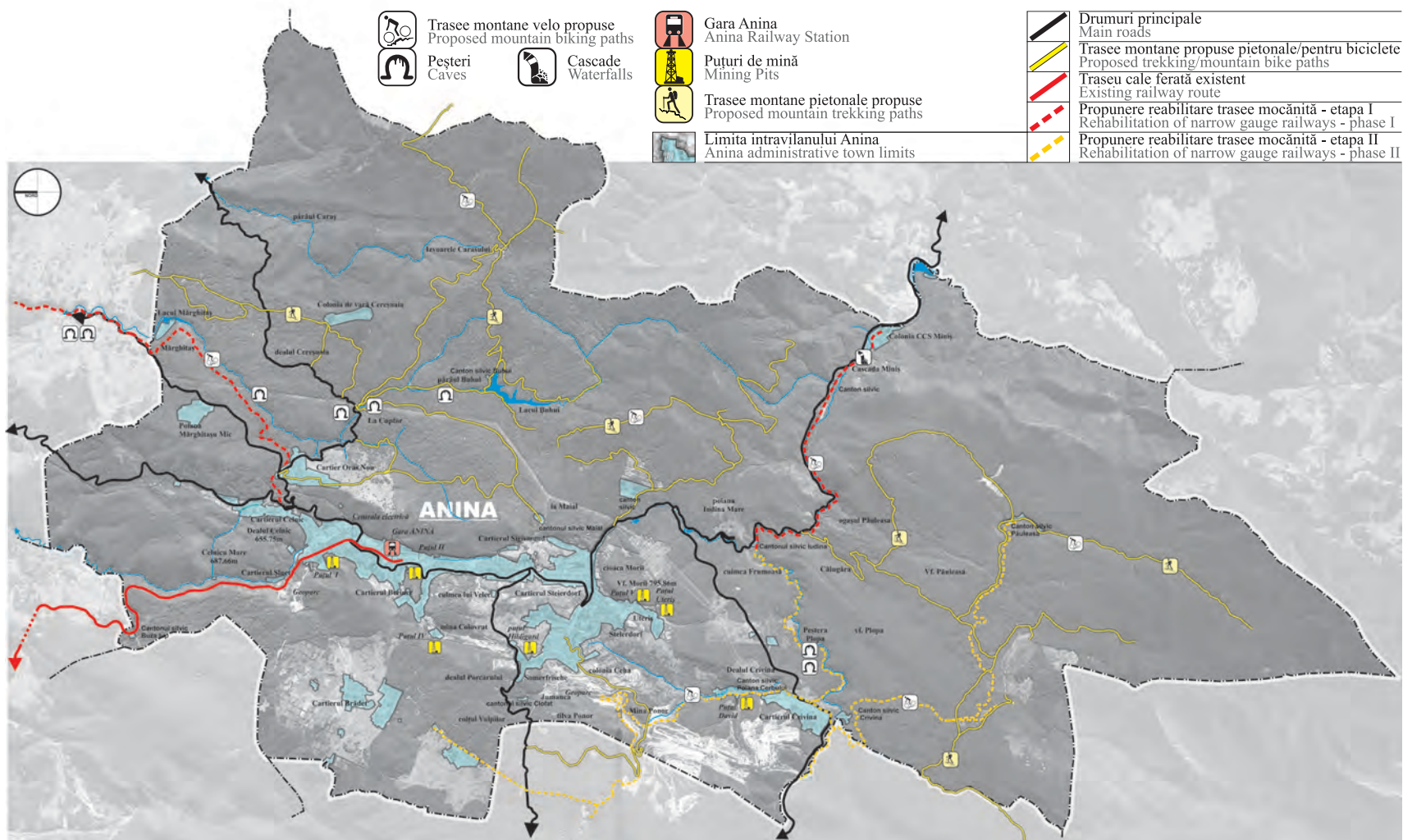
Traseele vechilor căi ferate înguste vor „reuni” elementele de patrimoniu natural cu cele cultural-istorice. Perspectiva de a reface infrastructura feroviară îngustă va reprezenta oportunitatea de a realiza trasee cu mijloc de transport inedit.

National road no. 58 crosses the administrative territory of Anina from north to south, acting as a backbone (along with the railroad) for the development of the town. Secondary roads spur from this main road, mainly consisting of county roads and forest roads, which connect Anina to the surrounding territory.

The Oravița-Anina railroad, which is part of the first standard gauge railroad in Romania, dating mid 19th century, is known as Banat's Semmering, because it comprises many technical railroad elements such as: 14 manually dug tunnels and 10 viaducts. The terminal point of this railroad route is the Anina railway station.

If restored, the paths of the old narrow gauge railroads that run through the mountains of Anina, will bring the natural, cultural and historical heritage values together. The possibility of reconstructing these narrow mountain railroads will give to both locals and visitors the opportunity to travel by a unique means of transport.

Trasee montane pietonale și velo / Trekking and mountain bike paths

Trasee montane pietonale și velo / Trekking and mountain bike paths

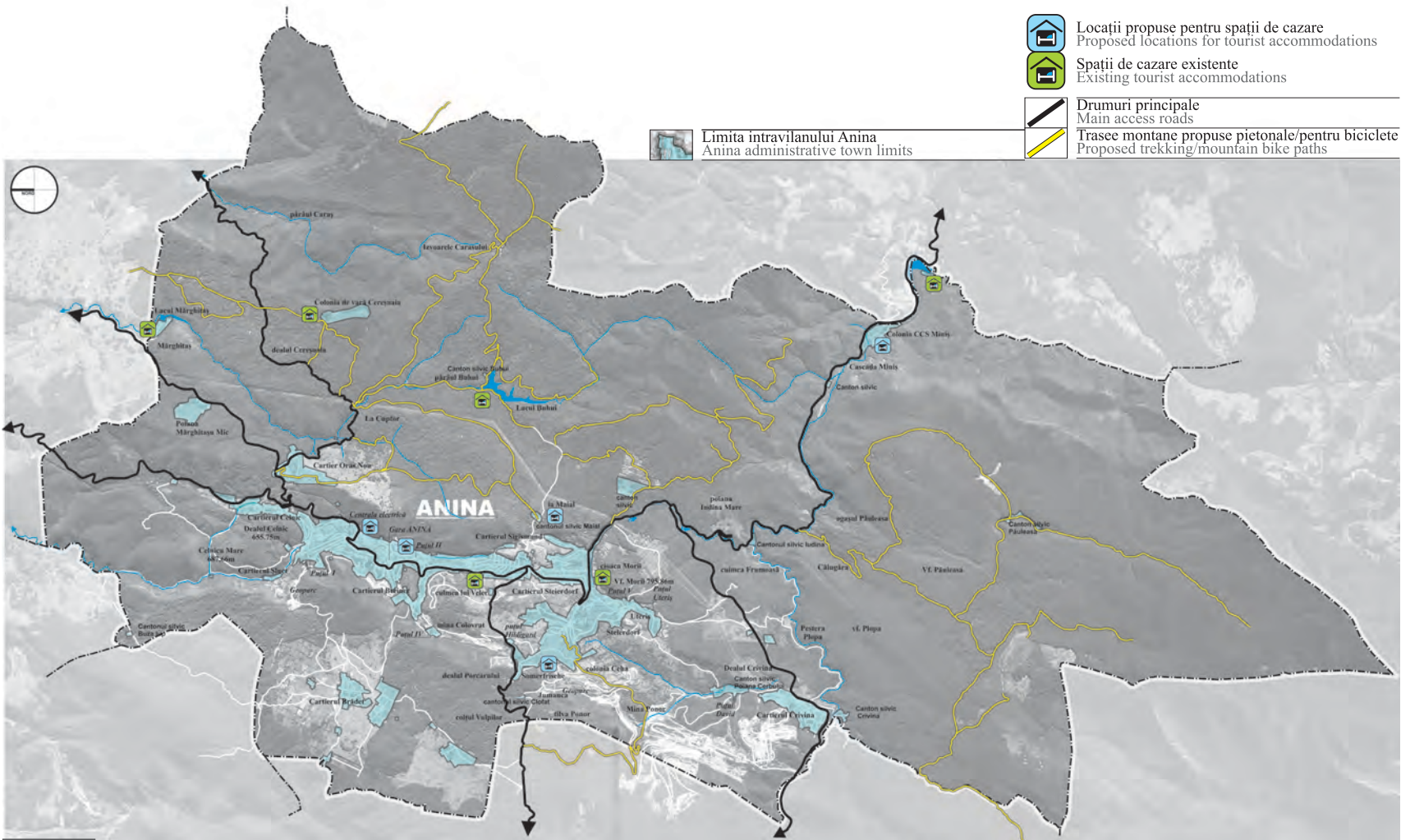
Traseele turistice montane au fost propuse pentru a valorifica elementele de potențial turistic natural de care teritoriul adiacent al orașului Anina dispune datorită diversității cadrului geologic. Acesta este caracterizat printr-o mare densitate de elemente ale reliefului carstic: forme exocarstice (de suprafață) (chei, lapiezuri, doline, văi carstice, creste calcaroase, vârfurile izolate calcaroase) și forme endocarstice (subterane): peșteri.

Cele mai multe trasee de ciclism propuse, care leagă orașul Anina de teritoriul său adiacent, sunt suprapuse traseelor de drumeții, fiind o modalitate optimă de transport nepoluantă. De asemenea, unele segmente ale traseelor de cicloturism pot fi realizate și în spațiul montan (ciclism montan), ceea ce presupune pe de o parte o creștere a dificultății traseelor, iar pe de altă parte asigură și traversarea unor areale cu un potențial turistic deosebit.

The aim of the proposed tourist mountain paths is to promote the natural values of Anina's administrative territory, values that are a direct result of the diverse geological features present in its surrounding area. These features are common in this area and consist of exokarst (surface) formations like gauges, dolines, furrows, crests, lapies, isolated peaks, and endokarst (underground) formations like caves.

Most of the proposed bike paths are overlapped with the trekking paths. Bike use is recommended because of its noninvasive and eco-friendly attributes. Also, some segments of these paths cross mountain areas, not only meaning that their difficulty level is higher, but also that the features of the natural landscape in these areas are even more captivating.

Unități de cazare / Tourist accommodations

Unități de cazare / Tourist accommodations

În prezent, posibilitățile de cazare oferite de orașul Anina și teritoriile înconjurătoare sunt foarte reduse, constând în câteva pensiuni cu o capacitate redusă de cazare.

Ca potențial de dezvoltare a spațiilor de cazare, sunt recomandate în primă fază conversiile funcționale care presupun amenajarea în cadrul locuințelor existente a unor camere ce pot fi închiriate, în sistem “gazdă”.

Este necesară de asemenea, pe termen lung, apariția unor noi spații de cazare pentru diversele categorii de turiști (camping, pensiuni, hosteluri, hoteluri de mici dimensiuni). Arhitectura acestor noi construcții va trebui să se integreze în cadrul construit și natural existent.

Prin dezvoltarea serviciilor de cazare și a celor turistice (informare, alimentație publică, servicii de ghid turistic etc.) Anina ar putea deveni o stațiune turistică de interes regional și chiar național

The tourist services and accommodations currently present in Anina and the surrounding areas are scarce, consisting of a few B&Bs with a low capacity.

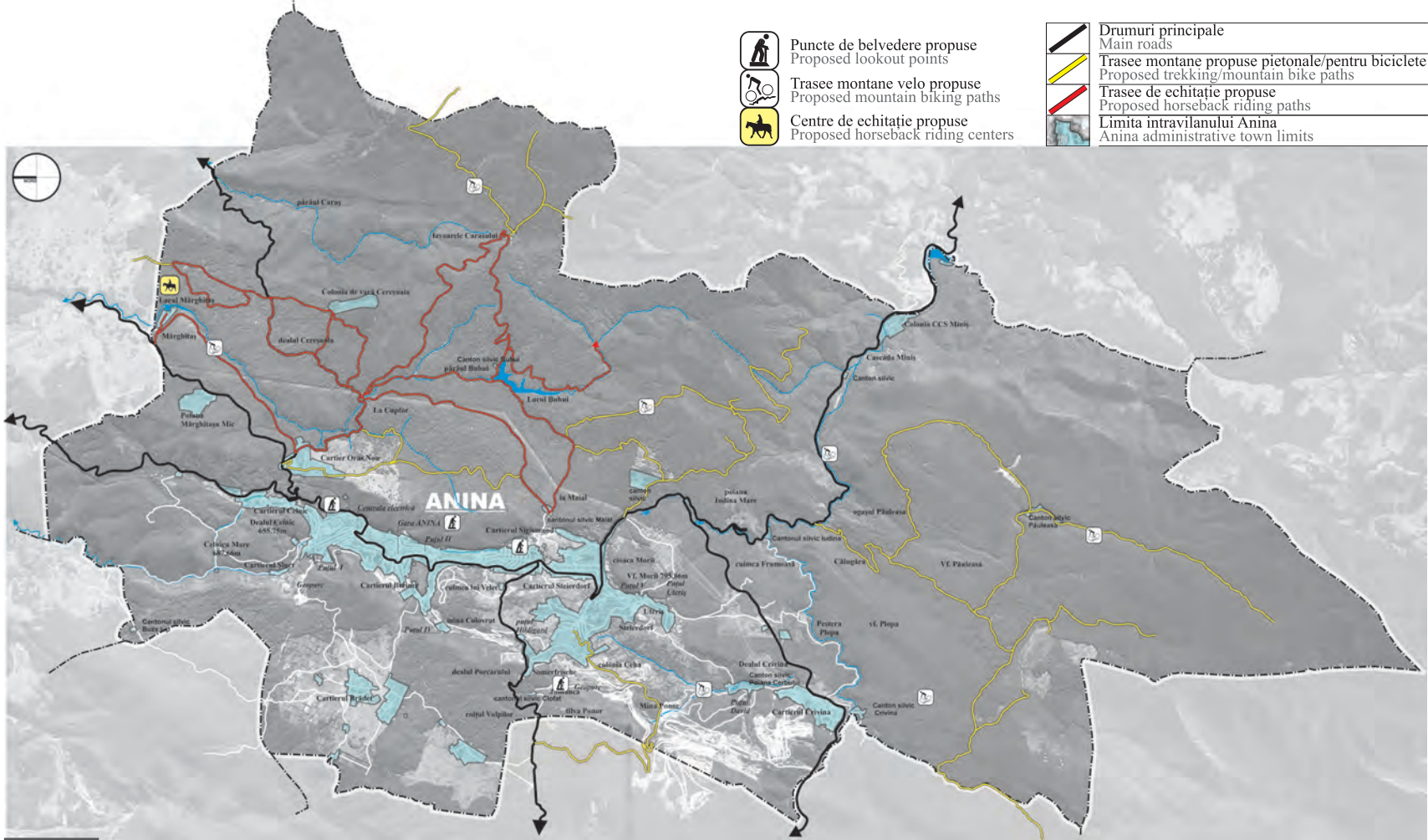
However, there is potential for the development of new tourist facilities. As a first phase, it is recommended that the existing houses be converted into host-managed accommodations, with one or more rooms to rent.

On the long term, in order to satisfy the various needs of potential tourists, new tourist facilities must develop in this area (camping areas, B&Bs, hostels, small hotels). The architecture of these facilities must have a low environmental and aesthetic impact on the built and natural heritage.

By developing accommodations and tourist services (info points, food services, tour guide services) Anina could become a resort of regional or even national interest.

Trasee montane pentru echitație, puncte de belvedere

Horseback riding paths and lookout points

Trasee montane pentru echitație, puncte de belvedere

Horseback riding paths and lookout points

Pe traseele de drumeții și cele de cicloturism au fost marcate și unele areale care se pretează pentru turismul ecvestru, fiind realizate în acest sens o serie de propuneri de amplasare a centrelor de echitație în unele locații în care deja creșterea cailor este o activitate curentă, dar și în alte locații nou stabilite, pentru a putea oferi turiștilor modalități diferite de petrecere a timpului liber și pe o perioadă cât mai îndelungată posibil în Anina și în spațiul său adiacent.

Turismul ecvestru poate completa oferta turistică a orașului Anina și a teritoriului său adiacent, putându-se realiza fie plimbări individuale, fie cu trăsură.

Spațiul adiacent orașului Anina este favorabil parcurgerii unor trasee de echitație prin pădure care pot fi deosebit de atractive pentru persoanele cu experiență și pasiunii de echitație.

Alongside the trekking and bike tourist trails, our team has identified some areas where horseback riding can be practiced. Thus, we have identified a series of locations that are suited for the development of equestrian centers. Some of these locations have a tradition in growing horses, and some are vacant, but suitable for this kind of leisure activity, which can attract tourists and extend their stay in Anina or the surrounding territory.

Equestrian tourism, whether it is practiced in the form of training, horseback riding or carriage rides, can participate in the diversification of the tourist offers and activities in Anina.

The surrounding areas are suitable for horseback riding through the woods, an activity which can attract a lot of experienced or passionate equestrians.

Bibliografie

Bibliography

„Mic ghid al patrimoniului industrial din Banatul Montan” în cadrul proiectului de cercetare „Patrimoniul industrial al Banatului Montan – valoare europeană și potențial de integrare”, Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu București – Catedra de Istorie & Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului, Coordonator de proiect: Hanna Derer, 2005

Derer Hanna, Iamandescu Irina, Nistor Sergiu, Panasiu Gabriel, Gligor Liviu, Grăf Rudolf; *Patrimoniul Industrial al Banatului Montan – nivel european și potențial de integrare*, Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu prin finanțare CNCIS, București, 2005

Hillinger, Nicolae; Turnock, David; “The Resita Industrial Complex: Restructuring and Diversification” (în) *Geographica Pannonica*, no. 2, pp. 12 – 16, 1998

Hillinger, Nicolae; Olaru, Martin; Turnock, David; “The role of industrial archaeology in conservation: The Resita area of the Romanian Carpathians” (în) *GeoJournal*, no. 54, pp. 607 - 630, 2001

Iamandescu, Ioana Irina, *Patrimoniul industrial în România*, <http://www.cimec.ro/patrimoniuiindustrial/ProtectiaPIN/0%20arheologia%20industrial.html>

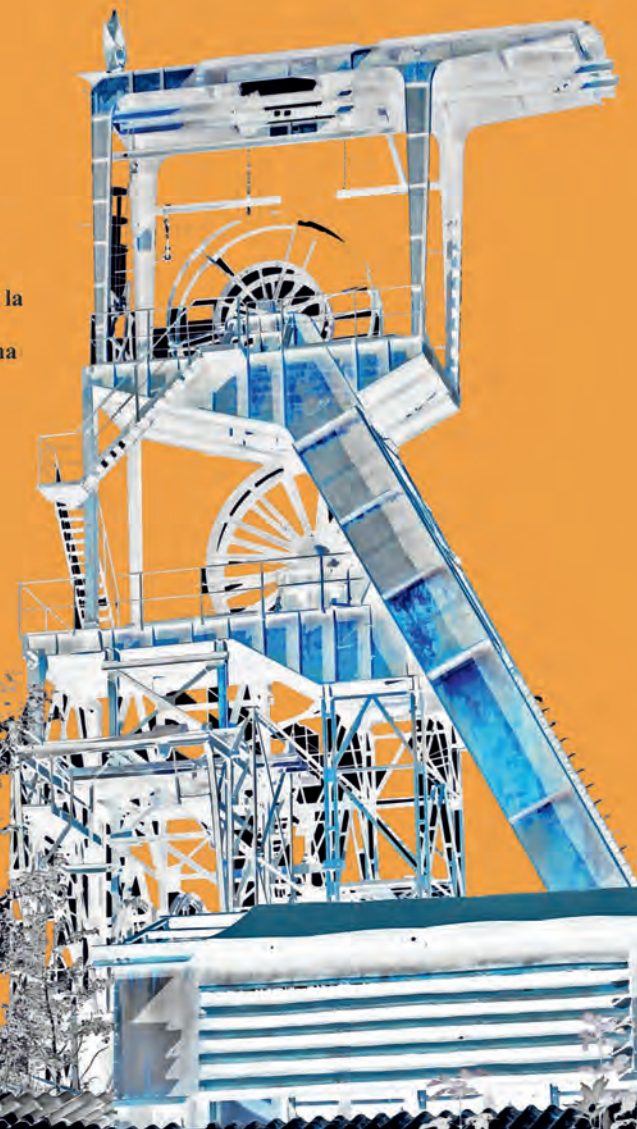
Neagy, Vasile; Crăciunescu, Cosmin; “A geographical-historical study on the Nera Gorges-Beușnița National Park: Special Analyses on population and settlements” (în) *Review of Historical Geography and Toponomastics*, vol. V, no. 9 – 10, pp. 33 – 44, 2010

Man, Teodor Eugen; Tamas, Maria; Stana, Octavian; “Socio-Economic Analysis of Anina Locality. Proposals of Measures for Sustainable Development” (în) *Buletinul Stiințific al Universității Politehnice din Timișoara*, Tom 56(70), Fascicola 1, 2011

Turnock, David; “The Resita Industrial Complex: Perspectives in Historical Geography” (în) *GeoJournal* 29, 1 pp. 83 – 102, 1993)

Wolman, Volker; „Capitolul 5. Patrimoniul industrial provenind din bazele carbonifere de pe teritoriul Romaniei; 5.2.4 Banat | Steiendorf – Anina” (în) *Patrimoniul preindustrial și industrial în România*, 2010, Sibiu, vol.I

Publicația abordează problematica peisajului industrial din Anina în contextul unui posibil scenariu de revitalizare prin turism cultural, ilustrat prin intermediul unor recomandări urbanistice privind reglementarea intervențiilor la nivelul fondului construit existent. Publicația sintetizează rezultatele proiectului cultural “Mina de Idei Anina” desfășurat în perioada Mai – Noiembrie 2014.

Legea nr. 422 din 2001 privind protejarea monumentelor istorice (www.cultura.ro)

Surse on-line:

- Archdaily.com
- Atelier NOD Baia Sprie
<http://tabaradecreatie.blogspot.ro>
- Actiuni comune, valori comune Resita si Kikinda impreuna pentru viitor _ Aurora Banatului,
<http://www.resita-kikinda.ro/ro/aurorabanatului>
- Anina și Steierdorf, turism în inima Banatului Montan <http://www.tymestours.ro/RO/X/X-anina-steierdorf-turism/00-anina-steierdorf-turism.htm>
- BANATerra;
<http://www.banaterra.eu/industrie/inceput/inceput.htm>
- Banatul de altă dată (forum);
<http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?p=88797908>
- Direcția Județeană pentru cultură, culte și patrimoniu cultural național Caraș – Severin
<http://www.caras-severin.djc.ro/ObiectiveDetalii.aspx?ID=946>
- Halele Carol:
<https://www.facebook.com/HaleleCarol?fref=ts>
- Lista Monumentelor Istorice 2010,
www.cultura.ro/page/17
- Monumente istorice din România, Asociația prietenii MNIR
<http://www.monumenteromania.ro/index.php/monumente/detalii/ro/Ansamblul%20Putului%20I/7781>
- Primăria orașului Anina: <http://www.anina.ro/>;
<http://www.anina.ro/turism.htm>
- Simeringul Banatean Anina – Oravița
- <http://www.oravita-anina.eu/ro/index.php>
- StartUP Petrila:
<https://www.facebook.com/PetrilaRegenerareaUnuiPeisajIndustrial?fref=ts> ;
- <http://petrilaworkshop.wix.com/industria-heritage>
- Turismul cultural în Banatul Montan
- <http://www.intercultural.ro/turismintercultural/Centrala-Electrica-De-La-Anina.html>
- Turismul în Anina <http://turism-anina.blogspot.ro/>
- Viktor Macha,
<http://www.viktormacha.com/galerie/mina-anina-cara-severin-184/>